

ISSN : 2822-0099 (Online)

**JEDU
YRU**

**JOURNAL OF EDUCATION
YALA RAJABHAT UNIVERSITY**

FACULTY OF EDUCATION YALA RAJABHAT UNIVERSITY

**ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565
VOL.1 NO.2 JULY - DECEMBER 2022**

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
(Journal of Education Yala Rajabhat University)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท รวมถึงหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความวิชาการ ของนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และบุคคลทั่วไปที่สนใจ อีกทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในสถาบันการศึกษาและสถาบันอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยจะเปิดรับพิจารณาบทความตีพิมพ์ในสาขาทางการศึกษา, อิสลามศึกษา, ภาษาและวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เผยแพร่วารสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และจะพัฒนาคุณภาพวารสารครุศาสตร์ให้ได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI Centre) เตรียมพร้อมในการก้าวเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI กลุ่มที่ 2 และ TCI กลุ่มที่ 1) ตามลำดับ และยกระดับวารสารให้เข้าสู่ฐานข้อมูลระดับนานาชาติต่อไป

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เลขที่ 133 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

โทรศัพท์ 0-7329-9626 โทรสาร 0-7329-9627

Email : jeduyru@gmail.com

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสิทธิ์ ไชยชนะ

รักษาราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวีณย์ จันทรัตน

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ

รองคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนานักศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.นัชรียะห์ อาบู

อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมมัดซากี เจ๊ะหะ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ศาสตราจารย์ ดร.ซุกรียา หะมะ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ บัวเจริญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ ลือนาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

รองศาสตราจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ธรรมสัจการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.จรูญ แก้วเอี่ยม

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมมัดสุหัยม เสงยามา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เจ้าหน้าที่งานวารสาร

นางสาวนุรชูลา เจ๊ะละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

นางสาวฮานัน เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วาระการจัดพิมพ์

วารสารราย 6 เดือน

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

กำหนดการเผยแพร่วารสารฉบับแรก ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน 2565

(เผยแพร่รูปแบบออนไลน์) ISSN : 2822-0099 (Online)

การกลั่นกรองบทความ

บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ในรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบข้อมูลซึ่งกันและกัน (Double-Blind Peer Review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารฯ มีนโยบายจะพิจารณาและรับตีพิมพ์บทความในสาขาด้านการศึกษา ด้านอิสลามศึกษา ด้านภาษา และวัฒนธรรม และด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

หมายเหตุ : บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นลิขสิทธิ์ของวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ข้อความที่ปรากฏในบทความแต่ละเรื่องในวารสารเล่มนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่านไม่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยฯ และคณาจารย์ท่านอื่นๆในมหาวิทยาลัยฯ แต่อย่างใด ความรับผิดชอบองค์ประกอบทั้งหมดของบทความแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน หากมีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนแต่ละท่านจะรับผิดชอบบทความของตนเองแต่ผู้เดียว

สารบัญ

บทความวิจัย :

กลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนในภาวะวิกฤตโรคระบาดโควิด 19 : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนสามัญควบคู่ศาสนา
ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี.....1-10

School Strategic Marketing for Increasing the Numbers of Students During COVID 19 Pandemic: A Study of
the Big Size Private Schools Teaching General And Religious Teaching In Pattani Province

ต่วนคอรีเยาะ ดาตู, ซัมซุ สาอุ

Tuankoriyoh Datu, Samsu Sa-u

สภาพและผลกระทบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้นวัตกรรม
การศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น.....11-31

Conditions and Impacts of Using Japanese Lesson Study Innovation for Academic Affair Management in
the Deep South Islamic Private Schools

วิทยา พายายม, มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮี

Wittaya Payayam, Muhammadafeehee Assalihee

ผลการใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนา
การเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.....32-47

The Effect of Online Formative Assessment Tools on Achievement Education Research Subject for
Student of Yala Rajabhat University.

ปราณี หล้าเบญจะ

Pranee Lumbensa

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้นสำหรับนักศึกษาอนุปริญญา สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล.....48-61

Teaching Document Development of the Course an Introduction to Research in Social Science for
Diploma students of Local Government Program Satun Community College

อุไพบ หมดหมุด

Ubai Madmud

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล62-71

Factors Affecting the Decision to Participate in Occupational Training at the Satun Community College

กิตติยา ฤทธิภักดี, อุไพบ หมดหมุด, นิตยา แกสมาน

Kittiya Rittipakdee, Ubai Madmud, Nitaya kasaman

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.....72-80

The Development of a Instructional Packages about Multiplication by Play-Way Method for Grade 2

นุรฟัดลา มะเกะ, พุมพนิต คงแสง, นัสรีเยห์ อาบู

Nurfadla Make, Phumpanit Kongsang, Nasriyah Arbu

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันทุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์สาระการเรียนรู้อัลอัคลาq
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....81-90

The Result of Learning Management by Using Pantun towards Analytical Thinking Skill on al-Akhlaq
 Subject for Primary School Students, Year 5

อัมรัน มะเซ็ง, มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา, อับดุลรอแม สุลอง

Amran Maseng, Muhammadsuhaimi Haengyama, Abdulramae Sulong

กลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนในภาวะวิกฤตโรคระบาดโควิด 19 :
กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนสามัญควบคู่ศาสนาขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี
School Strategic Marketing for Increasing the Numbers of Students
During COVID 19 Pandemic: A Study of the Big Size Private Schools
Teaching General And Religious Teaching In Pattani Province

ต่วนคอร์ียะฮะ ดาตุ* และซัมซุ สาอุ
Tuankoriyoh Datu* and Samsoo Sa-u

คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000
Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Muang, Pattani 94000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: Tuandatu56@gmail.com

(Received: September 9,2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 30, 2022)

บทคัดย่อ

กลยุทธ์ทางการตลาด เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตโรคระบาดโควิด 19 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี ใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียน จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการศึกษาพบว่า ทางโรงเรียนได้ปรับกลยุทธ์การตลาดด้วยกระบวนการ 4R คือ R1 การคงไว้ซึ่งจุดแข็งการตลาดเดิมของโรงเรียน (Remain) R2 การสร้างจุดขายของโรงเรียนที่น่าสนใจ (Re-invent) R3 การลดความยุ่งยากและอำนวยความสะดวกของนักเรียนและผู้ปกครอง (Reduce) และ R4 การเปิดพื้นที่และช่องทางการสื่อสารใหม่ ๆ ในการติดต่อสื่อสาร (Re-channel)

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การตลาด, โรงเรียนเอกชนสอนสามัญควบคู่ศาสนา, โรคระบาดโควิด 19, ปัตตานี

Abstract

Marketing strategy is an important factor affecting the survival of private schools, especially during the COVID-19 crisis. This qualitative research aims to examine the marketing strategies of a large size private Islamic s school in Pattani province purposely selected for a larger size school which have been growing number of students. The semi-structured interviews were used as a research instrument with 5 key informants including the executive and teachers involved in creating a marketing strategy for the school. The collected data were analyzed using the content analysis together with the triangulation method.

The results show that the school has adjusted its marketing strategy with the 4R process : R1 Remaining the original marketing strength of the school (Remain) R2 Creating interesting marketing points (Re- invent) R3 Reducing the hassle activities for students and parents (Reduce) and R4 Opening new areas and communication channels to communicate (Re-channel).

Keywords : strategy, marketing, private school teaching commons and religion, Covid-19 epidemic, Pattani

บทนำ

สถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเผชิญความท้าทายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้ปกครองที่หลากหลาย สภาพสังคมและค่านิยมของชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษาที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียนผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา ในความเป็นจริงแล้ว สถานศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนควรตระหนักถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อชุมชนเพื่อให้ได้การยอมรับ ความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนซึ่งการเรียนรู้และเข้าใจหลักการตลาด จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ โครงการและจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้ที่จะจัดทำกลยุทธ์ในรูปแบบใหม่ที่จะช่วยทำให้เกิดความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคมหรือชุมชน

การตลาดในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถือได้ว่ามีอัตราการขยายตัวสูง และเกิดการแข่งขันทางธุรกิจของโรงเรียนทั้งระดับจังหวัดและภูมิภาค ความหลากหลายของสถาบันและหลักสูตรจึงเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา แต่สถาบันการศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป (มนัส บุญชม และ ชญาพิมพ์ อุสาโท, 2557; สันวิช แก้วมี และคณะ, 2561) ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพสังคมและค่านิยมของชุมชน (กุลพร พูลสวัสดิ์ และ อนุชิต จูรีเกษ, 2559) แต่อย่างไรก็ตามข้อดีของการแข่งขันของสถานศึกษาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีโอกาสเลือกศึกษาเรียนในโรงเรียนที่ตนเองสนใจ ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงต้องทำการตลาดกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะต้องครอบคลุมถึงนักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเน้นการสร้างการรับรู้ สร้างความแตกต่างของจุดยืนของผลิตภัณฑ์และบริการทางการศึกษา ตลอดจนให้ความสำคัญกับคุณภาพผลิตภัณฑ์

จากการระบาดของ COVID-19 ทำให้ธุรกิจทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างหนัก ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในอุตสาหกรรมไหนก็คงหนีไม่พ้น ทางด้านธุรกิจการศึกษา เช่น โรงเรียนเอกชน โรงเรียนนานาชาติ หรือแม้แต่โรงเรียนเสริมทักษะเด็กก็ได้รับผลกระทบอย่างหนักเมื่อรัฐบาลต้องสั่งปิดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วประเทศเพื่อยับยั้งการระบาดของไวรัส (ยง ภูววรรณ, 2564)

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนที่อยู่ในภาวะวิกฤตโรคระบาดโควิด 19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนสามัญควบคู่ศาสนาขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี จากสภาพบริบทของโรงเรียนดังกล่าว มีความน่าสนใจหลายประเด็น ได้แก่ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีการจัดการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของโรงเรียนที่ทำให้จำนวนของนักเรียนเพิ่มขึ้นโดยตลอด โดยวิกฤตโรคระบาดดังกล่าวได้สร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนและการบริหาร และการจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งหากมีการวางกลยุทธ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะส่งผลกระทบต่อจำนวนของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อ สถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนการตลาด และมีกลยุทธ์การตลาดที่ชัดเจน รวมถึงมีการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อป้องกันความสับสนของผู้รับสาร หากเป้าหมายทางการตลาด ไม่มีความชัดเจนจะทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการตลาดผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ทำให้เสียเวลาในการแก้ไขและสิ้นเปลืองงบประมาณ

เป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจ ในการศึกษาและวางแผนกลยุทธ์การตลาดที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการแข่งขันที่มีอัตราค่อนข้างสูง การศึกษาดังกล่าวนี จะสามารถนำเสนอแนวทางการปรับตัวของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการและวางแผนโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนในภาวะวิกฤตโรคระบาดโควิด 19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนสามัญ ควบคุมศาสนาขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงกรณีศึกษา (Case study research method) ซึ่งใช้ในการแสวงหาความรู้ความจริงเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีหรือระบบใด ๆ ที่มีขอบเขตเฉพาะเจาะจง ณ ช่วงเวลานั้น ๆ เน้นทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดเจาะลึก (In-depth Study) โดยเป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาเดี่ยว (Single Case Study) เป็นที่มุ่งศึกษาเฉพาะปรากฏการณ์ใด ปรากฏการณ์หนึ่งหรือกรณีใดกรณีหนึ่งเพียงกรณีเดียว (One Phenomenon) โดยการศึกษาในครั้งนี้ดำเนินการตามแนวทางของ (บุษกร เขียวจินดาภรณ์, 2561)

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนเอกชนสอนสามัญควบคุมศาสนาขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาจากสภาพบริบท ของโรงเรียนดังกล่าว มีความน่าสนใจหลายประเด็น ได้แก่ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อย่างก้าวกระโดด มีโครงการต่าง ๆ และมีการจัดการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของโรงเรียนที่ทำให้จำนวนของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยตลอด โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่พัฒนาขึ้น ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการกลยุทธ์การตลาด 1 คน และผู้ให้ข้อมูลระดับครูหรือผู้เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเพื่อความถูกต้องของข้อมูล และนำเสนอข้อมูลแก่ผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งเพื่อตรวจทาน มีระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2565

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ความสำคัญของกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับสถานศึกษา

การวางแผนกลยุทธ์การตลาดมีความจำเป็นต่อโรงเรียน และผู้บริหารก็ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเนื่องจากเป็น การวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้ “เนื่องจากปัจจุบันการขยายของการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี สถานศึกษาเพิ่มใหม่ขึ้นค่อนข้างมากอีกทั้งแต่ละสถานศึกษาก็มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ทันสมัยและตอบสนองความต้องการ ของผู้ปกครอง” (ครูผู้สอนคนที่ 3, ตัวนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565) ทำให้มีการแข่งขันสูง โดยฝ่ายบริหารได้กล่าวถึง เรื่องดังกล่าวนี้ว่า “กลยุทธ์ Marketing ผมคิดว่า ณ สถานการณ์ปัจจุบันที่ผ่านมามีความจำเป็นจะปฏิเสธไม่ได้ การศึกษา คือ เปรียบเสมือนบริษัทหรือองค์กรที่ขับเคลื่อนควบคู่กับการโฆษณาต้องชูสิ่งที่ดี เพื่อให้บุคคลภายนอกรู้จักโรงเรียน ฉะนั้นจะยาก กับบุคลากรภายในโรงเรียนเสมอว่า เราจะใช้กลยุทธ์นโยบายเดิม ๆ ไม่ได้ต้องขยับพัฒนาขึ้นไปทั้งหมด เมื่อก่อนเราจะไม่รู้จัก

สถาบันปอเนาะที่มีโต๊ะครู บาบอ คุมทั้งหมดทั้งโรงเรียน ครู นักเรียน แต่ปัจจุบัน บาบอ ลูกหลาน เข้ามามีบทบาทในเรื่องความเสื่อมใสในบริบท บาบอ ลดลงหายไป ต้องปรับกลยุทธ์โดยใช้ Marketing โดยเฉพาะเราโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงมีความจำเป็นมากที่สุด Marketing เพื่อชู โชว์ นโยบายดี ๆ ของสถานศึกษา Best Practice มีความจำเป็นให้บุคคลที่สนใจให้รู้จักเรามากขึ้น” (รองผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) “มีความจำเป็นเพราะบุคคลภายนอก อาจจะไม่ทราบจุดเด่นที่โรงเรียนมี บ้างอาจเห็นแต่จุดด้อยหรือเห็นจุดเล็ก ๆ ฉะนั้นหากเราขายจุดเด่นประชาชนบุคคลภายนอกได้รับรู้ว่าโรงเรียนเรามีระบบเฉพาะแบบนี้” (ผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) ในส่วนของครูผู้สอนเองก็เห็นความสำคัญในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน โดยมีความเห็นที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและผู้บริหาร เช่น “มีความจำเป็น เพราะปัจจุบันมีสถานศึกษาเกิดขึ้นมากมายหลายแห่ง ถ้าเราไม่มีกลยุทธ์เทคนิค ดึงดูดเด็กนักเรียน มีจำนวนน้อย หลายโรงเรียนก็ต้องปิดไป” (ครูผู้สอนคนที่ 1, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) “จำเป็นมากในปัจจุบันในแต่ละปีการศึกษาจะมีแผนปฏิบัติการประจำปีมาจากแผนกลยุทธ์สถานศึกษาที่วางไว้ 3 ปีหรือ 5 ปี ส่วนใหญ่จะใช้ 3 ปี เพื่อให้ง่ายต่อการนำมาทำใหม่ แผนใหม่ที่มีมองถึงอนาคตมีอะไรที่ต้องวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็งเป็นตัวชี้วัดมีการวางแผนอย่างไร” (ครูผู้สอนคนที่ 2, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565)

2. กลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19

ในช่วงก่อนเหตุการณ์โรคระบาดโควิด 19 นั้น ทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนโดยมีกระบวนการที่เน้นการทำงานแบบกระจายอำนาจและทำงานแบบมีส่วนร่วม ดังที่ผู้บริหารได้กล่าวว่า “ทางโรงเรียนการทำงานแบบกระจายอำนาจ คือการสื่อสารที่ชัดเจนทำงานร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหารการศึกษา คณะอาจารย์ คณะครู คณะนักเรียน ที่เป็นตัวแทนสถานนักเรียน ร่วมกันโดยยึดนโยบายจากการประชุมของคณะกรรมการการศึกษา ตัวแทนชุมชน ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครูตัวแทนผู้ปกครอง ใช้กลไกขับเคลื่อนร่วมกันสู่ระดับล่าง เพื่อพัฒนา ร่วมกัน มาประมวลผลเพื่อใช้จุดเด่นพิจารณาจากจุดแข็ง จุดอ่อน จุดเด่น จุดด้อยประมวลผล เพื่อใช้จุดเด่น เพื่อทำ Marketing ตัวอย่างเช่น (ชื่อโรงเรียน) จุดเด่นมีการไหว้สวย แต่งกายเรียบร้อย ส่วนหลักสูตรมีความหลากหลายตามความต้องการความถนัดของผู้เรียน” (รองผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) การวางแผนกลยุทธ์การตลาดดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ “การวางแผน เทียบได้เสมือนต้องการยอดนักเรียน ปีการศึกษาใหม่ ต้องวางแผน เช่น ต้องการเด็กมาจากที่ใด เมื่อเด็กเก่าออก เด็กใหม่เข้ามา เพื่อให้เท่ากันหรือได้มากกว่าที่เด็กเก่าออกไป” (ผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) โดยมีกิจกรรมด้านวิชาการต่าง ๆ ที่สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอก “เราทำ MOU กับโรงเรียนข้างนอก เช่น อาชีวะมีเครือข่าย ISP เน้นกีฬา อิสลามโปรแกรม อิสลามศึกษา SMA เน้นวิทย์-คณิต สายอาชีวะจะบูรณาการกับวิทยาลัยเทคนิค สามารถดึงนักเรียนเข้ามาเรียนได้” (ครูผู้สอนคนที่ 1, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) นอกจากนี้กิจกรรมพิเศษ เช่น การทัศนศึกษาหรือการทำโปรแกรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ก็ดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองและนักเรียนเช่นเดียวกัน โดยครูผู้สอนคนหนึ่งได้เล่าว่า “การประชาสัมพันธ์ตอนเปิดรับสมัคร เช่น มีโปรแกรม TIP ปีนี้จัดโปรแกรม TIP คือมุ่งเน้นนักเรียนเพื่อไปเรียนต่างประเทศด้านศาสนาโดยเฉพาะ “เน้นไปด้วยใจอยากจะไป” เริ่มต้นตั้งแต่ ม.4 เด็กจะมีความตั้งใจในการอ่านหนังสือเตรียมสอบเก็บคะแนนให้ดี ๆ เป็นการจุดประกายมากขึ้น ในส่วนของ MOU ยังไม่มี แต่ส่วน มูลาคาละ บาเบกทางของต่างประเทศ ประเทศอียิปต์จะรองรับชาฮาดะ ที่มาจากทางโรงเรียนเรา ซึ่งเราได้ขอคิด จะสร้างอย่างไร ให้เด็กอยากจะไป ปัจจุบันผู้คนอาจจะพูดได้ว่าสถาบันปอเนาะทันสมัยขึ้นด้วยสภาพกายภาพ คุณภาพของผู้เรียนก็ให้ดีขึ้นมากกว่าที่ผ่านมา” (ครูผู้สอนคนที่ 2, ส่วนคหิยะดาต, 13 พฤษภาคม 2565) นอกจากนี้ เรื่องหอพักและการให้ความสำคัญกับการสร้างคุณลักษณะของมุสลิมที่ดี ก็เป็นต้นทุนของโรงเรียน

ที่ถ่ายทอดมาจากโรงเรียนสอนศาสนาแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของโรงเรียน รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมศาสนา-กีฬา ก็เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่สร้างความโดดเด่นให้กับโรงเรียน ครูผู้สอนคนหนึ่งได้กล่าวถึงเรื่องนี้อย่างภาคภูมิใจว่า “การจัดการเรียนศาสนาควบคู่กับการเล่นกีฬาสำหรับหอพัก มีครูประจำหอพัก ให้อยู่ฟรี ไม่เรียกเก็บค่าใดๆ ส่วนอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวต้องจัดเอง ถือว่าเป็นจุดขายเพื่อให้เด็กเข้ามาอยู่หอ โดยจะมีการเรียนกุรอ่านในช่วงเช้าและมีการสอนกีตาบในช่วงกลางวัน เน้นกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในอำเภอเมือง” (ครูผู้สอนคนที่ 2, ต่วนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565) จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่า กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนในช่วงก่อนสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 นั้น เป็นการจัดการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนโดยเน้นกิจกรรมในโรงเรียน (on site) ทั้งหมด ทั้งการเรียนสามัญ ศาสนา กิจกรรมกีฬา และหอพัก อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดในช่วงปี 2563 เป็นต้นมา กลยุทธ์ดังกล่าวก็ต้องปรับให้เข้ากับสถานการณ์ต่อไป

3. กลยุทธ์การตลาดในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19

จากการสัมภาษณ์สามารถสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดโครงเรื่อง (theme) ของข้อค้นพบได้เป็นกลยุทธ์การตลาดแบบ 4R โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 การคงไว้ซึ่งจุดแข็งการตลาดเดิมของโรงเรียน (Remain) เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองรวมทั้งได้รับรางวัลจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นต้นทุนการตลาดเดิมที่โรงเรียนมีอยู่ แต่เมื่อสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ได้ถูกประกาศและทางหน่วยงานภาครัฐได้กำหนดนโยบายเพื่อการปฏิบัติ โรงเรียนจึงต้องรับนโยบายและนำเสนอถึงความเคร่งครัดและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและผู้เรียนว่ามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนั้นเป็นไปตามมาตรฐานและตรงตามคำแนะนำของภาครัฐ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจได้แก่

3.1.1 มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในสังกัดการศึกษาเอกชน ดังนั้นการนำเสนอการดำเนินงานของโรงเรียนจึงต้องสอดคล้องกับนโยบายในส่วนกลาง โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “หลักสูตรเป็นไปตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตามนโยบายต้นสังกัด สข. บางวิชาจะบูรณาการเพื่อลดเวลาเรียน ครูผู้สอนต้องทำแผนส่งผ่านทาง Google classroom ทางผู้บริหารเพื่อพิจารณาเนื้อหา รูปแบบการสอน โครงการสอน รูปแบบออนแฮนด์ (On-hand) ออนดีมานด์ (On-demand) ออนไลน์ (On-line) เป็นสัปดาห์ การสอน รวมถึงชั่วโมงกลางเรียน” (รองผู้อำนวยการ, ต่วนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565)

3.1.2 การทำตามนโยบายการจัดการเรียนแบบ 4 โอ (4O) ในช่วงโรคระบาด สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนแบบที่โรงเรียนไม่เคยพบเจอมาก่อน โดยเฉพาะการสอนที่ต้องใช้สื่อออนไลน์ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้นำเสนอการปรับตัวดังกล่าว โดยสร้างความเชื่อใจให้กับผู้ปกครองว่า ทางโรงเรียนสามารถรับมือและปรับตัวกับความท้าทายนี้ได้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารเล่าว่า “มีความแตกต่างอย่างชัดเจน เด็กไม่สามารถมาเล่าเรียนที่โรงเรียนได้ แม้แต่การออนไซต์ (On-site) มีอุปสรรคปัญหา แต่การศึกษาจะต้องดำเนินไปขาดช่วงไม่ได้ ต้องแปลงจากสถานการณ์โรคระบาด covid 19 โดยเปลี่ยนการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (On-line) โดยประเมินศักยภาพผู้เรียน ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เด็กที่นี้จะฐานะยากจน 70% เด็กค่อนข้างขาดแคลน ครอบครัวนักเรียนฐานะค่อนข้างยากจนถึงปานกลาง ฉะนั้นสื่อต่าง ๆ ค่อนข้างมีปัญหา ทางโรงเรียนต้องสำรวจเบื้องต้น ผู้ปกครองมีความพร้อมระดับใด นำมาประชุมทีมงานแล้วสรุปผล จัดรูปแบบการเรียน ออนแฮนด์ (On-hand) ออนดีมานด์ (On-demand) ออนไลน์ (On-line) โดยเด็กระดับชั้นอนุบาล ประถม จัดรูปแบบออนแฮนด์ และออนดีมานด์ โดยครูประสานผู้ปกครองและติดตามเมื่อครบ 1 สัปดาห์ จะไม่กดดัน

ส่วนระดับมัธยม จะพบความพร้อมมากกว่า จัดรูปแบบออนไลน์ ซึ่งปกติเรียน 10 คาบ ทางโรงเรียนจะย่อส่วนเป็น 6 คาบ แบ่งเข้า 3 คาบ บ่าย 3 คาบ จากนั้นนำวิชาบางวิชามานบูรณาการ ทางโรงเรียนมองว่าเป็นไปไม่ได้ที่เด็กจะอยู่กับจอมือถือ คอมพิวเตอร์ตลอดเข้าถึงเย็น จึงต้องนำวิชามานบูรณาการ ตัวอย่างเช่น สังคมบูรณาการหน้าที่พลเมือง อักลาการบูรณาการ จริยธรรม ศาสนาบูรณาการศาสนา สามัญบูรณาการสามัญ เพื่อลดเวลาเรียนช่วงชั้น ม. 1 ถึง ม.6 จัดรูปแบบสอนออนไลน์ โดยคอมพิวเตอร์ควบคุมครูสามารถสอนที่บ้าน จัดรหัสห้องเรียน การเข้าเรียนและทางโรงเรียนสามารถทราบได้ครูเข้าสอนหรือไม่เข้าสอน ด้วยระบบควบคุมคอมพิวเตอร์จะปรากฏหน้าจอคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนเลย ทางโรงเรียนมุ่งเน้นไม่ยอกให้ขาดตอน ทุกคนต้องได้รับเรียนรู้เท่าเทียมกัน” (รองผู้อำนวยการ, ต่วนคอรี่เยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565)

3.2 การสร้างใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Re-invent) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนเป็นความท้าทายของโรงเรียน อย่างไรก็ตามผู้บริหารและครูผู้สอนก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประยุกต์การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 โดยนำเสนอกลยุทธ์ดังนี้

3.2.1 การสร้างครูดิจิทัล การนำเสนอครูผู้สอนที่มีความรู้และความเข้าใจในการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นจุดขายที่สำคัญของโรงเรียน เนื่องจากความเข้าใจเดิมที่มองครูหรืออุสตาซในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามว่ามีข้อจำกัดในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี แต่เมื่อสถานการณ์โรคระบาดเข้ามาทำให้การสอนในโรงเรียนต้องหยุดไป ดังนั้น ครูจึงต้องพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเป็นการรับประกันกับผู้ปกครองและนักเรียนว่า ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงกำหนดกลยุทธ์สร้างครูและอุสตาซที่มีความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้บริหารได้กล่าวถึงวิธีการนี้ว่า “ต้องเพิ่มเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ครู อุสตาซ ผู้บริหารต้องแสวงหาพัฒนาเพื่อเติมความรู้ปรับตนเองให้เข้าทันยุคปัจจุบันในการเรียนการสอน ต้องมีอีเมลเป็นของตัวเอง รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Zoom Google meet Google classroom และ LINE” (รองผู้อำนวยการ, ต่วนคอรี่เยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565)

3.2.2 การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เนื่องจากต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ ครูผู้จึงต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม จากที่ใช้สื่อในชั้นเรียนต้องปรับเป็นสื่อที่สามารถเรียนรู้แบบออนไลน์ได้ การมีสื่อที่เข้าถึงธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความสนใจด้านเทคโนโลยี ก็ย่อมส่งผลให้เกิดการรับรู้และเชื่อมั่นในศักยภาพของครูผู้สอนต่อไป ผู้บริหารและครูผู้สอนได้กล่าวถึงกลยุทธ์การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ว่า “สำหรับเด็กที่มีความสามารถในรูปแบบออนไลน์ แต่ครูจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับสร้างสื่อใหม่ ๆ เช่น ให้เด็กดูวิดีโอ มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลาการเรียนการสอน” (รองผู้อำนวยการ, ต่วนคอรี่เยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565) “จัดเรียนระบบออนไลน์ 100% โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 1.Google meet 2.ไลน์ 3.Zoom แต่ละวันจะมีครูเวรประจำวันส่งรหัสให้แก่นักเรียน จากนั้นครูก็ส่งรหัสให้นักเรียน” (ครูผู้สอนคนที่ 2, ต่วนคอรี่เยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565)

3.3 การลดความยุ่งยากและอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน (Reduce) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นการเพิ่มภาระให้กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ดังนั้น ทางบอร์ดบริหารของโรงเรียนจึงได้ออกนโยบายเพื่อลดภาระดังกล่าว ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่เข้าถึงนักเรียนและผู้ปกครองโดยตรงผ่านความช่วยเหลือต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีความจำเป็นและมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย รวมถึงการลดภาระของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการดำเนินงานดังนี้

3.3.1 ลดภาระของผู้เรียนและผู้ปกครอง ทางโรงเรียนให้ความช่วยเหลือสำหรับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงอุปกรณ์การเรียนแบบออนไลน์ โดยเป็นนโยบายของโรงเรียนที่จะไม่ทิ้งนักเรียนคนใดคนหนึ่ง เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นสร้างความสัมพันธ์ใน “ยามยาก” ที่เป็นความตั้งใจของโรงเรียนที่พร้อมจะช่วยเหลือ โดยผู้บริหารเล็งถึงความตั้งใจในเรื่องดังกล่าวว่า “สำหรับเด็ก ไม่มีเครื่องมือสื่อสาร (มือถือ) ไม่มีโน้ตบุ๊ก ทางโรงเรียนอำนวยความสะดวกให้เด็กมาโรงเรียนเพื่อหาแนวทางร่วมกัน จัดซื้อ บรรยายหรืองาน เพื่อมิให้นักเรียนตก ไม่ผ่านเกณฑ์” (รองผู้อำนวยการ, ตัวนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565) “สำหรับคนที่ไม่มีปัญหาจะแก้ด้วยวิธีพูดคุยเจรจา เป็นรายบุคคล เช่น นักเรียนมีเพื่อนหลายคนจะทำอย่างไรเพื่อเอื้อต่อผู้เรียน พี่ขอไม่เรียนให้น้องเรียนแทน สำหรับผู้ปกครองที่ขอเรียนรูปแบบ on Hand เพราะต้องออกไปทำงาน โทรศัพท์มีเครื่องเดียว ก็จะจัดเอกสารให้ ติดตามผลงาน โดยนักรับส่งเป็นรายสัปดาห์ ทุกอย่างเราจะเจรจาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (รองผู้อำนวยการ, ตัวนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565)

3.3.2 การจัดการเรียนแบบโครงการ วิฤตโรคระบาดโควิดทำให้ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ออนไลน์ทั้งหมด ไม่สามารถที่จะจัดแยกกิจกรรมการเรียนในช่วงเวลาอื่นได้ ดังนั้นภาระการสอนของครูผู้สอนและภาระการเรียนของนักเรียน จึงต้องจัดให้ครบตามที่กำหนด ทำให้เกิด “ความล่า” ทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารจึงได้ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงานที่สามารถบูรณาการทั้งรายวิชาและช่วงชั้นเรียน เพื่อลดภาระของครูผู้สอน และนักเรียน อีกทั้งยังสามารถส่งเข้าประกวดและสร้างผลงานให้กับนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้อีกด้วย การจัดการเรียนรู้อย่างโครงการงานดังกล่าว นอกจากจะแก้ปัญหาภาระของครูและนักเรียนแล้ว ยังเป็นกลยุทธ์การตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ “เห็นได้ชัด เกิดขึ้นจริง และใช้ประโยชน์ได้” โดยผู้บริหารได้กล่าวถึงกิจกรรมดังกล่าวว่า “การวางคนให้ตรงกับงานดูความถนัดของครู เมื่อปีที่แล้วด้วยสถานการณ์ COVID-19 จัดโครงการส่งครูอบรมเพิ่มเติมการเรียนรู้ในวิชาวิทยาการคำนวณ ประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม จัดโครงการโปรเจกต์ พิธีและน้องทำร่วมกัน ผลิตผลงาน 1 ชิ้น ซึ่งจะบูรณาการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างช่วงชั้น ม.4 ถึง ม.6 ซึ่งผลิตภัณฑ์นวัตกรรมการผลิตและสรุปผลงาน หากนักเรียนได้เข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยก็จะเป็นการง่าย เพราะครูวางพื้นฐานนักเรียน เรียนรู้ผ่านโปรเจกต์งาน” (รองผู้อำนวยการ, ตัวนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565)

3.4 การเปิดพื้นที่และช่องทางการสื่อสารใหม่ ๆ ในการติดต่อสื่อสาร (Re-channel) ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้มีบทบาทในการเข้าถึงผู้คน และมีอิทธิพลในการถ่ายทอดสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงง่าย รวดเร็ว และประหยัด รวมทั้งเผยแพร่ขยายต่อได้อย่างรวดเร็วอย่างไร้ข้อจำกัด จากธรรมชาติของสื่อออนไลน์ดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารเห็นโอกาสที่จะใช้เพื่อเสริมความเข้มแข็งทางการตลาดของโรงเรียน โดยเฉพาะเรื่องการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง

3.4.1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์และแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เป็นตัวเลือกสำคัญที่โรงเรียนได้ใช้เพื่อ “ขยับ” กลยุทธ์ทางการตลาดในช่วงที่ผู้คนไม่สามารถเข้ามาที่โรงเรียนได้ รวมทั้งเป็นการ “ขยาย” พื้นที่ประชาสัมพันธ์และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเข้าถึงและเข้าใจสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อรับมือกับ วิฤตโรคระบาด โดยเป็นการลงทุนที่ง่ายและเข้าถึงผู้คนจำนวนมาก รวมทั้งสามารถติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (two way communication) ได้อย่างทันทีที่ ผู้บริหารได้นำเสนอแนวคิดไว้ดังนี้ “ในวันศุกร์ซึ่งเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ทางโรงเรียน แจ้งตัวเตอร์จากสถาบันกวดวิชาจากหาดใหญ่มาเสริมความรู้ อาทิ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี เป็นต้น โดยรูปแบบออนไลน์ (On-line) ทางโรงเรียนไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายใดๆจากเด็กนักเรียน มีเกณฑ์การวัดประเมินผลของผู้เรียน” (รองผู้อำนวยการ, ตัวนคอรีเยาะ ดาตุ, 13 พฤษภาคม 2565) “การเรียนมีการแลกเปลี่ยนผ่านทางเพจโลก ทางโรงเรียนจะนัด

ผู้ปกครองมาฟังร่วมกัน จัดทีมงานผู้บริหารฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้เข้าใจร่วมกัน เพื่อทำงานร่วมระหว่างสถานศึกษา กับผู้เรียนในช่วงสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ใช้วิธีการประสานงานตลอดทางเพจโรงเรียน วัดเป็นเปอร์เซ็นต์คะแนน Final เก็บคะแนนอย่างไร อาจไม่ดีเท่าที่ควรกับการเข้ามาโรงเรียนแบบปกติ” (รองผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดา, 13 พฤษภาคม 2565)

3.4.2 การประชาสัมพันธ์เชิงรุกบนแพลตฟอร์มออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ที่เข้าถึงง่าย และสามารถสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ได้ตลอดเวลา รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ไม่สูง แต่สามารถสร้างผลกระทบทางการตลาดได้ง่าย ผู้บริหารโรงเรียน จึงได้เลือกที่จะนำแพลตฟอร์มออนไลน์มาใช้เพื่อสร้างฐานการตลาดและเข้าถึงลูกค้า โดยสร้างกิจกรรมที่เป็นความร่วมมือ ทั้งผู้บริหารและครูสอน ดังนี้ “ใช้สื่อโซเชียลมากที่สุด บางครั้งกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบการโฆษณา เพื่อให้เข้าถึงผู้ปกครอง ให้ได้มากที่สุด เช่น 5,000 ยอดคนดูให้รับรู้ในการรับสมัครนักเรียนใหม่” (รองผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดา, 13 พฤษภาคม 2565) “ทำโพสต์เตอร์ ลักษณะไวรัล โพสต์ตามเพจ Facebook (1 โพสต์) ขยายกลุ่มเป้าหมายให้เร็วที่สุด จำนวนเยอะที่สุด ตกลงการจ่ายภายใน กำหนดระยะเวลา 20 วัน มีค่าใช้จ่ายเท่าไร ตามตกลงเสนอราคาผู้บริหารเท่าไร รับผิดชอบเท่าไร เพื่อทำการยิงแอด Facebook เพื่อจะคำนวณเป็นนาฬิกา ให้ได้คนเห็นโรงเรียนเราได้รวดเร็วมากที่สุด” (ผู้อำนวยการ, ส่วนคหิยะดา, ส่วนคหิยะดา, 13 พฤษภาคม 2565) “ครูและบุคลากรช่วยกันแชร์ นักเรียนช่วยกัน แชร์ ช่วงภาวะวิกฤตโควิด 19 อาศัยโซเชียลมากที่สุด” (ครูผู้สอนคนที่ 1, ส่วนคหิยะดา, 13 พฤษภาคม 2565) “กิจกรรม ใดก็ตาม สรุปข้อมูล ก่อนทำ ระหว่างทำ หลังทำกิจกรรมลงโซเชียล ช่วงไม่มีกิจกรรมในช่วงเดือนเมษายนเป็นต้นมา ก็จะไม่ หยุดนิ่งโซ่ผลงานที่ผ่าน ๆ มาลงอีกด้วย” (ครูผู้สอนคนที่ 2, ส่วนคหิยะดา, 13 พฤษภาคม 2565)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงต้น ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ทางการตลาดในช่วงโรคระบาด : 4R

1. การคงไว้ซึ่งจุดแข็งการตลาดเดิมของโรงเรียน (Remain)

ในส่วนของกลยุทธ์การคงไว้ซึ่งจุดแข็งการตลาดเดิมของโรงเรียนนั้น จะเห็นได้ว่า การนำเสนอการจัดการเรียน การสอนที่ให้ความสำคัญกับศาสนาเป็นหลักของโรงเรียนนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาถึงความนิยมของผู้ปกครองในการ ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยปัจจัยเรื่องความ “เข้มข้น” ของการจัดการเรียนศาสนา และสำนึกนั้น เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียน (เชษฐา เถาว์ลัย, 2557) ดังนั้น กลยุทธ์การตลาด ของโรงเรียนจึงต้องนำเสนอประเด็นดังกล่าว ซึ่งโรงเรียนเองก็มี “ต้นทุนเดิม” ในส่วนของการจัดการการศึกษาในระบบ ปอเนาะแบบเดิมที่ปรับใช้วิธีการแบบใหม่ แต่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้ปกครองได้

2. การสร้างจุดขายของโรงเรียนที่น่าสนใจ (Re-invent)

รอบปีที่ผ่านมามีการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบกว้างในหลายมิติทั่วโลก รวมทั้งผลกระทบต่อ แวดวงการศึกษาในหลายแง่มุม ตั้งแต่การปิดเรียน ปรับมาใช้ในการสอนผ่านไกลต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทำให้ เด็กหลายคน ต้องออกจากโรงเรียน ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาถ่างเพิ่มมากขึ้น แต่อีกด้าน COVID-19 กลายเป็น แรงผลักดันบังคับให้เกิดการปรับตัวและนำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบการศึกษาใหม่ๆ ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ด้วยตนเองด้วยรูปแบบที่แตกต่างกลายเป็นโมเดลใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ทั่วโลก ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ พบถึงกลยุทธ์ในการสร้างจุดขายของโรงเรียนที่น่าสนใจ ของโรงเรียนซึ่งเป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์ที่ทางโรงเรียนได้พัฒนาขึ้น

เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่พบเจอจากสถานการณ์ดังกล่าว จุดขายดังกล่าวกลายเป็นสิ่งใหม่ที่สูงค่า (ผู้ปกครอง และนักเรียน) รับรู้และเข้าใจง่าย รวมทั้งเห็นคุณค่าความแตกต่างกับโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่กำหนดตลาดเป้าหมายที่ชัดเจน (Target Market) ว่าคือใคร ซึ่งอาจเป็นผู้เรียน ที่กำลังเรียนอยู่ในปัจจุบันหรือกำลังจะเข้ามาเรียน รวมถึงผู้ปกครอง ของนักเรียน ชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งจุดขายของโรงเรียนในครั้งนี้ได้เข้าถึง ตลาดลูกค้าที่โรงเรียนต้องการได้อย่างชัดเจน เป็นการพัฒนาลตลาดเป้าหมาย แบบ Segmentation-Targeting-Positioning ที่การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาด เพื่อที่จะได้สร้างความพึงพอใจให้แก่พวกเขาได้อย่างถูกต้องและสร้างตอบแทน แก่องค์กรได้ด้วย (นภาพรณ ชลุนนาค, ม.ป.ป.) เพื่อสร้างความไว้วางใจกับกลุ่มผู้ปกครองและนักเรียนที่เป็นลูกค้าหลักในเรื่อง ของคุณภาพการศึกษาทั้งในเรื่องศาสนา (ต้นทุนเดิมของโรงเรียน) และวิชาสามัญและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต้นทุนใหม่ - นวัตกรรมของโรงเรียน) ว่าทางโรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้จะเป็นการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการสร้างความพึงพอใจของลูกค้า (Customer satisfaction) การดึงดูดของลูกค้าใหม่ (Attracting new customers) และการประเมินภาพลักษณ์หรือชื่อเสียง (Evaluating the image or reputation) (Doyle and Wong, 1998) ของโรงเรียน

3. การลดความยุ่งยากและอำนวยความสะดวกของนักเรียนและผู้ปกครอง (Reduce)

การลดความยุ่งยากและอำนวยความสะดวกของนักเรียนและผู้ปกครอง สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงขององค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร เพื่ออยู่รอดในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมากกับโรงเรียน เอกชน จากผลการศึกษาพบว่า ทางผู้บริหารได้ปรับเปลี่ยนวิธีการตลาดของทั้งนักเรียนและครูในส่วนที่ไม่จะเป็นเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการการเรียนรู้และการบริหาร ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในองค์กร (Internal change) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ของผู้บริหารในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งการเปลี่ยนแปลง จากภายในนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สามารถควบคุมได้ เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงประเภทนี้จะอยู่ที่แนวทางการบริหารงาน ของแต่ละองค์กร ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนของ เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) (นุช สัทธา ฉัตรมงคล และ อรรถพล ธรรมไพฑูรย์, 2559) เมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ พบว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่ใน ระยะยอมรับถึงความจำเป็น (Unfreezing) และระยะดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Changing) ซึ่งยังต้องใช้เวลาในการระงับรักษา สภาพใหม่ให้อยู่กับองค์กรได้ถาวร (Refreezing) หากสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลง เช่น การประกาศจัดการเรียนการสอน แบบ onsite หรือการประกาศสิ้นสุดภาวะโรคระบาด

4. การเปิดพื้นที่และช่องทางการสื่อสารใหม่ ๆ ในการติดต่อสื่อสาร (Re-channel)

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า โรงเรียนได้เลือกใช้กลยุทธ์ที่การันตีผลลัพธ์ ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ในช่วงปีแรกที่เผชิญ ปัญหาโรคระบาด (ปี 2563) โดยได้พัฒนากลยุทธ์ที่เน้นการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่และช่อง การสื่อสารใหม่ ๆ ในการติดต่อสื่อสาร ทำให้สามารถเข้าการแข่งขันเพื่อนำเสนอข้อมูลและจุดขายของโรงเรียนได้อย่าง กว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งเป็นกลยุทธ์การตลาดออนไลน์ (Online Marketing) ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จัก เพิ่มขึ้น ซึ่งการตลาดออนไลน์เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นกับธุรกิจ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรม ของผู้บริโภค การเลือกใช้เครื่องมือการตลาดออนไลน์ที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจควรให้ความสำคัญ เพื่อที่จะ ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงโดยผู้บริโภคจะมีความต้องการข่าวสารข้อมูลของสินค้าหรือบริการมากขึ้น (เกษศิรินทร์ ภิญญาคง, 2554) การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ความไว้วางใจและคุณภาพของระบบสารสนเทศที่มีผลต่อ การตัดสินใจซื้อสินค้า ผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคออนไลน์ในยุคปัจจุบัน (จิตาภา ทัดหอม, 2558)

สรุปผลการวิจัย

กลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย กระบวนการ 4R คือ 1.การคงไว้ซึ่งจุดแข็งการตลาดเดิมของโรงเรียน (Remain) 2.การสร้างจุดขายของโรงเรียนที่น่าสนใจ (Re-invent) 3.การลดความยุ่งยากและอำนวยความสะดวกของนักเรียนและผู้ปกครอง (Reduce) และ 4.การเปิดพื้นที่และช่องทางการสื่อสารใหม่ ๆ ในการติดต่อสื่อสาร (Re-channel)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาวิจัยด้านความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้าย เพื่อนำไปปรับปรุงด้านการวางกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และการตลาดของโรงเรียน
2. ควรทำการศึกษาวิจัยกลยุทธ์ทางการตลาดของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่เพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่าง ข้อดีข้อเสีย และกระแสตอบรับของลูกค้ายในวงกว้างต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลพร พูลสวัสดิ์ และ อนุชิต จูรีเกษ. (2559). *กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับสถานศึกษา (Strategic Marketing For School)* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2565, จาก : <http://pracharathschool.go.th/skill/detail/52234>
- เกษศิริรินทร์ ภิญญาคง. (2554). *หลักการตลาด*. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- จิตาภา ทัดหอม. (2558). *การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ความไว้วางใจและคุณภาพของระบบสารสนเทศซื้อ ที่มีผลต่อการตัดสินใจสินค้าผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- เชษฐา เถาว์ลย์. (2557). *องค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นภาพรณ ชลูนาค. (ม.ป.ป.). *การพัฒนาตลาดเป้าหมาย* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2565, จาก : <http://elearning.psu.ac.th/courses/255>
- นุช สัทธานัตรมงคล และ อรรถพล ธรรมไพบูลย์. (2559). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน, *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 8(1), 167-182.
- บุษกร เชี่ยวจินดาภานต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 13(25), 103-118.
- มนัส บุญชม และ ชญาพิมพ์ อุสาโท. (2557). การพัฒนาระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม ควบคู่สามัญ. *วารสารครุศาสตร์*, 42(2), 72-86.
- สันวิช แก้วมี ศักดา สถาพรจนา และ สมศักดิ์ จิตตพรพงษ์. (2561). การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 3(2), 171-182.
- Doyle, P., & Wong, V. (1998). Marketing and competitive performance: An empirical study. *European Journal of Marketing*, 32(5/6), 514-535.

สภาพและผลกระทบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ใช้นวัตกรรม
การศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น จังหวัดชายแดนภาคใต้
Conditions and Impacts of Academic Administration of Islamic Private Schools Using
Japanese Lesson Study Innovations, Southern Border Provinces

วิทยา พายายาม* และมุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮี
Wittaya Payayam* and Muhammadafeefee Assalihee

คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000
Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Muang, Pattani 94000. Thailand

*Corresponding author, e-mail: wittaya@hwks.ac.th

(Received: July 10, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 30, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียน และ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น การวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 มี 3 รูปแบบ ได้แก่ การสนทนากลุ่มกับผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนจากโรงเรียนแกนนำ 7 โรงเรียน จำนวน 12 ท่าน การสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน 3 ท่าน และการเก็บข้อมูลแบบไม่มีส่วนร่วมกับโรงเรียนแกนนำทั้ง 7 โรงเรียน และตอนที่ 2 ทำการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน การบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู รวม 5 ท่าน ใช้แบบสนทนากลุ่มกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยประเด็นหลัก 1 ประเด็น คือ สภาพการบริหารวิชาการ 6 ด้านไม่ตอบโจทย์เป้าหมายการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เช่น ด้านแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ชั้นเรียน ผู้เรียนและครู ด้านการบริหารหลักสูตรไม่ได้ใส่ใจศึกษาหลักสูตรด้านการจัดการเรียนรู้ไม่ได้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ขาดการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ด้านการวัดและประเมินผลเน้นการสอบเป็นหลัก ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูเน้นการอบรมภายนอก และประเด็นเพิ่มเติม 4 ประเด็น คือ 1) รูปแบบของการเริ่มต้นรู้จักนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน 2) ความเข้าใจของโรงเรียนต่อนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน 3) ภูมิหลังและความเป็นมาของการขยายแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) แนวคิดและหลักการอิสลามเอื้อต่อการดำเนินนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน

ผลกระทบต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน 6 ด้าน พบว่า 1) ด้านแผนงานวิชาการและการประกัน สามารถตอบโจทย์มาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนให้ความสนใจศึกษาหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ ผู้บริหารสนับสนุนสื่อ

อุปกรณ์การเรียนรู้ เพื่อเอื้อต่อการออกแบบสื่อของครูผู้สอน 5) ด้านการวัดและประเมินผลเน้นไปที่พัฒนาการรายบุคคล ให้ความสำคัญกับกระบวนการและแนวทางการแก้ปัญหาของนักเรียน และ 6) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู รูปแบบการพัฒนาครู เปลี่ยนจากการเน้นส่งครูเข้าอบรมมาเป็นการพัฒนาผ่านกระบวนการทำงานปกติในชั้นเรียน โดยภาพรวมเป็นผลกระทบเชิงบวกต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ใช้นวัตกรรม แต่พบว่ามีบางประการที่เป็นผลกระทบเชิงลบ คือ ครูผู้สอนต้องทำงานหนักเพื่อให้การดำเนินนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนส่งผลที่ดีต่อนักเรียน

คำสำคัญ : การศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น, การบริหารวิชาการ, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

Abstract

This research was a qualitative research 1) to study the general condition of the school's lesson study operation and 2) to study the impact of lesson study on school academic administration. The research was divided into 2 parts. In the first part, there was 3 forms of data collecting: a Focus group discussion with the administrators, head of academic affairs and teachers from 7 leading schools, totaling 12 people; a focus group discussion with 3 experts in the field of educational innovation; and a non-participant observation of all 7 leading schools. In the second part, Focus group discussion were held with experts in the field of educational innovation, private Islamic school management, and the development of teachers' professions, a total of 5 people. The semi-structured focus group discussion was used as a tool in the research. The results showed that

It seems that the academic management of the private Islamic school in the southern border province was facing several challenges. The main issue was that the management of the school's academic affairs was not meeting its goals and objectives. This was reflected in a number of areas, including: 1) The school's academic planning and quality assurance efforts are not focused on the classroom or on students and teachers. 2) The management of the curriculum is not paying enough attention to the curriculum itself. 3) The management of learning is not prioritizing students. 4) The management of resources for learning is not providing adequate support. 5) The school's measurement and evaluation efforts are overly focused on testing. 6) The development of teachers' professional skills is mainly done through external training and does not prioritize the needs of the school.

Using lesson study has had a positive impact on the management of academic affairs in several areas. Specifically: 1) The school's academic planning and quality assurance efforts have been able to meet standards for school quality. 2) The school's management of the curriculum has shown increased attention to the curriculum itself. 3) The management of learning has become more student-focused. 4) The management of resources for learning has provided increased support for teachers in designing educational media. 5) The school's measurement and evaluation efforts have shifted to focus on individual

development. 6) The school's management of teacher professional development has prioritized the needs of the school. Overall, the using of Japanese lesson study has helped the school address some of the challenges it was facing in its academic management and has led to improvements in several areas and It was not uncommon for the implementation of innovative teaching methods to have both positive and negative impacts on the management of academic affairs. In this case, it appears that one negative impact has been that teachers may have had to work harder in order to successfully implement the innovations and achieve positive results for students.

Keywords : Lesson study, Academic Administration, Islamic Private Schools

บทนำ

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของไทยจากสถาบันวิชาการระดับชาติและในระดับนานาชาติกลับบ่งชี้ว่าคุณภาพการศึกษาไทยตกต่ำ ซึ่งผลการประเมินออกมาในลักษณะนี้เกิดจากหลายปัจจัยด้วยกัน และปัจจัยหนึ่งในนั้น คือ “ครูผู้สอน” ที่จำเป็นต้องพัฒนาวิธีการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัย และเท่าทันโลก โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ครูต้องไม่เพียงแต่เอาใจใส่ผู้เรียนเท่านั้น ยังต้องมีทักษะในการ “จุดไฟ” ในใจของผู้เรียนให้รักการเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้หรือให้การเรียนรู้สนุก และกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไป ครูจะต้องรู้ว่านักเรียนควรรู้อะไร และจะออกแบบการเรียนรู้อย่างไรให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สภาพการณ์เช่นนี้ครูทุกคนยังมีความสำคัญและมีความท้าทายอย่างมาก (วิจารณ์ พานิช, 2555) ครูจะต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างถูกต้อง

นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) เป็นนวัตกรรมรูปแบบหลักในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ได้รับการพัฒนาและใช้ในประเทศญี่ปุ่นมาประมาณ 130 ปีมาแล้ว เป็นวิธีการที่ทำให้การสอนดีขึ้นอย่างยั่งยืนและมั่นคง เพราะได้ผ่านการปรับปรุงและพัฒนาแล้ว (Lewis, 2006) เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการสอนโดยยึดการสังเกตอย่างระมัดระวัง ผู้สอนจะสอนบทเรียนตามที่ได้ตัดสินใจร่วมกัน และมีผู้รวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลอย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หลังจากที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนไปแล้ว สมาชิกในกลุ่มจะมีการพบกันเพื่อให้สะท้อนผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู และพร้อมกับเสนอแนะสิ่งที่ควรสอนหรือไม่ควรสอนครั้งต่อไป

สำหรับในประเทศไทยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2545 ผ่านศูนย์วิจัยคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้มีการขยายตัวไปอย่างแพร่หลายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศจนถึงปัจจุบัน (เจนสมุทร แสงพันธ์ และ อัญชลี ตนานนท์, 2562) ในขณะเดียวกันก็ได้มีนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนนี้มาใช้ในการสอนคณิตศาสตร์แก่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้คณาจารย์และนักศึกษาได้ใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเปิดโลกทัศน์ เพราะเป็นวิธีการที่ครูเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการปรับปรุงการสอน โดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่นักเรียน ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน สามารถช่วยให้ครูพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กับพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (สุลัดดา ลอยฟ้า และ ไผ่ตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2547)

จากการศึกษางานวิจัยเรื่องการศึกษาชั้นเรียนที่ผ่านมา พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาชั้นเรียนหลายกรณีศึกษาในประเทศไทย ตัวอย่างการศึกษาของ ฮาฟิซ อูมา (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนนำร่องของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การศึกษาของเจนสมุทร แสงพันธ์ และ อัญชลี ตนานนท์ (2562) ที่ได้ศึกษาการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนของรัฐที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิดในจังหวัดเชียงใหม่ และการศึกษาของ ศศิรา พงษ์ไทย (2560) เกี่ยวกับได้ศึกษาบริบท สภาพทั่วไปและผลการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน โดยเจาะจงที่บทบาทผู้บริหารโรงเรียนคุคุพิทยาสรรพ์ พบว่าตัวอย่างการศึกษาข้างต้นส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในบริบทโรงเรียนของรัฐ ซึ่งส่วนน้อยที่ศึกษาในบริบทโรงเรียนเอกชน โดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อีกทั้งประเด็นการศึกษาก็มุ่งเน้นไปที่การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้อยู่ในโรงเรียน มีเพียงการศึกษาของอัสซอลิฮี และคณะที่ศึกษาขั้นตอนการศึกษาชั้นเรียนในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ยังไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนต่อการบริหารงานวิชาการ (Assalihee, et al., 2018)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษานี้มีเป้าหมายในการศึกษาการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และมุ่งเน้นประเด็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่แตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีอัตลักษณ์และบริบทเฉพาะ มีบริบทสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนจำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ดังนั้นการศึกษานวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนในครั้งนี้จะเป็นโอกาสในการพัฒนาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง คือการยกระดับคุณภาพวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการบริหารงานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนงานวิชาการและการประกันคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ การจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศและพัฒนาคุณภาพครู (กิตติมา ปรีดีติลล, 2532; กระทรวงศึกษาธิการ, 2546; กมล ภู่งประเสริฐ, 2545; ปัญญา แก้วกัญญา และสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล, 2545) เหล่านี้จะช่วยยกระดับคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลใน 3 รูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุม เพื่อเป็นการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) ดังนี้

- รูปแบบที่ 1 ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยใช้แบบสนทนากลุ่มกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้เป็นแนวทาง โดยมีประเด็นในการสนทนากลุ่ม คือ สภาพปัญหา จุดเด่น อุปสรรค ข้อเสนอแนะตามกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแรก การร่วมกันวางแผนบทเรียน (Plan) ขั้นที่สอง การร่วมกันสังเกตชั้นเรียน (Do) และขั้นที่สาม การสะท้อนบทเรียนร่วมกัน (See) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูจำนวน 12 คน จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 7 โรงเรียนที่เข้าร่วมเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนอย่างน้อย 3 ปี โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (Inclusion Criteria) คือ 1) เป็นผู้บริหารที่บทบาทโดยตรงในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา 2) เป็นหัวหน้าวิชาการที่รับผิดชอบในการนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนไปใช้ 3) ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนอย่างน้อย 3 ปี

- รูปแบบที่ 2 ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนมาอย่างต่อเนื่อง

- รูปแบบที่ 3 ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตจากประสบการณ์การทำงาน การเยี่ยมชมโรงเรียน การติดตามข่าวสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนจากโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสนทนากลุ่มกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นในการสนทนากลุ่มคือ ผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามขอบข่ายสำคัญของงานวิชาการ 6 ประเด็น ได้แก่ แผนงานวิชาการและการประกันคุณภาพ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยจึงได้เริ่มต้นการสนทนากลุ่มด้วยการตั้งคำถามทั่วไปและตามด้วยคำถามหรือประเด็นหลักที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยเน้นเฉพาะคำถามหลักหรือประเด็นหลัก แล้วให้ผู้ให้ข้อมูลตอบคำถามอย่างอิสระตามประสบการณ์ของแต่ละคน ไม่ได้กดดันหรือเน้นย้ำให้ตอบหรือแสดงความเห็น แต่จะพยายามเวียนคำถามไปเรื่อย ๆ และคำถามย่อยหรือประเด็นชักต่อนื่องจะถูกนำมาใช้เมื่อข้อมูลที่ได้จากคำถามหลักยังไม่ครบถ้วนเท่านั้น (ชาย โพธิ์สิตา, 2552)

การวิเคราะห์ข้อมูลประยุกต์ใช้วิธีการของ ลีโอนาร์ด (Leonard's method) ซึ่งได้ใช้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของไฮเดกเกอร์ (Heideggerian Hermeneutic Phenomenology) และแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลของ สฎางค์ จันทวานิช (2557) ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ทำการถอดเทปข้อมูลแบบคำต่อคำในคอมพิวเตอร์ ทำการตรวจสอบข้อมูล และอ่านข้อมูลที่ได้ถอดเทปและเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้นำบันทึกหลาย ๆ รอบเพื่อพิจารณาประเด็นเบื้องต้น 2) ทำความเข้าใจความหมายที่ได้ถอดเทปอย่างรอบคอบและทบทวนซ้ำหลาย ๆ รอบ ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการพิจารณาประเด็นที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการ และทำการตัดทอนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออก 3) วิเคราะห์เนื้อหาด้วยการจัดจำแนกข้อมูลที่ได้ออกเป็นประเภทย่อย (Sub - themes) และประเภทหลัก (Themes) และจัดกลุ่มตามความสอดคล้องกันของข้อมูล 4) พิจารณาแต่ละประเด็นและความหมายของคำ 5) การจำแนกข้อมูลที่ได้ตามความหมาย ที่เป็นลักษณะพฤติกรรมเฉพาะให้ได้ได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจภายใต้บริบทที่ศึกษา

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) โดยการนำเสนอขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยที่ชัดเจน ขั้นตอนของการทำงานในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลไว้อย่างชัดเจน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (ชาย โพธิ์สิตา, 2552) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้เรื่องเดียวกันที่มีความหลากหลายจากผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการที่รับผิดชอบ

และครูผู้สอน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้มีความถูกต้องและครอบคลุม สำหรับข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วได้ให้ผู้ให้ข้อมูล (Member Checks) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมการดำเนินงานของโรงเรียน และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่วิเคราะห์ว่ามีความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับความเป็นจริงของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชน และ 2) ผลการศึกษาผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชน

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า มีประเด็นหลัก 1 ประเด็น คือ สภาพทั่วไปของการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก่อนการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน และประเด็นเพิ่มเติม 4 ประเด็น คือ 1) รูปแบบของการเริ่มต้นรู้จักนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน 2) ความเข้าใจของโรงเรียนต่อนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน 3) ภูมิหลังและความเป็นมาของการขยายแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) แนวคิดและหลักการอิสลามเอื้อต่อการดำเนินนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สภาพทั่วไปของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก่อนการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น ประกอบด้วยประเด็นย่อย 6 ข้อ ดังนี้

1.1.1 ด้านแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการจัดกิจกรรมโครงการที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ไม่ตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนและ ครูผู้สอนมุ่งพัฒนาในด้านกายภาพ ภูมิทัศน์ และละเลยกิจกรรมที่เป็นการยกระดับคุณภาพชั้นเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อก่อนจัดโครงการเพื่อให้ตอบสนอง สมศ. แต่ไม่ได้สนใจว่าจะตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมั๊ย” (ผู้บริหารคนที่ 1, วิทยา พายียม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ทั้งที่บริหาร ต้องกลับเข้าสู่ห้องให้ได้ กลับไปดูข้างใน(ห้อง)ดีกว่า ว่าทำไมคุณภาพเด็กมันถึงเห็นไม่ชัดพอ” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 4, วิทยา พายียม, 8 สิงหาคม 2564)

1.1.2 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนจะมีบทบาทในการสอนเพียงคนเดียว เมื่อได้รับคาบสอนก็สอนไปตามแบบเรียน ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนไม่มีบทบาทในการศึกษาหลักสูตร ดังคำกล่าวที่ว่า “ก่อนหน้านี้ใช้แบบเรียน พว.ในการสอนคณิตศาสตร์ เด็ก ๆ ไม่สนุก ยากลำบากในการออกแบบการสอนในแบบที่เน้นผู้เรียนคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง” (ครูผู้สอนคนที่ 1, วิทยา พายียม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ผู้บริหารไม่ค่อยอยู่ในโรงเรียนไปร้านค้าเพื่อหาซื้อของมาซ่อม มาปรับปรุงนั่นนี่ตลอดแต่ไม่ค่อยได้เข้ามาดูอะไรในชั้นเรียน ไม่เคยได้ดูเนื้อหาหลักสูตรอย่างจริงจัง”(หัวหน้าวิชาการคนที่ 4, วิทยา พายียม, 8 สิงหาคม 2564)

1.1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละโรงเรียนจะเน้นแบบบรรยาย ไม่เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนไม่มีโอกาสได้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง บรรยายภาคในชั้นเรียนมีความน่าเบื่อ

ออกแบบการเรียนการสอนโดยไม่คำนึงถึงความต้องการและบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อก่อนชั้นเรียนคณิตศาสตร์ น่าเบื่อ เด็ก ๆ ไม่สนุก” (ครูผู้สอนคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ครูออกแบบการเรียนการสอนคนเดียว ไม่สะดวกและไม่มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบการสอนที่เน้นการคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอนคนเดียวไม่พร้อมเปิดให้ใครดู” (ผู้บริหารคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.1.4 ด้านการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณและการจัดซื้ออุปกรณ์ทรัพยากรการเรียนรู้อย่างจำกัด ไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุม ไม่มีสื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ ดังคำกล่าวที่ว่า “ทรัพยากรการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมความต้องการของครู ไม่มีเครื่องปริ้นท์ขนาดใหญ่ ไม่มีกระดานแม่เหล็ก” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ครูมีการผลิตสื่ออย่างจำกัด และไม่มีระบบการจัดเก็บสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้บริหารคนที่ 4, วิทยา พายายม, 17 เมษายน 2565)

1.1.5 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลของแต่ละโรงเรียนจะเน้นการทดสอบและวัดความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก นักเรียนทุกคนจะถูกวัดและประเมินผลด้วยวิธีการเดียวกัน และไม่ได้เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง โรงเรียนมุ่งเน้นให้ความสำคัญเรื่องการแข่งขันและการประกวด ดังคำกล่าวที่ว่า “การวัดและประเมินผลเน้นไปที่การสอบและการวัดความรู้ ไม่เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ก่อนหน้านี้ผู้บริหารจะให้ความสำคัญมากกับการแข่งขันและการประกวดภายนอก ตอนนี้สนใจและขอโฟกัสกับชั้นเรียนก่อน” (ผู้บริหารคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.1.6 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า โรงเรียนจะมีการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนด้วยวิธีการส่งครูผู้สอนเข้าร่วมอบรมตามที่หน่วยงานภายนอกจัด หรือการจัดอบรมเองโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ซึ่งหลายครั้งมีการจัดอบรมในวันเปิดเรียน ทำให้เกิดการขาดสอน การเข้าร่วมอบรมภายนอกส่วนใหญ่ไม่สามารถนำมาใช้สอนจริง ผู้บริหารสามารถช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำครูผู้สอนได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “การพัฒนาครูจะเน้นไปที่การส่งครูไปอบรมเป็นหลัก ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งเรื่องของเวลา การขาดสอน บางคนก็ไม่มีโอกาสได้ไปอบรมเลย ถ้าจัดเองทุกเรื่องก็สิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณ” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ปัญหาหนึ่งคือผู้บริหาร ไม่มีความรู้และไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาครูผู้สอน” (ผู้บริหารคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.2 การเริ่มต้นทำความรู้จักและเข้าร่วมในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

จากการศึกษาการเริ่มต้นทำความรู้จักและเข้าร่วมในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า มี 2 แนวทาง คือ 1) เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 2) เครือข่ายโรงเรียนเอกชนที่ได้เริ่มใช้นวัตกรรม ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มี 3 หน่วยงานหลักจาก 2 มหาวิทยาลัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในการเผยแพร่และขยายแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน คือ 1) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ในรูปแบบเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยมี อาจารย์ ดร.เกษม เปรมประยูร และอาจารย์ ดร.สุวรรณี เปลี่ยนรัมย์ อาจารย์ประจำสาขาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นพี่เลี้ยง คอยช่วยเหลือและติดตามการทำงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังคำกล่าวที่ว่า “โรงเรียนในจังหวัดสงขลามีสื่อข่ายโรงเรียนที่ อาจารย์ ดร.เกษม เปรมประยูร ดูแลอยู่ ซึ่งอาจารย์ได้ขับเคลื่อนเป็นเครือข่าย หลายโรงเรียนมีความสนใจ จึงพยายามติดต่อกับอาจารย์ เพื่อขอเข้าร่วมเรียนรู้”

(ผู้บริหารคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) 2) คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยในปี 2558 ได้จัดโครงการพัฒนาครูอิสลามศึกษาและได้นำผู้บริหารโรงเรียนแกนนำในเครือข่ายสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอิสลาม จำนวน 12 โรงเรียนไปศึกษาดูงานแบบฝังตัวเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และโรงเรียนคูคำพิทยาสรรพ์ จากนั้นเริ่มศึกษา วางแผนและต่อยอดเพื่อการใช้นวัตกรรมนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ในช่วงปลายปี 2558 โรงเรียนแกนนำในเครือข่ายของสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอิสลาม จำนวน 12 โรงเรียนร่วมไปศึกษาดูงานที่ขอนแก่น กลับมาก็คิดว่าโรงเรียนก็ต้องเดินไปในรูปแบบอย่างนี้แหละ” (ครูผู้สอนคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ 3) คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยอาจารย์ ดร.วรลักษณ์ ชูกำเนิด ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนสาขาบริหารการศึกษาและเป็นผู้บริหารโรงเรียนนรพัฒน์ อำเภอดำรงวิทยาสงขลา เป็นผู้นำแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนมาสอนนักศึกษา และได้ให้นักศึกษาไปเรียนรู้ที่โรงเรียนนรพัฒน์ นักศึกษาจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นครูและหัวหน้าวิชาการในโรงเรียนเอกชนเริ่มเข้าใจ และคิดว่านวัตกรรมนี้เหมาะสมที่จะนำไปยกระดับคุณภาพผู้เรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “เริ่มต้นจริง ๆ ก็คือ เรียนป.โท บริหาร ปีที่สองกับอาจารย์หนูแต่ยอมรับว่าเป็นนวัตกรรมตัวใหม่ มองภาพไม่ค่อยชัดสักเท่าไร” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 4, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “จุดเริ่มต้นจริง ๆ ก็คือมาจากครูหนูนี้แหละ กลุ่มของนาเดอร์เขาก็บอกว่า PLC และก็มีคณิตญี่ปุ่นอะไรประมาณนี้” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.2.2 โรงเรียนที่ได้ดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนมา คือ กลุ่มโรงเรียนเบญจมิตรจังหวัดสงขลา ซึ่งนำโดยโรงเรียนศรีนครินทร์วิทยานุเคราะห์ โรงเรียนนรพัฒน์ โรงเรียนศิริพงศ์วิทยาและโรงเรียนหวังดี ได้ใช้นวัตกรรมนี้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมาระยะหนึ่ง จนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนต่าง ๆ และยังมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางโรงเรียนที่เริ่มต้นนำนวัตกรรมนี้มาใช้ และเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนอื่น ๆ ได้ตัดสินใจเริ่มต้นด้วย เช่น โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาการโรงเรียนอิสลามบาเจาะ เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ไปดูงานที่โรงเรียนนรพัฒน์ ไปดูห้องนุ่นห้องนี้ กลับมาก็ยังไม่รู้จะจับตรงไหนกลับมาคุยกับทีมงานว่าขอไปดูอีกครั้งหนึ่ง” (ผู้บริหารคนที่ 4, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) “สำหรับของโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบูรณวิทยะนครศรีฯ จริง ๆ แล้วผมเริ่มต้นตอนอยู่หาดใหญ่วิทยาการกับครูซอดิกกันแหละ รู้สึกว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 58” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.3 ความรู้และความเข้าใจของโรงเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียน

ผลการศึกษาความรู้และความเข้าใจของโรงเรียนต่อนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียน พบว่า มีความเข้าใจ 5 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาองค์กรให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ 2) นวัตกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมครูผู้สอนในการพัฒนานวัตกรรม การสอน 3) นวัตกรรมที่ตอบโจทย์การประกันคุณภาพสถานศึกษา 4) นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมขั้นเรียนที่เน้นการฝึกกระบวนการคิด 5) นวัตกรรมส่งเสริมทักษะและความมั่นใจในการนำเสนอของนักเรียน ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาองค์กรให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ คือ นวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่มีความเป็นรูปธรรมและมีขั้นตอนที่ชัดเจนสำหรับการพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community ; PLC) ดังคำกล่าวที่ว่า “ตัวเออนั้นสนใจในความเป็น PLC ที่อาจารย์หนูทำอยู่ จริง ๆ PLC ก็ยังไม่รู้จักที่ รู้แค่ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนพูดคุยระหว่างครูและมนาน่าสนใจ” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “อดีตผอ.ยุซุฟ นิมะ ได้พยายามนำแนวคิด PLC มาใช้ในการพัฒนาองค์กร กำหนดคาบ KM ไว้ 2 คาบต่อสัปดาห์ เมื่อได้ศึกษา Lesson Study ทำให้รู้สึกได้ทันทีว่า นี่แหละตอบโจทย์การยกระดับขั้นเรียน” (ครูผู้สอนคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.3.2 นวัตกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมครูผู้สอนในการพัฒนานวัตกรรมการสอน คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนใต้จะรู้จักผ่านเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการสอนแบบเปิด จึงเข้าใจนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิดไปพร้อมกัน โดยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การนวัตกรรมการสอนแบบเปิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ก่อนใช้นวัตกรรม LS ก็ตามที่บอกแต่ต้นว่า LS เป็นเรื่องของแถมตอนนี้เรารู้ว่าสิ่งที่เขาแถมมานี้ เราก็โอเคมันถือว่ามันเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามาก ๆ นะครับ” (ผู้บริหารคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.3.3 นวัตกรรมที่ตอบโจทย์การประกันคุณภาพสถานศึกษา คือ นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องงานประกันคุณภาพสถานศึกษา 3 มาตรฐาน หากมีการบริหารและการจัดการที่ดี ย่อมทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีในการประกันคุณภาพสถานศึกษา ปี 2559 ได้เจออาจารย์ ดร.เกษม เปรมประยูร นี่แหละ นวัตกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” (ผู้บริหารคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.3.4 นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมชั้นเรียนที่เน้นการฝึกกระบวนการคิด คือ จะพบว่าชั้นเรียนจะมุ่งเน้นไปที่วิธีคิดของนักเรียน พยายามคิดและหาเหตุผลจากมุมมองของนักเรียน และในขั้นตอนของการสะท้อนผลก็เน้นไปที่วิธีคิดของนักเรียนเป็นสำคัญ ดังคำกล่าวที่ว่า “ก็น่าสนใจว่าเขามุ่งโฟกัสไปที่วิธีคิด โดยไม่ได้มุ่งไปที่คำตอบของเด็ก ตรงนี้แหละที่ทำให้รู้ว่ามันน่าสนใจดี” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “ไปดูชั้นเรียนจริงแล้วก็ชั้นเรียนที่ให้ฝึกกระบวนการคิด แล้วมีกระบวนการสังเกตชั้นเรียน การดูชั้นเรียน การสะท้อนผล ที่มันรู้สึกได้ว่า เออเนี่ยแหละที่มันรู้สึกได้ว่า” (ครูผู้สอนคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.3.5 นวัตกรรมส่งเสริมทักษะและความมั่นใจในการนำเสนอของนักเรียน คือ เมื่อถูกนำไปใช้กับวิธีการสอนแบบเปิด ทีมศึกษาชั้นเรียนจะช่วยกันสร้างสถานการณ์ปัญหาเพื่อให้นักเรียนรู้สึกร่วมต่อปัญหา และจะพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้มีความรู้ความเข้าใจของตนเอง มีความกล้าและมีความมั่นใจในการนำเสนอความคิดของตนเอง บรรยายภาคในชั้นเรียนดูสนุกสนานและมีความสุขในการมีส่วนร่วมด้วยชั้นเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “ดูแล้วดีใจอย่างหนึ่งคือ นักเรียนมีความกล้าหาญ แสดงออกอะไรต่าง” (ผู้บริหารคนที่ 4, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ น่าจะเป็นผลมาจากการที่นักเรียนมีความรู้สึกร่วมและแก้ปัญหาต่าง ๆ มาด้วยตนเอง” (ครูผู้สอนคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

1.4 ภูมิหลังการเริ่มต้นขยายแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลังการเริ่มต้นขยายแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า มี 3 ประการ คือ 1) การอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู และ 2) การจัดประชุมการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1.4.1 การอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2547 ได้มีการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู ณ โรงแรมไดอิชิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยท่านบุญญา หลีเหลด ผู้บริหารโรงเรียนทรัพย์ธานีวิทยา ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา และมีท่านอาจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ เป็นอนุกรรมการกรรมาธิการรัฐสภาในส่วนคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกัน เป็นจุดเริ่มต้นการพูดคุยเรื่องนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิดในเชิงวิชาการสำหรับ

จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นทางการ ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อเกือบ 20 ปีที่แล้ว ตอนที่ผมยังเป็น นักศึกษาปริญญาโท ปี 2 มีการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู ที่โรงแรมไดอิชิ อำเภอหาดใหญ่ ณ ตอนนั้นมีท่านอดีต สมาชิกวุฒิสภา บุญญา หลีเหลด และรองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ เป็นอนุกรรมการในส่วนของคณิตศาสตร์และเทคโนโลยี” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, วิทยา พายาม, 17 เมษายน 2565)

1.4.2 การจัดประชุมการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2558 มีการจัดประชุมในหัวข้อ การยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ บุคคลสำคัญที่เข้าร่วม ณ เวลานั้น ได้แก่ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต แก้วประดับ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและการเงิน ดร.กนก วงศ์ตระหง่าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ อาจารย์ ดร.ยุโซะ ตาละ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา ณ เวลานั้น ทำให้เกิดการยับยั้งและขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนและวิธีการแบบเปิดของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในเวลาต่อมา ดังคำกล่าวที่ว่า “มีการจัดประชุม เพื่อพูดคุยเรื่องการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม มีอธิการบดี รศ.ดร.ชูศักดิ์ รองอธิการบดี ผศ.ดร.นิวัต ดร.กนก อาจารย์ไมตรี และดร.ยุโซะ ตาละ ซึ่งตอนนั้นเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, วิทยา พายาม, 17 เมษายน 2565)

1.5 แนวคิดอิสลามเอื้อต่อการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนแบบญี่ปุ่น

ผลการศึกษาแนวคิดอิสลามในการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนแบบญี่ปุ่น พบว่า มี 6 ประการ คือ 1) การปรึกษาหารือ (ชुरอ) 2) การตักเตือน (นะซีหะฮฺ) 3) ความชำนาญ (อิตกอน) 4) ความเป็นกิจวัตร (อิสติกอมะฮฺ) 5) การนิเทศตรวจตรา (มูรอเกาะบะฮฺ) 6) ความอดทนมุมานะ (มูญาฮะดะฮฺ) ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1.5.1 การปรึกษาหารือ (ชुरอ) : กระบวนการทำงานของนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนจะต้องอาศัยทีมงานที่จะต้องมีการปรึกษาหารือ โดยร่วมกันวางแผนให้ได้วิธีการที่ดีที่สุด จนกระทั่งขั้นตอนสุดท้ายคือการสะท้อนผลขั้นเรียนที่สมาชิกในทีมจะต้องร่วมกันแสดงความเห็น ดังคำกล่าวที่ว่า “ทีมของเราจะมีการพูดคุยกันว่า สถานการณ์ปัญหานี้เหมาะสมมั๊ย โจทย์หรือคำสั่งนี้จะทำให้นักเรียนได้หาคำตอบตามที่ต้องการมั๊ย เราจะได้วิธีการที่ดีที่สุดจากข้อเสนอของทีมศึกษาขั้นเรียน เมื่อสอนเสร็จทีมก็จะมาสะท้อนผลกันต่อ บรรยากาศการพูดคุยมีทั้งจริงจังและสนุกสนาน” (ครูผู้สอนคนที่ 2, วิทยา พายาม, 8 สิงหาคม 2564)

1.5.2 การตักเตือน (นะซีหะฮฺ) : สามารถนำไปใช้ในทุกกระบวนการของการศึกษาขั้นเรียน เพราะนะซีหะฮฺเป็นการส่งข้อมูลป้อนกลับในเชิงสร้างสรรค์และผูกมัดกับความรู้สึกลึกซึ้งที่มีความบริสุทธิ์ใจในการให้ข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “จะมีการแนะนำกันจากทีมฯ เพื่อปรับสถานการณ์ปัญหาให้เหมาะสมที่สุด ไม่มีการจับผิดในเรื่องการสอนของครู ทีมศึกษาขั้นเรียนจะเข้าใจถึงเจตนาของผู้ร่วมสะท้อน” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 2, วิทยา พายาม, 8 สิงหาคม 2564)

1.5.3 ความชำนาญ (อิตกอน) : มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพในเชิงผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของผู้เรียน โดยทั้งผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนมุสลิมต้องปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้บริหารจำเป็นต้องอ่านหนังสือแบบเรียนและต้องทำความเข้าใจเนื้อหาทำความเข้าใจเป้าหมายของเนื้อหาแต่ละคาบ เพราะจะต้องคอยแนะนำ ต้องรู้จักสังเกตการเรียนรู้ของเด็ก” (ผู้บริหารคนที่ 2, วิทยา พายาม, 8 สิงหาคม 2564)

1.5.4 ความเป็นกิจวัตร (ฮิสติกอมะฮฺ) : กระบวนการศึกษาชั้นเรียนต้องดำเนินการให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนหยัดในการปฏิบัติ บ่อยครั้งที่การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากขาดความต่อเนื่องและเป็นประจำ ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อเราได้ทำต่อเนื่อง ทำบ่อย ๆ เราจะมีสติและเกิดเป็นวัฒนธรรม ต้องทำอย่างต่อเนื่องจะยืนต่อไปได้ในระยะยาว ยิ่งได้ทำก็ยิ่งได้เรียนรู้สิ่งใหม่มากมาย” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, วิทยา พายยาม, 17 เมษายน 2565)

1.5.5 การนิเทศตรวจตรา (มูรอเคาะบะฮฺ) : การบริหารวิชาการจะมีการนิเทศชั้นเรียน นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนจะมีการร่วมกันสังเกตชั้นเรียนโดยทีมศึกษาชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง มุสลิมจะระลึกเสมอว่าทุก ๆ การปฏิบัตินั้นจะต้องถูกตรวจสอบจากอัลลอฮ์ อย่างแน่นอน ดังคำกล่าวที่ว่า “ครูจะไม่รู้สึกกลัวหรือกังวลว่าใครจะมาดู ใครจะมาจับผิด เป็นเรื่องปกติมาก ๆ เมื่อเราให้ชั้นเรียนทบทวนระบบการนิเทศแบบเดิม” (ผู้บริหารคนที่ 2, วิทยา พายยาม, 8 สิงหาคม 2564)

1.5.6 ความอดทนมุมานะ (มุญอาซะดะฮฺ) : ผู้บริหารมุสลิมจำเป็นต้องแสดงออกให้เป็นที่ประจักษ์แก่สมาชิกในองค์กรว่า เขามีความพยายามที่จะนำพาองค์กรอย่างอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และควรใช้หลักของความพยายามอดทนมุมานะอย่างต่อเนื่องและบริสุทธิ์ใจต่ออัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา ในทุกการงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า “วิถีชีวิตความเป็นอิสลาม ทำให้การดำเนินงานแนวทางการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่นเดินได้ เพราะทางอิสลามมีหลักการพื้นฐาน หลักการมุมานะ การอดทนและการพยายามให้ถึงที่สุด และก็มีความมุ่งมั่นที่จะให้เกิดหมายถึงว่า ประชาชาติสำหรับอนาคต ตรงนี้แหละผมว่า มันมีแรงขับในเชิงวัฒนธรรม เชิงศาสนาสูงมาก” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, วิทยา พายยาม, 17 เมษายน 2565)

2. ผลการศึกษาผลกระทบของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

จากการศึกษาผลกระทบของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพบว่า มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผล และ 6) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ตามรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ

จากการศึกษาผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ พบว่ามี 2 ข้อ ได้แก่ 1) ตอบโจทย์การประกันคุณภาพภายใน กิจกรรมและโครงการมุ่งเน้นที่ชั้นเรียนและผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) เกิดการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อย้อนไป 5-6 ปีที่แล้วเรามานั่งคิดว่า เราทำโครงการตอบโจทย์สมศ.กัน เราก็อำนาจโครงการตอบสมศ. คือแบบนั้นจริง ๆ” (ผู้บริหารคนที่ 1, วิทยา พายยาม, 8 สิงหาคม 2564) “ผมมองว่า Lesson Study และ Open Approach เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สำคัญและก็เป็นกระบวนการที่ดีในการประเมินรอบสามวัตกรรมการนั้นไม่สำคัญเท่ากับการประเมินในรอบที่ 4 ซึ่งรอบนั้นวัตกรรมการคือเกณฑ์กำหนดว่าจะได้ผลดีเยี่ยมจะต้องมีนวัตกรรม ถ้าไม่มีนวัตกรรมในแต่ละข้อก็ไม่สามารถได้ดีเยี่ยมได้แน่นอน” (ผู้บริหารคนที่ 1, วิทยา พายยาม, 8 สิงหาคม 2564) “กิจกรรมสำคัญของเครือข่ายฯ คือ Open Class เป็นกิจกรรมที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้แก่ทุกฝ่ายที่เข้าร่วมทั้งโรงเรียนที่เข้าร่วม และโรงเรียนที่เปิดชั้นเรียน” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 1, วิทยา พายยาม, 8 สิงหาคม 2564)

2.2 ผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตร

จากการศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตร พบว่า มี 3 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนให้ความใส่ใจหลักสูตร 2) กระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ 3) การเลือกใช้แบบเรียนประกอบการสอน การเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้การออกแบบชั้นเรียนได้ดี ดังคำกล่าวที่ว่า “บางวิชาเราอาจจะปรับลดคาบ บางวิชาเราเพิ่มคาบ ที่ลดคาบก็เพื่อที่จะให้ครูมีเวลาให้ครูเข้าสู่กระบวนการ PLC ตรงนี้” (ครูผู้สอนคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) “จังหวัดปัตตานี มีโรงเรียนในเครือข่าย LS-OA เข้าร่วมโครงการ Education Sandbox หลายโรง อิบนูฯ มุสลิมฯ ซอลิฯ เนื่องจากเห็นว่าโรงเรียนเหล่านี้เข้าร่วมโครงการกำหนดหลักสูตร สถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะ และมีอีกหลายอย่างที่สามารถพัฒนาโรงเรียนได้” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “เพราะเชื่อว่าแบบเรียนญี่ปุ่นเป็นแบบเรียนที่เน้นการคิด และเน้นการแก้ปัญหด้วยตนเอง แบบเรียนของญี่ปุ่น เขาวิจัยและพัฒนามาแล้วหลายสิบปี” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

2.3 ผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า มี 4 ข้อ ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะต้องออกแบบการสอนแบบ Active Learning 2) จัดสรรคาบสอนอย่างเหมาะสม เมื่อใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่ทีมศึกษาชั้นเรียนจะต้องทำงานร่วมกัน ทำให้ครูแต่ละคนมีคาบเพิ่มขึ้น 3) ผู้บริหารมีส่วนร่วมและมีบทบาทในด้านวิชาการ การศึกษาชั้นเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่แนวคิดของผู้บริหาร ซึ่งจะต้องให้ความสนใจชั้นเรียน และ 4) วัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ตั้งแต่การวางแผนชั้นเรียนร่วมกัน การสังเกตชั้นเรียนร่วมกัน และการสะท้อนผลชั้นเรียนร่วมกัน ดังคำกล่าวที่ว่า “ต้องเปลี่ยนหมดเลยนะครับผม เปลี่ยนตารางหมดเลย ทำยังไงให้คุณครูว่างเหมือนกัน ต้องทำยังไงให้คุณครูมีคาบว่างที่จะทำ PLC พร้อมกัน ทำสื่อด้วยกัน สะท้อนผลด้วยกัน ต้องเปลี่ยนหมดเลยครับตรงนี้” (ครูผู้สอนคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) “มี Impact ต่อผอ.เอง ผู้บริหารเองต้องลงไปสู่ชั้นเรียน เข้าไปในชั้นเรียนด้วยตัวเอง เข้าไปประชุมร่วมกับคุณครู เราต้องไปปรึกษาหารือกันในที่นั้นนะ ว่าเราจะเดินกันอย่างไร เราจะเปิดชั้นเรียนกันเมื่อไหร่ จะไปดูกันยังงี้” (ผู้บริหารคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “เรื่องการจัดการเรียนรู้เราก็ทำไป ครูก็สอนไป เมื่อก่อนนี้คุณครูก็จะมีโลกส่วนตัวของตัวเองกับนักเรียน ไม่มีใครไปแตะต้อง เมื่อมีนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน บรรยากาศก็เปลี่ยนไป” (ผู้บริหารคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

2.4 ผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้

จากการศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้พบว่า มี 2 ข้อ ได้แก่ 1) สนับสนุนสื่อ ทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอให้กับทีมครูผู้สอนหรือทีมศึกษาชั้นเรียน และ 2) จัดระบบเพื่อจัดเก็บสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ โดยจะมีระบบการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า “สื่อการเรียนการสอนก็ต้องซัพพอร์ตกับคุณครู ก็ต้องใช้งบประมาณนะครับ เมื่อสื่อมาก ไม่มีที่ตักก็ต้องขอห้องสื่อ ก็ต้องเพิ่มไปเรื่อย ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ลงทุนเพียงครั้งเดียวเพราะว่าสื่อสามารถใช้ตลอดหลายปี” (ผู้บริหารคนที่ 4, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “เราร่วมกันวางแผน ทำสื่อ ไปสอนและสะท้อนกันทุก ๆ สัปดาห์ เราควรจะจัดระบบการจัดเก็บสื่อและผลงานของนักเรียนให้เป็นระบบ ไม่เช่นนั้นเราจะต้องเริ่มใหม่และต้องเหนื่อยเหมือนเดิมในทุกปี” (ครูผู้สอนคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

2.5 ผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการวัดและประเมินผล

จากการศึกษาผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการวัดและประเมินผล พบว่า มี 3 ข้อ ได้แก่ 1) โรงเรียนเล็งสนใจเรื่องเรียนรู้เพื่อการแข่งขัน และมุ่งเป้าไปที่ทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา เน้นพัฒนาการรายบุคคล 2) มุ่งเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ครูผู้สอนต้องติดตามและประเมินผลตลอดทั้งปี ครูจะต้องสังเกตแนวคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนตลอดเวลา และ 3) พัฒนาการของนักเรียนรายบุคคลมีความชัดเจน ครูผู้สอนและทีมได้เห็นถึงแนวคิดและการเรียนรู้ของนักเรียนได้ชัดเจน ดังคำกล่าวที่ว่า “เรามองว่า OA นี่แหละที่สามารถที่จะให้ครูได้สะท้อนถึงว่า แนวคิดของนักเรียน พัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน ในแต่ละปี ป.1 ป.2 ป.3 ของเขาเป็นอย่างไร อันนี้แหละที่มันจะชัดเจน” (ผู้บริหารคนที่ 3, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “เมื่อก่อนก็เป็นปัญหาสำหรับเราว่าเราจะวัดเด็กยังไงดี แล้วจะเก็บข้อมูลยังไง แต่จริงๆ แล้วการวัดและการประเมินผลมันถูกทำมาตลอดกระบวนการ ตลอดทั้งปีการศึกษา มันไม่ได้ถูกวัดปลายภาคที่ 1 ปลายภาคที่ 2 แล้วก็เอามาตัดเกรดกัน” (ครูผู้สอนคนที่ 1, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

2.6 ผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู

จากการศึกษาผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า มี 4 ข้อ ได้แก่ 1) กระบวนการพัฒนาครูเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาผ่านชั้นเรียนเป็นหลัก 2) ระบบการนิเทศมีการเปลี่ยนแปลงโดยสามารถใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียนเป็นทั้งการนิเทศชั้นเรียนและการวิจัยชั้นเรียน 3) ผู้บริหารจะต้องเข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกับทีมศึกษาชั้นเรียน และ 4) ครูได้รับการพัฒนาอย่างแยบยล การเปิดชั้นเรียน การวางแผนร่วมกัน การสะท้อนผลร่วมกัน การรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมสะท้อนผล ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ดังคำกล่าวที่ว่า “เราจะใช้วิธีการให้ครูไปอบรมตลอด พอไปอบรมกลับมาแล้วก็ไม่ได้ทำอะไรเลย แต่ว่าพอเราหันมาใช้วัตกรรมการตัวนี้ การอบรมก็ลดลง แต่ว่าไปอยู่ในชั้นเรียนมากขึ้น” (หัวหน้าวิชาการคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564) และ “การสอนใช้แบบ OA และ Lesson study จำเป็นที่จะต้องพัฒนาตัวเอง บางครั้งครูเอง ยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าตัวเองถูกพัฒนาไปแล้วด้วยกระบวนการที่มันแยบยล การเปิดชั้นเรียน ครูต้องทำการบ้านแล้วครูก็ต้องเตรียมตัว อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญก็คือเราได้มีโอกาสให้โรงเรียนอื่นเข้ามาดูเรา หรือว่าเราสามารถที่จะให้คำแนะนำได้ หรือเราเรียนรู้ร่วมกัน” (ครูผู้สอนคนที่ 2, วิทยา พายายม, 8 สิงหาคม 2564)

สภาพการบริหารงานวิชาการก่อนการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน
- กิจกรรม โครงการส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ชั้นเรียน ไม่ตอบโจทย์การประกันคุณภาพ - ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนไม่ได้ใส่ใจที่จะศึกษาหลักสูตร - ครูผู้สอนจะเน้นการสอนแบบบรรยาย บรรยายภาคชั้นเรียนน่าเบื่อ ฯลฯ - การสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ไม่ทั่วถึง และไม่มีระบบการจัดเก็บที่เป็นระบบ - เน้นการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการวัดความรู้เป็นหลัก และโรงเรียนมีแนวคิดในเรื่องการประกวดและการแข่งขัน - พัฒนาครูโดยการส่งครูเข้าอบรม และผู้บริหารไม่มีบทบาทใด ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูผู้สอน

ภาพที่ 1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการงานวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชน (ประเด็นหลัก)

การเริ่มต้นทำความรู้จักและเข้าร่วมในการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน	ภูมิหลังการเริ่มต้นขยายแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- เครือข่ายมหาวิทยาลัย (คณะศึกษาศาสตร์ ม.ทักษิณ/คณะวิทยาการอิสลาม มอ.ปัตตานี/คณะศึกษาศาสตร์ มอ.ปัตตานี) - โรงเรียนที่ได้ดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนมา	- อบรมการพัฒนาวิชาชีพครู วันที่ 21 พฤษภาคม 2547 - ประชุมการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วันที่ 12 กรกฎาคม 2558
ความรู้และความเข้าใจของโรงเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน	แนวคิดอิสลามเอื้อต่อการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนญี่ปุ่น
- นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาองค์กรให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ - นวัตกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมครูผู้สอนในการพัฒนานวัตกรรมการสอน - นวัตกรรมที่ตอบโจทย์การประกันคุณภาพสถานศึกษา - นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมชั้นเรียนที่เน้นการฝึกกระบวนการคิด - นวัตกรรมส่งเสริมทักษะและความมั่นใจในการนำเสนอของนักเรียน	- การปรึกษาหารือ (ซุรอ) - การตักเตือน (นะซีหะฮ) - ความซื่อสัตย์ (อิดกอน) - ความเป็นกัจวัตร์ (อิสติกอมาฮะฮ) - การนิเทศตรวจตรา (มูรอเกาะบะฮ) - ความอดทนมุมานะ (มูญาฮะดะฮ)

ภาพที่ 2 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชน (ประเด็นเพิ่มเติม)

ผลต่อแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ	ผลต่อการบริหารหลักสูตร
1) ตอบโจทย์การประกันคุณภาพภายใน กิจกรรมและโครงการ มุ่งเน้นที่ชั้นเรียนและครูผู้สอนเป็นสำคัญ 2) เกิดการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก	1) ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนให้ความใส่ใจหลักสูตร 2) การเลือกใช้แบบเรียนประกอบการสอน 3) กระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะ
ผลต่อการจัดการเรียนรู้	ผลต่อการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้
1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดสรรคาบสอนอย่างเหมาะสม 3) ผู้บริหารมีส่วนร่วมและมีบทบาทในด้านวิชาการ 4) วัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม	1) สนับสนุนสื่อ ทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอ 2) จัดระบบเพื่อจัดเก็บสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้
ผลต่อการวัดและประเมินผล	ผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู
1) โรงเรียนเล็งสนใจเรื่องเรียนรู้เพื่อการแข่งขัน 2) มุ่งเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) พัฒนาการของนักเรียนรายบุคคลมีความชัดเจน	1) กระบวนการพัฒนาครูเปลี่ยนแปลงไป 2) เปลี่ยนแปลงรูปแบบการนิเทศ 3) บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาวิชาชีพครู 4) ครูได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 3 แสดงผลการศึกษาผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพทั่วไป และผลกระทบในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้วัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น และได้นำเสนออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการดำเนินงานวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียน

สภาพทั่วไปของการดำเนินงานวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ามีประเด็นหลัก 1 ประเด็น คือ สภาพการบริหารงานวิชาการก่อนการใช้นวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียน และประเด็นเพิ่มเติม 4 ประเด็น คือ การเริ่มต้นทำความรู้จักและเข้าร่วมในการใช้นวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียน ภูมิหลังการเริ่มต้นขยายแนวคิดวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความรู้และความเข้าใจของโรงเรียนเกี่ยวกับวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียน และแนวคิดอิสลามเอื้อต่อการดำเนินงานวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนญี่ปุ่น อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการก่อนการใช้นวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนนั้น จะเห็นได้ว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมโครงการโดยไม่ได้พิจารณาถึงเรื่องการตอบโต้ภัยการประกันคุณภาพ กิจกรรมส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ชั้นเรียน ผู้บริหารหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนไม่ได้ใส่ใจที่จะศึกษาหลักสูตร ครูผู้สอนจะเน้นการสอนแบบบรรยาย บรรยายภาคชั้นเรียนนำเพื่อการสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ไม่ทั่วถึง และไม่มีระบบการจัดเก็บที่เป็นระบบ ครูผู้สอนเน้นการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการวัดความรู้เป็นหลัก และโรงเรียนมีแนวคิดในเรื่องการประกวดและการแข่งขัน และโรงเรียนเน้นการส่งครูเข้าอบรมและผู้บริหารไม่มีบทบาทใด ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนสมุทร แสงพันธ์ และอัญชลี ตันนันทน์ (2562) และ ขอนนกุล อินทร์ ประสิทธิ์ (2552) ซึ่งจะพบว่าเมื่อมีการใช้นวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียนแล้วจะสามารถเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานที่มีปัญหาและอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จ

1.2 การเริ่มต้นและการรู้จักวัตรกรรมการศึกษาชั้นเรียน มี 2 แนวทาง คือ ผ่านเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และผ่านเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ดำเนินงานมาก่อน พบว่า กลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแกนนำส่วนเป็นกลุ่มโรงเรียนจากสมาคมเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอิสลามที่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาครูอิสลามศึกษาของคณะวิทยาการอิสลาม ที่ได้นำผู้บริหารและหัวหน้าวิชาการไปศึกษาดูงานที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และโรงเรียนคุศาคาพิทยาสรรค์ ด้วยความตั้งใจและความมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจึงได้เริ่มต้นวัตรกรรมฯ ทันที ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและหัวหน้าวิชาการที่เข้าร่วมโครงการเห็นความสำคัญและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพชาติ ชุ่มชื่น (2553) และ ฮาฟิซีย อูมา (2560) พบว่า ผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สูงจะสามารถดำเนินการและผลักดันให้มีการใช้นวัตรกรรมได้ เนื่องจากต้องอาศัยการจัดสรรและจัดตั้งทีมเพื่อมาสนับสนุนให้สามารถดำเนินการได้ ทั้งด้านการวางแผน การสังเกตชั้นเรียนและการสะท้อนผล

1.3 ความรู้และความเข้าใจของผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนที่มีต่อวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น นั้น ในระยะแรกนั้นจะเห็นภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากนวัตกรรมการสอนด้วยวิธีการแบบเปิด(Open Approach) ในรายวิชา คณิตศาสตร์ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่ามีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและแก้ปัญหา ด้วยตนเอง ได้นำเสนอแนวคิดของตนเอง ครูผู้สอนจะให้ความสำคัญกับทุก ๆ แนวคิดของนักเรียน เกิดขึ้นเรียนคณิต ที่สนุกสนาน นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในชั้นเรียนตลอดคาบเรียน และหลังจากดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จะพบว่ามีกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนชั้นเรียนหรือวิธีการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ เน้นทักษะการคิด ผู้เรียนมีส่วนร่วม เป็นชั้นเรียนที่สนุกสนาน แท้ที่จริงก็คือวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน ซึ่งจะต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม มีปรึกษาหารือ ทำงานกันอย่างต่อเนื่อง เป็นเสมือนกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาชั้นเรียนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนชั้นเรียน ซึ่งจะต้องจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ แม้ว่าในช่วงแรกอาจจะยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญนี้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของเจนสมุท แสงพันธ์ และอัญชลี ตนานนท์ (2562) ที่พบว่าผลจากการศึกษาชั้นเรียนได้แสดงให้เห็นว่านักเรียน เกิดการพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา การสื่อสาร การสร้างสรรค์และการมีนวัตกรรม รวมถึงความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดีอีกด้วย

1.4 ภูมิหลังการเริ่มต้นขยายแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าความมาถึงปัจจุบัน ที่มีการขับเคลื่อนนวัตกรรมมีเหตุการณ์และบุคคลสำคัญที่ควรกล่าวถึง คือ การอบรมวิชาชีพ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2547 ในครั้งนั้นรองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ พร้อมท่านสว.บุญญา หลีเหลด ในฐานะอนุกรรมการกรรมาธิการรัฐสภา ซึ่งปัจจุบันทั้งสองท่านนี้คือผู้มีส่วนในการดำเนินวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาค และการจัด ประชุมการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วันที่ 12 กรกฎาคม 2558 ในครั้งนั้นมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการหารืออย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งผู้บริหาร ของวิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการจัดโครงการพัฒนาครูอิสลาม ศึกษาโดยนำคณะผู้บริหารไปดูงานที่จังหวัดขอนแก่นจนทำให้มีการขยายแนวคิดนี้สู่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลาย โรงเรียนในปัจจุบัน

1.5 แนวคิดอิสลามเอื้อต่อการดำเนินงานวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนญี่ปุ่น ด้วยศาสนาอิสลามเป็นวิถีชีวิตที่สมบูรณ์ และครอบคลุมทุกมิติในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มีความพอพระทัยของอัลลอฮ์เป็นเป้าหมายสูงสุด ในกระบวนการ ดำเนินงานของวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนหัวใจสำคัญคือการทำงานเป็นทีม ที่ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน เริ่มต้นด้วยการวางแผนการสอนร่วมกัน แล้วต่อด้วยการร่วมกันสังเกตชั้นเรียน และสุดท้ายร่วมกันสะท้อนผล ชั้นเรียน เป็นกระบวนการทำงานแบบ PDCA ซึ่งทีมงานจะต้องมีความตั้งใจ อดทน รับฟังข้อเสนอแนะตั้งแต่วัน วางแผน และมอบหมายความสำเร็จ ทำให้สุดท้ายความสามารถด้วยความรู้ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งพบว่าแนวคิด อิสลามบางประการได้แก่ การปรึกษาหารือ (ชูรอ) การตักเตือน (นะซีหะฮฺ) ความซื่อสัตย์ (อิติกอน) ความเป็นกวีวัตร (อิสติกอมาฮฺ) การนิเทศตรวจตรา(มูรอเกาะบะฮฺ) และความอดทนมุมานะ(มุญอาฮะดะฮฺ) สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นิเลาะ แวอุซิง (2559) ที่กล่าวถึงแนวคิดอิสลามในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีต่อการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกรอบงานบริหารวิชาการ 6 ด้าน มีประเด็นที่ค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนทำให้มุมมองในการวางแผนด้านวิชาการ กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำเปลี่ยนไป มีเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจนมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาคุณภาพชั้นเรียน กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชัดเจนตลอดปีการศึกษา การดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน สามารถตอบโจทย์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ ต้องมีการจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรภายนอก หรือการศึกษาดูงาน รวมถึงการเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอกทั้งในระดับโรงเรียนหรือมหาลัย สอดคล้องกับงาน ของสุเมธ งามมกนก (2556) ที่ว่าผู้บริหารจะต้องมีการจัดกิจกรรมอบรม ศึกษาดูงานด้านนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน และมีการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญระดับมหาวิทยาลัยเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และถือว่าเป็นนวัตกรรมที่ตอบ โจทย์การประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอก(สมศ.) ที่จะพิจารณาคุณภาพของแต่ละมาตรฐานที่ใช้ นวัตกรรม

ด้านการบริหารหลักสูตร นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านหลักสูตร ด้วยกระบวนการ ศึกษาชั้นเรียนที่มีการร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันโดยทีมศึกษาชั้นเรียน ทำให้ทั้งผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนต้องมีความละเอียดในการศึกษาหลักสูตร ด้วยการวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตร ทำความเข้าใจแบบเรียน หนังสือเรียนเพื่อนำไปสู่การออกแบบสถานการณ์ปัญหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด การเลือกใช้สื่อแบบเรียนที่เอื้อต่อ การออกแบบการเรียนรู้ และการมีหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนพยายามเมื่อใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน โดยจะมีการจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมอบรมการใช้แบบเรียนซึ่งเป็นทีมศึกษาชั้นเรียนต้องเข้าร่วม สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุเมธ งามมกนก (2556) ที่พบว่าผู้บริหารต้องปรับปรุงการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ และต้องมีการนำทีมศึกษา ชั้นเรียนร่วมเรียนรู้ ศึกษาดูงานหรือเชิญวิทยากรมาจัดการการวิเคราะห์แบบเรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนได้เปลี่ยนแปลงวิธีคิดและการตระหนักในการเรียนรู้ของครูผู้สอน ไปสู่รูปแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสุเมธ งามมกนก (2556) พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนการสอน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตัวเองซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างยิ่งย่น ซึ่งสอดคล้องกับงานของเจนสมุทร แสงพันธ์ และอัญชลี ตนานนท์ (2561) พบว่า ทำให้ครูตระหนักว่าการสอนผ่าน การแก้ปัญหานั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนทำให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมและมีบทบาทในด้าน วิชาการอย่างเห็นได้ชัด ด้วยการเข้ามาเป็นทีมศึกษาชั้นเรียนร่วมกับหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอน ร่วมกันคิด ร่วมกันออกแบบ การสอน ร่วมกันสังเกตชั้นเรียน และร่วมกันสะท้อนผล ทำให้รับทราบและเข้าใจถึงบริบทการทำงาน และนำไปสู่กับพิจารณา จัดสรรคาบสอนและครูผู้สอนที่เหมาะสมทั้งในแง่ของจำนวนคาบสอนและความสามารถของครูผู้สอนสอดคล้องกับงาน ของนภาพร วรเนตรสุตาพิทย์ และคณะ (2552) พบว่าการที่ผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในด้านวิชาการ ร่วมวางแผนการสอน ร่วมสังเกตชั้นเรียนและร่วมสะท้อนผลโดยเป็นผู้นำการสะท้อนผลด้วยตนเองนั้นทำให้การดำเนินงานการศึกษาชั้นเรียนนั้น เป็นไปด้วยความราบรื่น นอกจากนั้นการศึกษาชั้นเรียนทำให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานที่เน้นการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้อง กับงานของเจนสมุทร แสงพันธ์ และอัญชลี ตนานนท์ (2561) ที่พบว่าการศึกษาชั้นเรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงาน ร่วมกันของครู วัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครูทำให้การดำเนินงานการศึกษาชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนทำให้ผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสนับสนุนสื่อ ทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมถึงการจัดระบบเพื่อจัดเก็บสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานของนฤมล อินทร์ ประสิทธิ์ (2552) ที่พบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารทั้งเรื่องงบประมาณ การจัดซื้อ จัดหา และจัดสรรสื่อ อุปกรณ์และทรัพยากรการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน อำนาจความสะดวกให้ครูได้ผลิตสื่อและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการศึกษาชั้นเรียนสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับครูผู้สอนและนักเรียนได้ ด้านที่ห้า แผนงานการวัดและประเมินผล นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนทำให้ผู้บริหารมีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กและให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล เลิกกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับเด็กบางกลุ่มเพื่อการแข่ง และการวัดการประเมินผลของครูจะมุ่งเน้นที่การวัดผลตามสภาพจริง ซึ่งจะมีการพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการศึกษาชั้นเรียน คือ ขั้นการร่วมกันวางแผน ขั้นการสังเกตชั้นเรียน และขั้นการสะท้อนผลที่ทีมศึกษาชั้นเรียนจะต้องเข้มงวดในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งในที่สุดก็ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นที่น่าพอใจว่า เกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับกุลจิรา รักชนกร และคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เรื่อง “กินดีมีสุข” โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) พบว่า ครูได้สังเกตและเห็นการคิด การแก้ปัญหาที่หลากหลายของนักเรียน มีความคิดและความกล้าแสดงออก รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดด้วย

ด้านแผนงานการพัฒนาวิชาชีพครู นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนทำให้กระบวนการพัฒนาครูเปลี่ยนแปลงไปจากการเน้นส่งครูเข้าอบรมเป็นการปฏิบัติหน้างานตามกิจวัตร รูปแบบในการนิเทศเปลี่ยนจากการเข้าไปจับผิดของผู้บริหารเป็นการร่วมกันเรียนรู้ไปด้วยกันของทีม ผู้บริหารเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพทำหน้าที่เสมือนโค้ชที่คอยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอน เป็นกิจกรรมที่ครูเข้าร่วมปฏิบัติตามกิจวัตรอย่างต่อเนื่องจนในที่สุดก็เกิดการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานของสุเมธ งามนก (2556) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาดูงาน (Lesson Study) พบว่า การศึกษาชั้นเรียนทำให้มีการเปลี่ยนรูปแบบของการพัฒนาวิชาชีพมาสู่การพัฒนาที่ชั้นเรียน และการนิเทศการสอนควรเป็นแบบสอนงานโดยผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นโค้ช มีการทำงานกันเป็นทีมของทีมศึกษาชั้นเรียน ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานแบบเกรงใจกันไปสู่การสะท้อนผลอย่างตรงไปตรงมาเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนของครูผู้สอน และผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามที่คาดหวัง ที่สำคัญครูผู้สอนได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานของนฤมล อินทร์ ประสิทธิ์ (2552) ที่มั่นใจว่าการศึกษาชั้นเรียนเป็นโอกาสของการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างแท้จริง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำขอบข่ายการบริหารวิชาการที่สำคัญ 6 ด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาสภาพทั่วไป และผลกระทบในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

สภาพทั่วไปของการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของโรงเรียน พบว่า ประเด็นหลัก 1 ข้อ คือ สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนก่อนการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนไม่ตอบโจทย์เป้าหมายการบริหารวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ และประเด็นเพิ่มเติม 4 ข้อ คือ 1) การเริ่มต้นทำความรู้จักและเข้าร่วมในการใช้นวัตกรรมการศึกษา

ชั้นเรียน ผ่านเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ และเครือข่ายโรงเรียนเอกชนที่ใช้นวัตกรรมมาแล้ว 2) ภูมิหลังการเริ่มต้นขยายแนวคิดนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมี 2 เหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ การอบรมการพัฒนาวิชาชีพครู เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2547 และการจัดประชุมการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วันที่ 12 กรกฎาคม 2558 3) ความรู้และความเข้าใจของโรงเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน มีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เรียนรู้ ช่วยส่งเสริมครูผู้สอนในการพัฒนานวัตกรรมการสอน ตอบโจทย์การประกันคุณภาพสถานศึกษา ส่งเสริมชั้นเรียนที่เน้นการฝึกกระบวนการคิด และส่งเสริมทักษะและความมั่นใจในการนำเสนอของนักเรียน และ 4) แนวคิดอิสลามเอื้อต่อการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่ามีหลักการและแนวคิดอิสลามหลายประการที่เอื้อต่อการดำเนินงานนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การปรึกษาหารือ (ซุรอ) การตักเตือน (นะซีหะฮฺ) ความซื่อสัตย์ (อีดกอน) ความเป็นกวีจัตร์ (อิสติกอมาฮฺ) การนิเทศตรวจตรา (มูรอเกาะบะฮฺ) และความอดทนมุมานะ (มูญาฮะดะฮฺ)

ผลกระทบของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พบว่า 1) ผลต่อแผนงานวิชาการและประกันคุณภาพ ได้แก่ การตอบโจทย์การประกันคุณภาพภายใน โดยกิจกรรมและโครงการมุ่งเน้นที่ชั้นเรียนและนักเรียนเป็นสำคัญ และทำให้เกิดการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก 2) ผลต่อแผนงานการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ทำให้ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนให้ความใส่ใจหลักสูตร มีการเลือกใช้แบบเรียนประกอบการสอนอย่างเหมาะสม และกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะ 3) ผลต่อแผนงานการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดสรรคาบสอนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีส่วนร่วมและมีบทบาทในด้านวิชาการและเกิดวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม 4) ผลต่อแผนงานการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ ได้แก่ การสนับสนุนสื่อ ทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอ และการจัดระบบเพื่อจัดเก็บสื่อและทรัพยากรการ 5) ผลต่อแผนงานการวัดและประเมินผล ได้แก่ โรงเรียนเลิกสนใจเรื่องเรียนรู้เพื่อการแข่งขัน มุ่งเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และพัฒนาการของนักเรียนรายบุคคลมีความชัดเจน และ 6) ผลต่อแผนงานการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ กระบวนการพัฒนาครูเปลี่ยนแปลงไป มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนิเทศ การมีบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาวิชาชีพครู และครูได้รับการพัฒนาอย่างแบบยล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสภาพ และผลกระทบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

ผลวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น เริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการวางแผนให้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนเป็นงานสำคัญที่ถูกกำหนดในแผนงาน โครงการ และให้ผู้บริหารมีบทบาทในการนำ ขับเคลื่อน กำกับและติดตาม รวมถึงสนับสนุนงบประมาณและอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการขับเคลื่อนของครูผู้สอน

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหัวหน้าวิชาการ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าหัวหน้าวิชาการซึ่งเป็นคนกลางที่จะเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนให้สามารถดำเนินงานนวัตกรรม พัฒนาตนเอง พัฒนาการสอน และพัฒนาชั้นเรียน ดังนั้นหัวหน้าวิชาการจำเป็นต้องมีความสม่ำเสมอในการทำงาน คอยแนะนำและเป็นคนหนึ่งที่จะต้องเข้าใจบริบทและความต้องการของครูผู้สอนเพื่อให้เป็นกำลังใจและแรงสนับสนุนที่ดีจากผู้บริหาร

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นกลไกสำคัญและเป็นหัวใจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงชั้นเรียนให้เป็นชั้นเรียนที่นักเรียนได้ปฏิบัติและเน้นทักษะการคิด การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนจะต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นทีม เปลี่ยนมุมมองการคิดจากการทำงานคนเดียวมาสู่การทำงานเป็นทีม และพร้อมรับฟังข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นจากผู้อื่น เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นวัฒนธรรมการทำงานแบบใหม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างโมเดลใหม่ในการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ความรู้ หลักการ แนวคิดอิสลามกับนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแบบญี่ปุ่น เนื่องจากมีข้อค้นพบบางประการถึงความสอดคล้องเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดอิสลามกับหลักการและแนวคิดการทำงานแบบญี่ปุ่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาสภาพ ผลกระทบเชิงประจักษ์ของการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบเฉพาะเป็นรายด้าน เช่น ด้านแผนงานวิชาการและการประกันคุณภาพ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมิน และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การออกแบบหรือปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหารวิชาการของโรงเรียนที่ใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดิolk. (2545). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลจิรา รักชนกร, พันธิวา เหล่าสมบัติ และปิยะธิดา ประทุมศิริ. (2557). การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เรื่อง “กินดีมีสุข” โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study). *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 37(2), 8-20.
- เจนสมุทร แสงพันธ์ และอัญชลี ตนานนท์. (2561). การศึกษาชั้นเรียนในฐานะระบบกิจกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 6(3), 665-674.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (ปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.
- นภาพร วรเนตรสุตาพิทย์ และคณะ. (2552). การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีแบบเปิด (Open Approach) : กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(4), 76-80.

- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). การศึกษาชั้นเรียน: นวัตกรรมเพื่อการปฏิรูปครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32(2), 12-21.
- นิเลาะ แวอุซิง. (2559). การจัดการศึกษาในอิสลาม: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปัญญา แก้วกียู และสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษารูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- สภาพร เวรเนตรสุดาพิทย. (2554). การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study): แนวคิดใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพครู. วารสารวิจัย มข, 2(1), 86-99.
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2553). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. สารนิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2557). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ งามกนก. (2556). การบริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาบทเรียน (Lesson Study). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(3), 37-47.
- สุลัดดา ลอยฟ้า และไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. 2547. การพัฒนาวิชาชีพครูแนวใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์. *KKU Journal of Mathematics Education*, 1(1), 18-28.
- ศศิธดา แพงไทย. (2560). บทบาทผู้บริหารกับการนำนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ : กรณีโรงเรียนคูคำพิทยาสรรพ์. วารสารวิจัยและพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 9(1), 124-134.
- ฮาฟิซ อูมา. (2560). การพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์โดยการนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิดสู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนนำร่องในจังหวัดชายแดนภาคใต้. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Assalihee, A., Premprayoon, K., Payayam, W., & Radenahmad, N., (2018). Conditions and Problems on Implementing Japanese Lesson Study in Islamic Private Schools in Southern Thailand. *Journal of Islamic Studies*, 9(1), 49-57.
- Lewis, C. (2006). *Lesson Study: A handbook of teacher-led Instructional change*. Philadelphia : Research for better schools.

ผลการใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการวิจัย
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

The Effect of Online Formative Assessment Tools on Achievement Education Research
Subject for Student of Yala Rajabhat University.

ปราณี หล้าเบญญะ

Pranee Lumbensa*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: Pranee.l@yru.ac.th

(Received: November 15, 2022; Revised: December 28, 2022; Accepted: December 30, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน โดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ (Google Classroom, Edpuzzle and Kahoot) 2) แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนแบบเลือกตอบ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย การทดสอบที่ และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้ง 2 สาขาวิชา หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนพัฒนาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์, Google Classroom, Edpuzzle, Kahoot

Abstract

This research aimed to compare student's achievement Education research subject before and after using online formative assessment tools and study students' satisfaction on learning Education research subject using online formative assessment tools. The research instruments included 1) online formative assessment tools (Google Classroom, Edpuzzle, Kahoot) 2) Multiple choices of pretest and posttest, and 4) a student's learning satisfaction assessment form. Descriptive statistic, *Relative Gain Score* and t-test Dependent were used for statistical data analysis. The results revealed that 1) students' learning achievement in Education research subject after using online formative assessment tools was higher than the one before using it with a level of significance at .01. The students' development were progress in highest level. 2) the students' satisfaction on Education research subject using online formative assessment tools was at the high level

Keyword : Online formative assessment tools, Google Classroom, Edpuzzle, Kahoot

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวังได้นั้นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของผู้สอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือไอซีที (ICT) ที่มีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาที่มีการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นโดยเฉพาะเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (พีรภาพ จันทรแสนต่อ และ สายชล จินใจ, 2556) การสอนในยุคอดีตกับยุคปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไปรวมทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน อาจารย์ผู้สอนอาจต้องนำนวัตกรรมการสอนแบบใหม่เข้ามาสอดแทรกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น (สุตาภพร จันทรประเสริฐ และคณะ, 2561)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ส่งผลอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนในปัจจุบันและวิธีการสอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แนวโน้มในการเรียนการสอนในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีการส่งเสริมให้นักเรียนใช้สมาร์ทโฟนแทนการห้ามและใช้ร่วมกับแอปพลิเคชันที่เรียกว่าเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนทำให้เกิดการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนทำให้ผู้สอนสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลาของการสอนได้ทันทีช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับรูปแบบหรือวิธีการสอนและยังสามารถแนะนำผู้เรียนที่เรียนอ่อนเป็นรายบุคคลได้ นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือประเมินผลการเรียนส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียน การมีส่วนร่วม ความสนุก ตลอดจนเพิ่มแรงจูงใจในการเข้าชั้นเรียน (วิชัย พัวรุ่งโรจน์ และคณะ, 2560) เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนแบบนี้ส่งผลทางบวกต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานแก่นักเรียนที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่ำ (Faber et al., 2017) ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดข้อสอบออนไลน์มีความก้าวหน้าด้านการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเปรียบเทียบร้อยละของผู้ตอบถูก สูงกว่าร้อยละผู้ตอบผิดในแต่ละชุดข้อสอบก่อนและหลังเรียนและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อข้อสอบ

เกมออนไลน์โดยรวมมากที่สุด (ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล, 2560) การประเมินเพื่อพัฒนาระบบออนไลน์ (online formative evaluation) มีข้อดี คือนักศึกษาได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างทันท่วงทีและเป็นรายบุคคล

แอปพลิเคชันพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนการสอนจำนวน 10 เครื่องมือ ประกอบด้วย EDpuzzle PadLet Kahoot Socrative Quizlet Prezi PowToon TodaysMeet CodeMonkey และ GoFormative ทั้งนี้ ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ให้ตรงตามความต้องการ เช่น ถ้าต้องการใช้สำหรับการทดสอบผู้เรียนสามารถใช้ Kahoot Socrative PadLet หรือ Quizlet ได้ ในขณะที่ Google Forms เหมาะสำหรับการทำแบบทดสอบที่เป็นทางการไม่เน้นความสนุกเหมือน Kahoot (วิชัย พ่วงรุ่งโรจน์ และคณะ, 2560)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเครื่องมือการประเมินระหว่างเรียนออนไลน์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนในรายวิชาวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาในการเรียนรู้รายวิชาวิจัยซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา หลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผล ระหว่างเรียนออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา การวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 46 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และเครื่องมือ ที่ใช้ในการวัดตัวแปรตาม ดังนี้
 - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน เครื่องมือสำหรับพัฒนาผู้เรียนสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินผลระหว่างเรียนแบบออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ และ สมาร์ทโฟน ประกอบด้วย 3 เครื่องมือ คือ Google Classroom EdPuzzle kahoot และ Camtasia และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้แบบออนไลน์

หน่วยการเรียนรู้	เครื่องมือประเมินผลแบบออนไลน์	กิจกรรมการเรียนการสอน
1.ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย	EdPuzzle Kahoot	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.สรุปประเด็นร่วมกันในชั้นเรียน 3.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยการใช้เครื่องมือ Kahoot
2.การกำหนดปัญหาการวิจัย	Google Classroom EdPuzzle Kahoot	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยการใช้เครื่องมือ Kahoot นักศึกษาสร้างตารางวิเคราะห์ปัญหา การเรียนรู้และกำหนดชื่อเรื่องวิจัยโดยการส่ง งานผ่านเครื่องมือ Google Classroom 3.ผู้สอนให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักศึกษา ผ่านเครื่องมือ Google Classroom และอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียน
3.กรอบแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม ทางการศึกษา	Google Classroom EdPuzzle Kahoot	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยการใช้เครื่องมือ Kahoot 3.นักศึกษาสังเคราะห์นวัตกรรม เลือกนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ ประเมินนวัตกรรม สังเคราะห์ขั้นตอน การสร้างนวัตกรรม และดำเนินการสร้าง นวัตกรรมโดยการส่งชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom 4.ผู้สอนให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อ การปรับปรุงชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom และอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียน

หน่วยการเรียนรู้	เครื่องมือประเมินผลแบบออนไลน์	กิจกรรมการเรียนการสอน
4.ตัวแปร วัตถุประสงค์ สมมติฐาน	Google Classroom EdPuzzle Kahoot	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยใช้เครื่องมือ Kahoot 3.นักศึกษาฝึกปฏิบัติ กำหนดตัวแปร นิยาม ตัวแปร เขียนวัตถุประสงค์การวิจัย และตั้ง สมมติฐานโดยการส่งชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom 4.ผู้สอนให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อ การปรับปรุงชิ้นงาน ผ่านเครื่องมือ Google Classroom และอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียน
5.ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	Google Classroom EdPuzzle Kahoot	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยใช้เครื่องมือ Kahoot 3.นักศึกษาสังเคราะห์ขั้นตอนการกำหนดกลุ่ม ตัวอย่าง และดำเนินการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom 4.ผู้สอนให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อ การปรับปรุงชิ้นงาน ผ่านเครื่องมือ Google Classroom และอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียน
6.เครื่องมือ และการหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	Google Classroom EdPuzzle	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.นักศึกษาสังเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัยแต่ละชนิด โดยการส่งชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom 3.นักศึกษาสร้างเครื่องมือวิจัย โดยการส่ง ชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom

หน่วยการเรียนรู้	เครื่องมือประเมินผลแบบออนไลน์	กิจกรรมการเรียนการสอน
		4.ผู้สอนให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อ การปรับปรุงชิ้นงาน ผ่านเครื่องมือ Google Classroom และอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียน
7.การหาคุณภาพของเครื่องมือ	EdPuzzle Kahoot	1.นักศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยใช้เครื่องมือ Kahoot 3.ฝึกปฏิบัติการการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยใช้ Ms.Excel 4.ทบทวนการใช้ Ms.Excel ในการหาคุณภาพ ของเครื่องมือวิจัย
8.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	EdPuzzle Kahoot	1.ศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนแบบวิดีโอ ปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือ EdPuzzle 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยใช้เครื่องมือ Kahoot 3.ฝึกปฏิบัติการการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Ms.Excel 4.ทบทวนการใช้ Ms.Excel ในการหา วิเคราะห์ข้อมูล
9.การเขียนรายงานการวิจัย	Google Classroom Kahoot	1.ศึกษาแนวทางการเขียนรายงานวิจัยจาก งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบทเรียนจาก Google Classroom 2.ทบทวนเนื้อหาจากบทเรียนโดยการเล่นเกม ตอบคำถามโดยใช้เครื่องมือ Kahoot 3.ฝึกปฏิบัติเขียนรายงานวิจัย โดยการส่ง ชิ้นงานผ่านเครื่องมือ Google Classroom 4.ผู้สอนให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักศึกษา เพื่อการปรับปรุงชิ้นงาน ผ่านเครื่องมือ Google Classroom และอธิบายเพิ่มเติม ทั้งในชั้นเรียนนอกชั้นเรียน

2.2 เครื่องมือวัดตัวแปรตาม เครื่องมือวัดตัวแปรตามประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือประเมินระหว่างเรียนออนไลน์

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ งานวิจัยนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับวัดตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดขอบเขตของเนื้อหาสำหรับการประเมินความรู้จากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาที่จะวัด เลือกรูปแบบเครื่องมือที่ใช้วัด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

3.1.2 สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้วนำแบบทดสอบที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลการศึกษาและด้านวิชาการ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) โดยผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ที่ 0.66 - 1.00

3.1.3 แบบทดสอบวัดความรู้ ไปทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกของเครื่องมือ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ที่ 0.20 - 0.43 อำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.20 - 0.53 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.902

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.2.1 กำหนดนิยามความพึงพอใจแล้วร่างแบบประเมินความพึงพอใจตอบขอบเขตของเนื้อหา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจโดยมีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) อยู่ที่ 0.66 - 0.10

3.2.2 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.99

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แล้วจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องมือประเมินระหว่างเรียนออนไลน์ จากนั้นให้นักศึกษาทำการสอบหลังเรียนและประเมินความพึงพอใจหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องมือประเมินระหว่างเรียนออนไลน์แล้วผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ โดยใช้สถิติบรรยาย การทดสอบที ขนาดอิทธิพล (d) และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ประกอบด้วย ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา หลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สาขาภาษาอังกฤษ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ โดยนำเสนอในลักษณะของผลการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย สถิติทดสอบที (t-test) ขนาดอิทธิพลและคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของคะแนนที่ได้อยู่ในรูปของคะแนนร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ ด้วยสถิติทดสอบที (t-test)

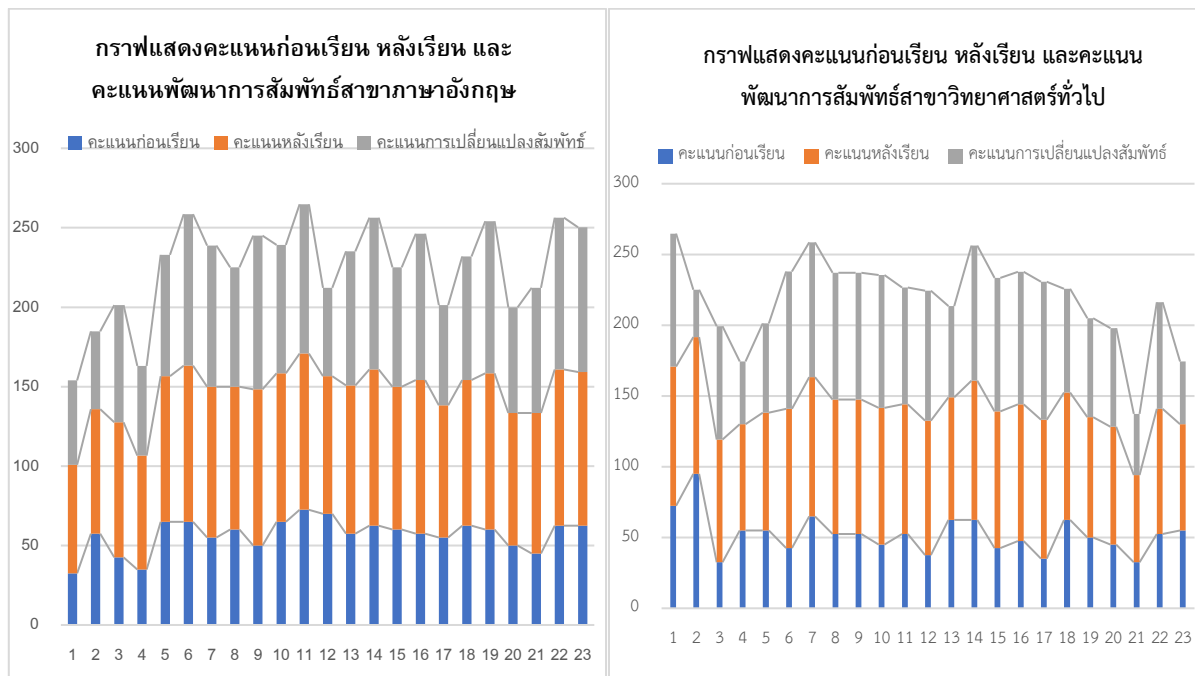
นักศึกษา	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t	p	d
	N	$\bar{X}$	SD.	N	$\bar{X}$	SD.			
สาขาภาษาอังกฤษ	23	56.74	9.98	23	90.14	8.41	-21.94	0.000	3.62
สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป	23	52.39	13.76	23	90.00	9.31	-12.20	0.000	3.20
รวมนักศึกษาทั้งหมด	46	54.57	12.22	46	90.07	8.87	-20.50	0.000	3.32

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนหลังเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ด้วยสถิติทดสอบทีที่นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และคะแนนภาพรวมทั้งสองห้อง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าที (t-test) เท่ากับ -21.94, -12.20 และ -20.50 ตามลำดับ โดยมีขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับใหญ่มาก ($d=3.62$, 3.20 , และ 3.32)

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนพัฒนาการของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ					สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป				
คนที่	คะแนน ก่อน เรียน (x)	คะแนน หลัง เรียน (Y)	คะแนน พัฒนาการ (S _i)	ระดับ พัฒนาการ	คนที่	คะแนน ก่อน เรียน (x)	คะแนน หลัง เรียน (Y)	คะแนน พัฒนาการ (S _i)	ระดับ พัฒนาการ
1	32.5	68.3	53.1	สูง	1	72.5	98.33	93.94	สูงมาก
2	57.5	78.3	49.0	ปานกลาง	2	95	96.67	33.33	กลาง
3	42.5	85.0	73.9	สูง	3	32.5	86.67	80.25	สูงมาก
4	35.0	71.7	56.4	สูง	4	55	75.00	44.44	กลาง
5	65.0	91.7	76.2	สูงมาก	5	55	83.33	62.96	สูง
6	65.0	98.3	95.2	สูงมาก	6	42.5	98.33	97.10	สูงมาก
7	55.0	95.0	88.9	สูงมาก	7	65	98.33	95.24	สูงมาก
8	60.0	90.0	75.0	สูง	8	52.5	95.00	89.47	สูงมาก
9	50.0	98.3	96.7	สูงมาก	9	52.5	95.00	89.47	สูงมาก
10	65.0	93.3	81.0	สูงมาก	10	45	96.67	93.94	สูงมาก
11	72.5	98.3	93.9	สูงมาก	11	52.5	91.67	82.46	สูงมาก
12	70.0	86.7	55.6	สูง	12	37.5	95.00	92.00	สูงมาก
13	57.5	93.3	84.3	สูงมาก	13	62.5	86.67	64.44	สูง
14	62.5	98.3	95.6	สูงมาก	14	62.5	98.33	95.56	สูงมาก
15	60.0	90.0	75.0	สูง	15	42.5	96.67	94.20	สูงมาก
16	57.5	96.7	92.2	สูงมาก	16	47.5	96.67	93.65	สูงมาก
17	55.0	83.3	63.0	สูง	17	35	98.33	97.44	สูงมาก
18	62.5	91.7	77.8	สูงมาก	18	62.5	90.00	73.33	สูง
19	60.0	98.3	95.8	สูงมาก	19	50	85.00	70.00	สูง
20	50.0	83.3	66.7	สูง	20	45	83.33	69.70	สูง
21	45.0	88.3	78.8	สูงมาก	21	32.5	61.67	43.21	กลาง
22	62.5	98.3	95.6	สูงมาก	22	52.5	88.33	75.44	สูง
23	62.5	96.7	91.1	สูงมาก	23	55	75.00	44.44	กลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์มีคะแนนพัฒนาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือระดับสูง และระดับปานกลาง กราฟแสดงคะแนนพัฒนาการดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพแสดงคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์

การศึกษาความพึงพอใจของของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์เป็นการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเป็นความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือ Google Classroom เครื่องมือ EdPuzzle และ เครื่องมือ Kahoot รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนแบบออนไลน์

เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
Google classroom	3.97	0.26	มาก
Edpuzzle	3.81	0.25	มาก
Kahoot	4.14	0.27	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนแบบออนไลน์พบว่า เครื่องมือ Kahoot เป็นเครื่องมือที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ เครื่องมือ Google classroom และ Edpuzzle โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14, 3.81 และ 3.97 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยการใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ พบว่า ค่าเฉลี่ย คะแนนต่ำสุด - สูงสุด ค่ามัธยฐานและฐานนิยมของนักศึกษาทั้งสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนโดยมีคะแนนพัฒนาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือระดับสูง และระดับกลาง เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบที พบว่า คะแนนหลังเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ด้วยสถิติทดสอบทีที่นักศึกษสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และคะแนนภาพรวมทั้งสองห้องสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่ประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ประกอบด้วย Google Classroom ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเด่นที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถส่งงาน ติดตามงาน และผู้สอนเองสามารถตรวจชิ้นงานให้กับผู้เรียนและให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน และชิ้นงาน ผู้สอนยังสามารถตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนจากชิ้นงานที่ผู้เรียนส่งเข้ามาได้อย่างสะดวกทุกที่ ทุกเวลา ผู้เรียนสามารถรับทราบความก้าวหน้าและผลสะท้อนกลับได้ทุกที่ทุกเวลาเช่นกัน สามารถนำผลสะท้อนกลับมาปรับปรุงการทำงานของตนเองได้ และผู้สอนเองก็สามารถอธิบายความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจได้ (สมนา สุขพันธ์, 2561) และจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของ Google Classroom พบว่ามีจุดเด่นหลายอย่าง คือ นักศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีการใช้งานที่ง่าย สามารถดูงานย้อนหลังงานได้สามารถจัดเก็บงานได้อย่างเป็นระบบ ลดความสิ้นเปลือง ของกระดาษ ประหยัดเวลา รับทราบข่าวสารการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว สามารถติดต่อสื่อสารและติดตาม งานได้ทุกที่ทุกเวลา

สำหรับเครื่องมือ Edpuzzle ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วีดิโอแบบปฏิสัมพันธ์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาจากวีดิโอการสอนได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาบทก่อนล่วงหน้าและระหว่างที่ศึกษาบทเรียนจะมีข้อคำถามเพื่อทบทวนความรู้ของผู้เรียนไปด้วย ดังที่ นรินทร นนทมาลย์ (2561) กล่าวว่าหากผู้สอนมีการออกแบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับผู้เรียนโดยใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือใช้คำถามเพื่อการประเมินระหว่างเรียนรู้ด้วยจากวีดิโอซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงคำถามที่แสดงระหว่างผู้เรียนได้เรียนรู้จากวีดิโอแล้วผู้เรียนได้ตอบคำถาม คำตอบของผู้เรียนจะถูกบันทึกในระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการประเมินผู้เรียนระหว่างเรียนได้ โดยผู้สอนสามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวีดิโอที่นำเสนออย่างไร และเครื่องมือ Kahoot ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในงานวิจัยครั้งนี้ก็เป็นเครื่องมือที่สามารถสร้างข้อคำถามในลักษณะเกม โดยผู้สอนได้นำเนื้อหาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อใช้ในการให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้

จากเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถอธิบายเพิ่มเติมเนื้อหาที่ผู้เข้าเรียนยังไม่เข้าใจได้ทันที จากการการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของนิธิตา สุภารี (2562) ที่ได้นำ Kahoot มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการประเมินความรู้ก่อน-หลังเรียน สร้างความสนุกสนาน และช่วยนักศึกษา ให้เข้าใจสาระวิชามากขึ้นจากการอธิบายคำตอบของ คำถามแต่ละข้อ ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษามีความรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับน้ำทิพย์ ตระกูลเมธี (2561) ที่ศึกษาปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ Kahoot ในการวัดประเมินผลระหว่างเรียน พบว่าการสอบย่อยโดยใช้ Kahoot ได้รับการยอมรับจากผู้เรียนอยู่ในระดับมาก แม้ผู้เรียนจะมีความแตกต่างด้านประสบการณ์การใช้ Kahoot ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้สอนสามารถนำ Kahoot มาเป็นเครื่องมือในการทดสอบย่อยระหว่างเรียนได้ โดยผู้สอนควรมีการเลือกใช้ Kahoot ในการจัดการสอบย่อย อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยหลายท่านนำ Kahoot มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา หลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์แบ่งเป็นความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือ Google Classroom เครื่องมือ EdPuzzle และเครื่องมือ Kahoot พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมของทั้งสามเครื่องมืออยู่ในระดับมาก โดยเครื่องมือ Kahoot มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด โดยเฉพาะในประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ Kahoot มีความน่าสนใจ การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ Kahoot เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและ การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ Kahoot ทำให้ผู้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น เนื่องจาก Kahoot มีรูปแบบลักษณะอินเทอร์เฟซที่ใช้งานง่าย สามารถเลือกเสียงประกอบระหว่างสอบ มีการพิกในการเลือกตอบที่มีสีสัน และมีการกระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน สร้างความสนุกสนานระหว่างผู้ เรียน โดยให้คะแนน แตกต่างกันโดยวัดจากความถูกต้องของคำตอบและรวดเร็วของการส่งคำตอบ Kahoot มีการออกแบบฟีเจอร์การใช้งานที่ให้ผู้เรียนสามารถใช้งานง่าย (น้ำทิพย์ ตระกูลเมธี, 2561) สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพร้อมเพื่อน จันทน์นวล และ นิภาพร เฉลิมนิรันดร์ (2560). ที่พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เกม Kahoot อยู่ในระดับมากที่สุด พรณี อุณละมัย และ เดช บุญประจักษ์ (2562) ที่พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง อัฐราสวตริโกณมิติ โดยใช้โปรแกรม Kahoot ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และน้ำทิพย์ ตระกูลเมธี (2561) การศึกษาปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ Kahoot ในการวัดประเมินผลระหว่างเรียน พบว่าการสอบย่อยโดยใช้ Kahoot ได้รับการยอมรับจากผู้เรียนอยู่ในระดับมาก แม้ผู้เรียนจะมีความแตกต่างด้านประสบการณ์การใช้ Kahoot ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้สอนสามารถนำ Kahoot มาเป็นเครื่องมือในการทดสอบย่อยระหว่างเรียนได้

Google Classroom เป็นอีกเครื่องมือที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก โดยในประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ Google Classroom ช่วยให้สะดวกในการส่งงาน ติดตามงานนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้สอนได้กำหนดให้นักศึกษาส่งงานผ่าน google Classroom ผู้เรียนไม่ต้องใช้กระดาษในการส่งงาน และชิ้นงานถูกจัดเก็บอยู่ในโดร์ฟ ที่สามารถเรียกกลับมาดูและสามารถแก้ไขชิ้นงานได้ในทุกที่ทุกเวลาที่มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังที่ ไพรัชพน วิริยกุล และ ดวงกมล โพธิ์นาค (2557) ได้นำเสนอไว้ว่า Google Classroom เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการ มอบหมายงาน สร้าง ตรวจ และให้คะแนนงานสามารถตรวจสอบผู้เรียนได้ว่าทำงานเสร็จตามกำหนดนัดหมายหรือไม่และแสดงความคิดเห็นได้โดยตรงรวมทั้งการโต้ตอบได้ในทีเดียวกัน ผู้เรียนสามารถปิดดูเนื้อหาของชั้นเรียนได้ ติดตามงานและตรวจสอบวันครบกำหนดงานได้เพียงอกอินเข้าสู่ห้องเรียน และค้นหางานของตนเองได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งงานทั้งหมด

จนถูกจัดเก็บอยู่ในแฟ้มงานภายใน Drive สำหรับเครื่องมือ EdPuzzle นั้น นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ในประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ EdPuzzle เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก Edpuzzle เป็นเว็บแอปพลิเคชันในการสร้างสรรค์บทเรียนในรูปแบบวีดิทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ที่สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ทันที โดยใช้แหล่งข้อมูลหรือเนื้อหา ในรูปแบบวีดิทัศน์ส่วนตัวที่อัปโหลดขึ้นบนคลาวด์หรือบนอินเทอร์เน็ต เช่น YouTube เป็นต้น โดยสามารถสร้างคำถามในแต่ละช่วงของวีดิทัศน์ตามความต้องการ และสามารถกำหนดให้ผู้เรียนไม่สามารถข้ามเนื้อหาของวีดิทัศน์ได้ (ETS:Education Technology Development and Service, มปป.) ทั้งนี้วีดิโอปฏิสัมพันธ์ในการเรียนแบบเปิด โดยการแทรกคำถามระหว่างวิดีโอทำให้การเรียนแบบเปิดสามารถสร้างความสนใจและทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนของตนเอง แล้วเกิดความเข้าใจในเนื้อหาตามที่คุณสอนต้องการนำเสนอ และสามารถกลับมาศึกษาได้ด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ พบว่า ค่าเฉลี่ย คะแนนต่ำสุด - สูงสุด คำมัยฐานและฐานนิยมของนักศึกษาทั้งสาขาวิชาภาษาอังกฤษและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนโดยมีคะแนนพัฒนาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือระดับสูง และระดับกลาง เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบที พบว่า คะแนนหลังเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ด้วยสถิติทดสอบทีที่นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และคะแนนภาพรวมทั้งสองห้องสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าที (t-test) เท่ากับ -21.94, -12.20 และ -20.50 ตามลำดับ โดยมีขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับใหญ่ (d=3.62, 3.20, และ 3.32) ทั้งนี้ จากการทดสอบความเอகພັນของความสัมพันธ์ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา พบว่า คะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา ไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักศึกษามีความสามารถทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาหลังการเรียนโดยใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์แบ่งเป็นความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือ Google Classroom เครื่องมือ EdPuzzle และเครื่องมือ Kahoot พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมของทั้งสามเครื่องมืออยู่ในระดับมาก โดยเครื่องมือ Kahoot มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Kahoot มีความน่าสนใจ การจัด การเรียนการสอนโดยใช้ Kahoot เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Kahoot ทำให้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น

สำหรับเครื่องมือที่มีคะแนนความพึงพอใจรองลงมาคือ เครื่องมือ Google Classroom โดยมีประเด็นที่มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุดคือ ประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Google Classroom ช่วยให้สะดวกในการส่งงาน ติดตามงาน และ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Google Classroom เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย ส่วนเครื่องมือ EdPuzzle มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุดในประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ EdPuzzle เป็นการจัดการเรียน การสอนที่ทันสมัย และ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ EdPuzzle ช่วยให้สะดวกในการเข้าถึงเนื้อหาในบทเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการใช้เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนออนไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยทางการศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการใช้เครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เครื่องมือ Google Classroom มีลักษณะเด่นเกี่ยวกับการจัดการการเรียน มอบหมายงาน ติดตามงาน ดังนั้น ผู้สอนสามารถใช้เครื่องมือ Google Classroom เป็นห้องเรียนออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาเนื้อหาในบทเรียน และทำกิจกรรมตามบทเรียนด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนมีการมอบหมายกิจกรรมตามบทเรียน กำหนดเวลาการส่งงาน และตรวจงานผู้เรียน ติดตามความก้าวหน้าในการทำงานของผู้เรียนพร้อมทั้งให้ข้อมูลสะท้อนกลับการทำงานของนักเรียน ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการทำงานของนักเรียน

1.2 เครื่องมือ Edpuzzle เป็นลักษณะของเครื่องมือที่ผู้สอนสามารถสร้างวิดีโอแบบปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนสามารถใช้ Edpuzzle เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนล่วงหน้า หรือ ใช้ในการทบทวนบทเรียน อย่างไรก็ตามความยาวของวิดีโอใน Edpuzzle ไม่ควรมีความยาวมากเกินไป อาจแบ่งย่อยเนื้อหาเป็นเนื้อหาย่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการศึกษาเนื้อหา

1.3 เครื่องมือ Kahoot เป็นเครื่องมือที่สามารถสร้างความสนุกสนานให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและช่วยในการทบทวนความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เครื่องมือ Kahoot จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมที่จะนำมาสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความสนุกสนาน สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนต้องมีสมาร์ทโฟน หรือ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อให้การทำกิจกรรมนักเรียนมีความต่อเนื่อง

1.4 การใช้เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้แบบออนไลน์ควรใช้เพื่อการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของเรียน ติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และเป็นแนวทางสำหรับการซ่อมเสริมผู้เรียน ไม่ควรนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อใช้ในการกำหนดเกรดหรือจัดลำดับการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เครื่องมือการประเมินการเรียนรู้ระหว่างเรียนแบบออนไลน์ ยังมีอีกมากมายหลายเครื่องมือ เช่น Quizlet, GoFormative, PadLet, Plicker ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจนำลักษณะเด่นๆ ของแต่ละเครื่องมือมาใช้เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

2.2 เครื่องมือการประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอีกหลายวิชา ดังนั้น อาจทำวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนออนไลน์ในรายวิชาอื่นๆ

2.3 สำหรับการศึกษาในยุคปัจจุบันยังมีเครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกมากมาย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยสามารถนำเครื่องมือต่างๆ มาออกแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Blended Learning หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Flip Classroom เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณบำรุงการศึกษาจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีงบประมาณ 2562 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารคุณภาพงานวิจัยที่ได้พิจารณาการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญให้การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณกรรมการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัยที่ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของรายงานวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้รายงานวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล. (2560). การประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 7(ฉบับพิเศษ), 104-116.
- นรินทร์ นนทมาลย์. (2561). วิธีโอปฏิสัมพันธ์ในการเรียนแบบเปิดในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(4), 211-227.
- น้ำทิพย์ ตระกูลเมธี. (2561). การศึกษาปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ Kahoot ในการวัดประเมินผลระหว่างเรียน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1), 116-127.
- นิธิดา สุภาวดี. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2,3 ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า*, 36(2), 115-123.
- พรรณี อุณะมัย และ เดช บุญประจักษ์. (2562). การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติโดยใช้โปรแกรม Kahoot สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(1), 176-191.
- พร้อมเพ็ญ จันทน์นวล และ นิภาพร เณลินิรันดร์. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วรรณคดีไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2), 92-100.
- พิรภาพ จันทน์แสนต่อ และ สายชล จินโจ. (2556). สภาพปัญหาการใช้ไอซีทีในการเรียนรู้ด้วยตนเองและการส่งเสริมการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. *วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 6(2), 47-59.
- ไพรัช พงษ์วิวัฒน์ และ ดวงกมล โพธิ์นาค. (2557). Google Apps for Education นวัตกรรมทางการศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารวิจัย มสส*, 7(3), 103-111.
- วิชัย พัวรุ่งโรจน์ ภัทรพงศ์ พงศ์ภัทรกานต์ และ สุชาดา พรหมโคตร. (2560). แนวโน้มวิธีการเรียนการสอนยุคใหม่ด้วยเครื่องมือประเมินผลระหว่างเรียนออนไลน์. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยลักษณะ*, 12(3), 45-68.
- สุดาภัทร จันทน์ประเสริฐ ศิริรัตน์ สัยจุฑา พรเทพ แก้วเชื้อ ศิริยา แดงอ่อน และ วรรณวิมล บุญญพงษ์. (2561). นวัตกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยแบบใหม่ในยุค 4.0. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10*, 27-28 มีนาคม 2561. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

- สุนนา สุขพันธ์. (2561). การจัดการเทคนิคการสอนด้วยนวัตกรรมห้องเรียนออนไลน์โดย Google Classroom สู่ไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 29(2), 152-162.
- ETS:Education Technology Development and Service. (มปป). คู่มือการใช้งาน EDPuzzle [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2562, จาก : <http://modps62.lib.kmutt.ac.th/files/edpuzzlemannual.pdf>
- Faber, J. M., Luyten, H. & Visscher, A. J. (2017). The Effects of a Digital Formative Assessment Tool on Mathematics Achievement and Student Motivation: Results of a Randomized Experiment, *Computer & Education*, 106, 83-96.

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น
สำหรับนักศึกษาอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล
Teaching Document Development of the Course an Introduction to Research
in Social Science for Diploma students of Local Government Program
Satun Community College

อุไพบ หมดมุด*
Ubai Madmud*

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิจัยและนวัตกรรม วิทยาลัยชุมชนสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91140
Life-long Learning research and innovation Promotion Center, Muang, Satun 91140, Thailand

*Corresponding author, e-mail: ubai_2t@gmail.com

(Received: June 16, 2022; Revised: December 20, 2022; Accepted: December 30, 2022)

บทคัดย่อ

เอกสารประกอบการสอนถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการเรียนสอนของวิทยาลัยชุมชนสตูล ด้วยสามารถนำไปใช้ขยาย ประยุกต์เป็นสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ตามบริบทความต้องการจำเป็น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น และ 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ภาคเรียนที่ 1/2564 จำนวน 31 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าประสิทธิภาพ 80/80 และการทดสอบที่แบบไม่อิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ (84.50/84.44) 2) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.50)

คำสำคัญ : เอกสารประกอบการสอน, การสอนรายวิชาวิจัย, หลักสูตรอนุปริญญา, วิทยาลัยชุมชนสตูล

Abstract

Teaching materials are important tools in the study of Satun Community College. It can be applied as a teaching aid. according to the context of the need. The objectives of this research were to develop teaching document, compare learning achievement, and study the level of students' satisfaction on learning by using teaching document of the course an Introduction to Research in Social Science through research-based learning. The samples selected by Simple Random Sampling were 31 diploma students of local government program of Satun community college enrolled in the 1st semester, 2020. The instruments in the research were 1) learning management plans, 2) teaching document of the course an Introduction to Research in Social Science, 3) achievement test, and 4) learning satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, 80/80 efficiency testing, and and t-test dependent

The results found that 1) The efficiency testing of teaching document of the course an Introduction to Research in Social Science was 84.50/84.44, 2) the students' learning achievement of posttest was statistically significant higher than pretest at the level 0.01 and 3) the students' satisfaction was high level. ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.50)

Keywords : Teaching document, Research Teaching, Diploma curriculum, Satun Community College

บทนำ

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมาบนพื้นฐานความเชื่อว่า “บุคคลทุกคนมีศักยภาพอยู่ในตัว ถ้าเขามีโอกาสและได้รับคำแนะนำในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เขาจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งต่อชุมชนและสังคม วิทยาลัยชุมชนจึงเปิดประตูสำหรับทุกคนที่ต้องการเข้าเรียน” (วิทยาลัยชุมชนสตูล, 2560) ผู้เรียนในวิทยาลัยชุมชนประกอบไปด้วยกลุ่มผู้เรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่มีความหลากหลายทั้งด้านวัย อาชีพ และระดับความรู้พื้นฐานเนื่องจากคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ในวิทยาลัยชุมชนกำหนดให้เป็นผู้ที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ผู้เรียนในวิทยาลัยชุมชนจึงประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ทั้งในระบบ โรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งผู้เรียนที่มีวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (อุไรวรรณ ชินพงษ์, 2557)

สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล มีปรัชญาที่ว่า “ประชาชนเข้มแข็ง ร่วมมือปกครองดูแลกันเอง คือความมั่งคั่งของชุมชนและท้องถิ่น” ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างคนคุณภาพให้กับท้องถิ่น เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อไปสู่การพัฒนาประเทศเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม ของนักบริหาร จัดการท้องถิ่น 2) มีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ การปกครองท้องถิ่น 3) มีทักษะมนุษยสัมพันธ์ และความรับผิดชอบ ทักษะการบริหารจัดการท้องถิ่น และมีภาวะผู้นำ และ 4) มีทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (วิทยาลัยชุมชนสตูล, 2561)

การจัดการเรียนรู้หมวดวิชาเฉพาะสาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ จัดประสบการณ์ สถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นในชีวิตประจำวัน ให้นักศึกษาได้ฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ การเผชิญปัญหา ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาจนค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางในการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการทำงาน การนำเทคโนโลยีมาใช้ รวมทั้งสังคม การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง (วิทยาลัยชุมชนสตูล, 2560) ผู้สอนของวิทยาลัยชุมชนสตูล มีทั้งผู้สอนที่เป็นอาจารย์ประจำของวิทยาลัยชุมชนสตูล และอาจารย์พิเศษที่มาจากบุคคลภายนอกซึ่งอาจารย์พิเศษมีมากกว่าอาจารย์ประจำถึง 5 เท่า (ปีการศึกษา 2561 มีอาจารย์ประจำ จำนวน 15 คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 92 คน) (วิทยาลัยชุมชนสตูล, 2560) โดยผู้สอนในรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีผู้สอนที่เป็นอาจารย์พิเศษ จำนวน 1 คน อาจารย์ประจำ 2 คน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนที่จัดการเรียนรู้ในรายวิชาเดียวกันของแต่ละภาคเรียนต้องร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดและดำเนินการจัดการเรียนรู้ในทิศทางหรือรูปแบบเดียวกัน โดยเอกสารประกอบการเรียนการสอน ที่ผู้สอนแต่ละคนใช้ในการจัดการเรียนรู้ก็ไม่ได้ใช้ตำราหรือเอกสารประกอบการสอนเล่มเดียวกัน จึงทำให้เกิดข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของนักศึกษา

การนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับเอกสารประกอบการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ สามารถสนองตอบความสามารถของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง ความสามารถในการเรียนต่ำ ก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังที่ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2548) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้สอนมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของผู้เรียนได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัย และผลงานวิชาการที่เกี่ยวกับการใช้เอกสารประกอบการสอน พบว่ามีนักวิชาการ นักการศึกษาได้ศึกษาประสิทธิผลของการใช้เอกสารประกอบการสอนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ พบว่าการใช้เอกสารประกอบการสอน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ สอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉรา หล่อตระกูล (2553) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์การเงิน การธนาคาร ของนักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเอกสารประกอบการสอนในรายวิชา “เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาของกิตติยา ฤทธิภักดี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต รหัส ศท 0404 สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาระดับอนุปริญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต รหัส ศท 0404 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น รหัสวิชา ปท 0207 มีความตั้งใจที่จะแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสตูลมีเอกสารประกอบการสอนที่ใช้ในการเรียน จึงได้นำเอาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนมาดำเนินการสร้างเป็นเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่เน้นจัดการเรียนรู้แบบบองค์รวมของความรู้ เน้นการบูรณาการความหลากหลายของการจัดการเรียนการสอนทั้งในเชิงทฤษฎีสู่ทักษะการปฏิบัติ ผลของการจัดการศึกษาครั้งนี้มุ่งหวังให้นักเรียนสามารถพัฒนาตัวเองให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ที่ดีขึ้น เป็นไปตามเป้าหมายทางการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนสตูล อีกทั้งมุ่งหวังให้ได้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ถือเป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ อันเป็นฐานสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้าน สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 63 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 31 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชน สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2561) โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระตัวชี้วัด จุดประสงค์ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ และสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งศึกษาคู่มือและวิธีการจัดการเรียนรู้ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน และศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ 2) กำหนดขอบข่ายเนื้อหาวิชาการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ตามรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา สามารถนำมาจัดทำเป็นเอกสารประกอบการสอน จำนวน 1 เล่ม มีทั้งหมด 10 หน่วย ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 60 ชั่วโมง จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และผลลัพธ์ 4) ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน รวมทั้ง 60 ชั่วโมง ประกอบด้วย สาระสำคัญ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป) สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล (วิธีการ เครื่องมือวัดผล การประเมินผล) ใบงาน แบบทดสอบหลังเรียน เอกสารประกอบการบรรยายในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เกณฑ์การประเมิน เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

และการบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ 5) นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้กับรายการประเมิน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ระหว่าง 0.60–1.00 6) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 กับนักศึกษา จำนวน 30 คน (1 ห้องเรียน) และ 7) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสารสนเทศที่ได้จากการทดลองใช้ เพื่อเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้จริง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2.2 เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชน สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2561) ในหมวดโครงสร้างหมวดวิชาเฉพาะ ในรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น พร้อมทั้งศึกษาหลักจิตวิทยาทางการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักการสร้างสื่อการเรียนการสอน โดยมุ่งศึกษาหลักการสร้างเอกสารประกอบการสอนเป็นสำคัญ 2) กำหนดขอบข่ายเนื้อหา จากคำอธิบายรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น โดยสามารถนำมาจัดทำเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น จำนวน 1 เล่ม มีทั้งหมด 10 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หน่วยที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและศักยภาพของชุมชนเพื่อกำหนดปัญหาการวิจัย หน่วยที่ 3 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้อง หน่วยที่ 4 ตัวแปรและสมมติฐาน หน่วยที่ 5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หน่วยที่ 6 เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หน่วยที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หน่วยที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ หน่วยที่ 9 การเขียนโครงการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัย และหน่วยที่ 10 การประเมินงานวิจัยและการนำผลงานวิจัยไปใช้ 3) วางโครงเรื่องและดำเนินการจัดทำร่างเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น จำนวน 1 เล่ม มีทั้งหมด 10 หน่วย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนหน้า ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ และสารบัญ ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย สารสำคัญ หัวข้อเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาประจำหน่วย บทสรุป และคำถามท้ายบท และส่วนที่ 3 ประกอบด้วย เอกสารอ้างอิง 4) นำร่างเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น กับรายการประเมิน จากนั้นนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ดัชนีความสอดคล้องของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ระหว่าง 0.60–1.00 5) นำร่างเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ทดลองใช้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 ครั้ง พบว่า 1) การทดลองครั้งที่ 1 ทดลองรายบุคคล (Individual Tryout) กับนักศึกษา จำนวน 3 คน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ผลจากการทดลองครั้งที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94/81.67 2) การทดลองครั้งที่ 2 ทดลองกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) กับนักศึกษา จำนวน 9 คน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ผลจากการทดลองครั้งที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.29/82.50 และ 3) การทดลองครั้งที่ 3 ทดลองกลุ่มใหญ่ (Field tryout) กับนักศึกษานุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล จำนวน 30 คน (1 ห้องเรียน) ผลจากการทดลองครั้งที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.53/83.67 6) เตรียมเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น เพื่อเตรียมใช้จัดการเรียนรู้กับนักศึกษานุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ดำเนินการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชน สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2561) ในหมวดโครงสร้างหมวดวิชาเฉพาะ รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น เพื่อนำมากำหนดวิธีการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด จุดประสงค์ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ และสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมากำหนดสัดส่วนจำนวนข้อของแบบทดสอบ 2) ศึกษาตัวชี้วัด พฤติกรรมการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ตามรายละเอียดของรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มาใช้เป็นฐานในการออกแบบการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ศึกษาทฤษฎีการวัดผล เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งยึดเนื้อหาสาระตามตัวชี้วัด พฤติกรรมการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ตามรายละเอียดของรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น 4) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเขียนข้อสอบตามที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นแบบปรนัย (Objective Test) ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices Test) มี 5 ตัวเลือก มีระบบการให้คะแนนตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 50 ข้อ 5) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ใช้ได้ มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ได้ข้อสอบจำนวน 48 ข้อ คัดออก 2 ข้อ 6) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้เรียนจำนวน 30 คน (1 ห้องเรียน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 7) นำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 50 พบว่า ได้ข้อสอบจำนวน 40 ข้อ คัดออก 8 ข้อ มีค่าความยากง่ายที่ใช้ได้ระหว่าง 0.30-0.67 และมีค่าอำนาจจำแนกที่ใช้ได้ระหว่าง 0.20-0.80 8) นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-21 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richrdson) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 และ 9) ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น เพื่อเตรียมใช้จัดการเรียนรู้กับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสตูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ประกอบด้วย ความหมายของความพึงพอใจ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ การวัดความพึงพอใจ และศึกษารูปแบบการประเมินความพึงพอใจ พร้อมทั้งศึกษาลักษณะของการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินความพึงพอใจ ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเกิร์ต (Likert) 2) กำหนดนิยามปฏิบัติการความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น จากนั้นดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนตามนิยามปฏิบัติการ แบ่งได้ 4 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ ด้านเนื้อหา จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรม จำนวน 3 ข้อ และด้านการออกแบบ จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมด 12 ข้อ โดยมีระดับการให้คะแนน 5 คะแนน ด้วยวิธี Arbitrary Weighting method 5 ระดับ 3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน (Index of Consistency : IOC) พบว่าได้ดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ 4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้เรียนจำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -

Coefficient) ของ Cronbach ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และ 5) ได้แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน เพื่อเตรียมใช้จัดการเรียนรู้กับนักศึกษานุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษานุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน 2563 ในภาคเรียนที่ 1/2563 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น

3.2 ก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ตามแนวทางที่ระบุไว้ในเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยผู้วิจัยเก็บคะแนนระหว่างเรียนตาม แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมดจำนวน 10 แผน คะแนนรวม 155 คะแนน

3.4 หลังจากจัดการเรียนรู้ครบทั้งเล่ม จากนั้นผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ชุดเดิมโดยผู้วิจัยได้สลับข้อสอบไว้แล้ว

3.5 ดำเนินการให้นักศึกษานุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้งหมด จากนั้นตรวจสอบข้อมูลเพื่อเตรียมจัดทำเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 การหาค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น โดยใช้ การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556)

4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น โดยการทดสอบที แบบไม่อิสระจากกัน (t-test Dependent)

4.3 การศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษานุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ก่อนทดลองใช้ จำนวน 3 ครั้ง การทดลองครั้งที่ 1

ทดลองรายบุคคล (Individual Tryout) กับนักศึกษา จำนวน 3 คน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ผลจากการทดลองครั้งที่ 1 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94/81.67 2) การทดลองครั้งที่ 2 ทดลองกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) กับนักศึกษา จำนวน 9 คน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ผลจากการทดลองครั้งที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.29/82.50 และ 3) การทดลองครั้งที่ 3 ทดลองกลุ่มใหญ่ (Field tryout) กับนักศึกษานุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล จำนวน 30 คน (1 ห้องเรียน) ผลจากการทดลองครั้งที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.53/83.67 จากนั้นผู้วิจัยได้นำเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มาทดลองใช้จริงกับนักศึกษานุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล จำนวน 31 คน ผลจากการทดลองใช้จริง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษานุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าประสิทธิภาพ
หน่วยที่ 1	15.00	12.73	84.85
หน่วยที่ 2	15.00	12.73	84.85
หน่วยที่ 3	10.00	8.36	83.64
หน่วยที่ 4	15.00	12.64	84.24
หน่วยที่ 5	15.00	12.64	84.24
หน่วยที่ 6	20.00	16.73	83.64
หน่วยที่ 7	15.00	12.82	85.45
หน่วยที่ 8	15.00	15.55	83.64
หน่วยที่ 9	20.00	16.91	84.55
หน่วยที่ 10	15.00	8.45	83.03
กระบวนการ (E_1)	155.00	130.97	84.50
ผลลัพธ์ (E_2)	40.00	33.77	84.44

จากตารางที่ 1 เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษานุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล จากการทดลองใช้จริง พบว่า ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 130.97 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.50 (E_1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.77 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.44 (E_2) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50/84.44 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษานุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คะแนนเต็ม 40 คะแนน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	31	16.06	2.66	35.43**
หลังเรียน	31	33.77	1.45	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.66 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.45

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้นสำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจหลังจากการจัดการเรียนรู้ นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม และตามรายด้าน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการออกแบบ 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการจัดกิจกรรม และ 4) ด้านประโยชน์ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบ			
1. รูปแบบ ขนาดตัวอักษรอ่านง่าย มีความชัดเจน	4.43	0.51	มาก
2. รูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	4.36	0.50	มาก
3. การจัดรูปแบบมีความน่าสนใจ ดึงดูดให้มีความต้องการในการเรียน	4.36	0.50	มาก
รวมด้านการออกแบบ	4.38	0.49	มาก
ด้านเนื้อหา			
4. เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.29	0.47	มาก
5. คำอธิบายและคำสั่งของเนื้อหา แบบฝึกหัดมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.57	0.51	มากที่สุด
6. เนื้อหา แบบฝึกหัดเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดในการจัดการเรียนรู้	4.50	0.52	มากที่สุด
รวมด้านเนื้อหา	4.45	0.50	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสตูล (ต่อ)

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการจัดกิจกรรม			
7. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีความน่าสนใจ และสร้างแรงจูงใจในการเรียน	4.50	0.63	มากที่สุด
8. การเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอน ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจได้ง่ายและเร็วขึ้น	4.50	0.52	มากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายในการฝึกทักษะปฏิบัติ	4.50	0.52	มากที่สุด
รวมด้านการจัดกิจกรรม	4.50	0.51	มากที่สุด
ด้านประโยชน์			
10. การจัดการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอน ช่วยพัฒนาผลการเรียนของนักศึกษา	4.43	0.51	มาก
11. จัดการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.71	0.47	มากที่สุด
12. นักศึกษาได้รับความรู้ และการสนับสนุนจากการเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน	4.64	0.50	มากที่สุด
รวมด้านประโยชน์	4.60	0.50	มากที่สุด
รวม	4.48	0.50	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.50)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.50) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.51) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.49)

อภิปรายผลการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50/84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่า เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สามารถใช้จัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสตูล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้ในบริบทจริง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีความสำคัญต่อผู้เรียนที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์กิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจได้รวดเร็ว มีความชัดเจน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามเนื้อหาที่กำหนด ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็น การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและได้ทดลองใช้ 3 ครั้ง จนมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การหา ประสิทธิภาพของนวัตกรรม โดยสามารถนำนวัตกรรมไปทดลองใช้และหาประสิทธิภาพ ซึ่งกระทำได้โดยการทดลองหา ประสิทธิภาพ 3 ครั้ง คือ 1) การทดลองนวัตกรรมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การทดลองนวัตกรรมกับผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย และ 3) การทดลองนวัตกรรมกับผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ จากผลการวิจัย พบว่า เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.50/84.44 สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ คนที่พัฒนาเอกสาร ประกอบการสอนโดยมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน เช่น ผลการวิจัยของอุไรวรรณ ชินพงษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้าง และหาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาการเขียนวิธีวิจัยเบื้องต้น โดยใช้ทักษะการคิดเป็น ฐานการเรียนรู้ หลักสูตรอนุปริญญาศิลปศาสตร สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยชุมชนราวีวาส ผลการวิจัย พบว่า เอกสารประกอบการสอนวิชาการเขียนวิธีวิจัยเบื้องต้น โดยใช้ทักษะการคิดเป็นฐานการเรียนรู้ หลักสูตรอนุปริญญา ศิลปศาสตร สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยชุมชนราวีวาส มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.01/ 82.46 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอังฉา หล่อตระกูล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร ผลการวิจัย พบว่า เอกสารประกอบการสอนรายวิชา “เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร” มีประสิทธิภาพโดยรวมของกระบวนการ และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 85.83/85.33

2. นักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีเนื้อหาเป็น เรื่องที่ผู้เรียนมีความสนใจ เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในเชิงทฤษฎีที่นำมาสู่ การปฏิบัติ เพิ่มพูนประสบการณ์ที่แปลกใหม่ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาอย่างเป็นระบบ แบบแผน ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ คนที่ได้ศึกษา และมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน เช่น ผลการวิจัยของอัญชลี เลหาวิวัฒน์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเอกสาร ประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเชียรใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องชีวิต กับสิ่งแวดล้อม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการวิจัย ของกิตติยา ฤทธิภักดี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต รหัส ศท 0404 สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชน

สตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต รหัส ศท 0404 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. นักศึกษาอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านประโยชน์รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านเนื้อหา และการออกแบบ (ตามลำดับ) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา มีการจัดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เหมาะสมกับเนื้อหา การจัดรูปแบบมีความน่าสนใจ ดึงดูดให้มีความต้องการเรียน อีกทั้งเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ช่วยพัฒนาผลการเรียน เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้รับความรู้และความสนุกจากการเรียน นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความพึงพอใจด้านการออกแบบ ที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเอกสารประกอบการมีเนื้อหาที่อัดแน่นด้วยความรู้ที่ตัวอักษร ขาดภาพประกอบ แผนภูมิ หรืออื่นๆ ที่ให้นักศึกษาเข้าใจได้มากกว่า จากผลการวิจัยที่ พบว่า นักศึกษาอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ คนที่ได้ศึกษาและมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน เช่น ผลการวิจัยของดุขฤ์ ภูมิมา (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ 8 สำหรับนักศึกษาระดับชั้น ปวส.2 ประเภทวิชา อุตสาหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ 8 ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพลินจิต กิจรักษ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดการสืบพันธุ์และขยายพันธุ์ของพืชดอก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนางแล ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุดการสืบพันธุ์และขยายพันธุ์ของพืชดอก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผลการวิจัยข้างต้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กระบวนการศึกษาที่ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล มุ่งเน้นจัดการศึกษาแบบองค์รวมของความรู้ เน้นการบูรณาการความหลากหลายของการจัดการเรียนรู้ ทั้งในเชิงทฤษฎีสู่ทักษะการปฏิบัติ ผลของการจัดการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งหวังให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตัวเองให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่งผลต่อผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้ มีความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติ มีประสบการณ์กิจกรรมการเรียนรู้สูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจ อีกทั้งยังมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และที่สำคัญได้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นสื่อการเรียนรู้ต้นแบบสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ที่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ที่ทันต่อวิทยาการให้ผู้เรียนได้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาได้กำหนดไว้สืบไป

สรุปผลการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (84.50/84.44)
2. นักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01
3. นักศึกษาอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.48, S.D.= 0.50)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้ได้สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทเฉพาะของวิทยาลัยชุมชนให้ผู้เรียนระดับอนุปริญญาได้เรียนรู้เนื้อหาวิชา และเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนด้วย
2. ควรมีการวิจัยถึงตัวแปรทางจิตวิทยา เช่น ความเครียด แรงจูงใจ ทักษะ รวมถึงภูมิหลัง ความรู้เดิม ของนักศึกษา ที่อาจที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากเรียนโดยใช้ เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนสตูล

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณ ดร.วรรณดี สุธาพาณิชย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสตูล ที่เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ศึกษาได้ทำการวิจัยและพัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เบื้องต้น เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพที่ส่งผลต่อระบบการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขเป็นอย่างดีในการวิจัยนี้ ทำให้วิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กิตติยา ฤทธิภักดี. (2560). *การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต รหัส ศท 0404 สำหรับ นักศึกษาระดับอนุปริญา วิทยาลัยชุมชนสตูล*. สตูล : วิทยาลัยชุมชนสตูล.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์*, 5(3), 7-20.
- ดุชนันท์ ภูมิมา. (2558). *การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ 8 สำหรับนักศึกษา ระดับชั้น ปวส.2 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม*. นครปฐม : วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม.
- เพ็ญจิต กิจรักษ์. (2558). *ผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด การสืบพันธุ์และขยายพันธุ์ของพืชดอก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนางแลใน*. เชียงราย : โรงเรียนบ้านนางแลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.
- วิทยาลัยชุมชนสตูล. (2560). *รายงานผลการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนสตูล*. สตูล : วิทยาลัยชุมชนสตูล.
- วิทยาลัยชุมชนสตูล. (2561). *หลักสูตรอนุปริญา สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น*. สตูล : วิทยาลัยชุมชนสตูล.
- อัจฉรา หล่อตระกูล. (2553). *การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร*. รายงานการวิจัย. อยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อัญชลี เลาหิวัฒน์. (2557). *การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเชียรใหญ่*. นครศรีธรรมราช : โรงเรียนเชียรใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2.
- อุไรวรรณ ชินพงษ์. (2557). *การสร้างและหาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาการเปียโน วิจัยเบื้องต้น โดยใช้ทักษะการคิดเป็นฐานการเรียนรู้ หลักสูตรอนุปริญา ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส*. นราธิวาส : สำนักงานบริหารวิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล Factors Affecting the Decision to Participate in Occupational Training at the Satun Community College

กิตติยา ฤทธิภักดี* อุไบ หมัดหมุด และนิตยา แกสमान
Kittiya Rittipakdee*, Ubai Madmud and Nitaya kasaman

วิทยาลัยชุมชนสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91140
Satun Community College, Mueang Satun District, Satun Province, 91140, Thailand

* Corresponding author, e-mail: Kittiya.c2517@gmail.com

(Received: May 27, 2022; Revised: December 19, 2022; Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล กลุ่มประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ จำนวน 421 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 80.05 มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 24.46 การศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 32.77 มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62 และมีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.91

2. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ และปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด คือ กลุ่มเพื่อนและชุมชนรอบข้างมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม

3. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการให้บริการของวิทยาลัยชุมชนสตูลโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) วิทยาการและวิธีการถ่ายทอดความรู้ 2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และ 3) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ, ฝึกอบรมอาชีพ, วิทยาลัยชุมชนสตูล

Abstract

This is survey research that aim were 1) to study factors affecting the trainees' decision to participate in occupational training at the Satun Community College. and 2) to study the trainees' satisfaction on the occupational training at the Satun Community College. The population consisted of 421 vocational trainees. The instrument were a questionnaire. Statistics analysis were made the percentage (%), mean (μ) and standardization (σ). The results found that :

1. The personal factor analysis It was found that most of them were 337 (80.05%), aged between 46 – 55 years 103 people (24.46%), graduated with primary education 138 people (32.77%), having a career as farmers of 171 people (40.62%) and earning between 5,001 - 10,000 baht 207 people (34.91%)

2. The Internal Factors Affecting Decision to Attend Vocational Training with Satun Community College at the highest level was the need for vocational training in order to make a career and generate income. and the external factors that had the greatest effect on the decision to attend the training were friends and surrounding communities had an effect on the decision to attend the training at the highest level.

3. The satisfaction of the trainees toward the service of Satun Community College as a whole. at a high level When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The top 3 aspects with the highest mean were 1) speakers and knowledge transfer methods, 2) utilization of knowledge, and 3) staff services, respectively.

Keywords : Factors Affecting the Decision, Occupational training courses, Satun Community College

บทนำ

กระบวนการฝึกอบรมเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย ทั้งในวงการบริหารของทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากว่ากระบวนการฝึกอบรมได้รับการพัฒนาให้มีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับในการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถเฉพาะบุคคล หรือองค์กร เนื่องจากจะสามารถส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ในระยะเวลาที่สั้น ด้วยค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ดังนั้นการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการเข้ารับบริการนั้น จึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ที่จะสามารถนำไปพัฒนาให้กระบวนการฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมหลักสูตรอาชีพของวิทยาลัยชุมชนได้ถูกพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ซึ่งประกอบไปด้วยหลายสาขาวิชาที่เหมาะสม องค์กรประกอบทางด้านสถานที่ฝึกอบรม การเตรียมเครื่องมือ การเตรียมบุคลากรและการเตรียมหลักสูตร ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยาลัยชุมชนสตูล ได้จัดการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน โดยหลักสูตรพัฒนาอาชีพที่เปิดฝึกอบรม ได้แก่ หลักสูตรนวดไทย เพื่อสุขภาพ หลักสูตรนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ หลักสูตรขนมไทย หลักสูตรการทำขนมเพื่อธุรกิจ หลักสูตรการทำน้ำพริก หลักสูตรการใช้สมาร์ตโฟนสำหรับผู้สูงอายุ (วิทยาลัยชุมชนสตูล, 2563)

การให้บริการฝึกอบรมอาชีพของวิทยาลัยชุมชนสตูล เป็นพันธกิจหนึ่ง ที่สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างหลากหลาย สามารถเข้าถึงผู้เรียนในชุมชนได้อย่างทั่วถึงเสริมสร้างศักยภาพบุคคล ตอบสนองและสอดคล้องต่อความต้องการและการประกอบอาชีพของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนโดยส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และทักษะด้านการประกอบอาชีพที่จะได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายในครอบครัว นอกจากนี้ยังลดปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งให้สามารถพึ่งตนเองได้ซึ่งหากการบริหารจัดการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนที่ดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีผลทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพสูง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมีการพัฒนาลักษณะของตนเองและมีการปฏิบัติตนเองเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและหน่วยงานสูงขึ้นด้วย (เรืองชัย, 2559) จากผลการดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมของวิทยาลัยชุมชนสตูล โดยดำเนินการจัดการฝึกอบรมในรูปแบบ 1) หลักสูตรประกาศนียบัตร (Certificated Programs) 2) หลักสูตรสัมฤทธิ์บัตร (Certificate Of Achievement) 3) หลักสูตรระยะสั้น (Training Courses) ทั้งนี้หลักสูตรที่มี

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มอาชีพ 2) กลุ่มคอมพิวเตอร์ 3) กลุ่มศิลปวัฒนธรรม/พัฒนาคุณภาพชีวิตบุคคลหรือชุมชน 4) กลุ่มภาษา และ 5) กลุ่มสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานหมู่บ้านชนบทไทย จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) ปี 2562 คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้ทำการศึกษาในด้าน การฝึกอบรมด้านอาชีพของคนในหมู่บ้าน พบว่าการฝึกอบรมด้านอาชีพของผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมในการรับบริการ การฝึกอบรมอาชีพ จาก 70,440 หมู่บ้าน ที่กระจายตัวอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทยผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมมีความต้องการ ในการรับบริการทางวิชาการและวิชาชีพใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเกษตรกรรม 2) ด้านอุตสาหกรรม และ 3) ด้านการค้า การตลาด การบริการ

สภาพปัจจุบัน ปัญหาของการบริการฝึกอบรมอาชีพแก่ชุมชน ยังปรากฏปัญหาหลายด้าน เช่น จากการติดตามผลการรายงานข้อมูลการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาชีพ /บริการทางวิชาการ (สถาบันวิทยาลัยชุมชน, 2561) พบว่า มีข้อเสนอแนะจากสภาสถาบันวิทยาลัยชุมชน เพื่อให้วิทยาลัยชุมชนทั้ง 20 แห่งทั่วประเทศ นำไปทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงานการจัดฝึกอบรมอาชีพ เช่น ควรจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมที่หลากหลาย โดยมีการสำรวจความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับลักษณะ และสภาพความต้องการของบุคคลและชุมชนได้จริงในการพัฒนาสมรรถนะด้านอาชีพ เพื่อยกระดับความรู้ทักษะ ประสิทธิภาพ และคุณภาพและความพร้อมเฉพาะพื้นที่และจัดหลักสูตรที่มีทักษะการปฏิบัติและความสามารถในการจัดการในงานหรือกิจกรรม เฉพาะอย่าง เมื่อฝึกอบรมเสร็จสามารถประเมินผลการเรียนรู้และสามารถติดตามประเมินได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยชุมชน 20 แห่ง โดยปัญหาที่ต้องการพัฒนาเร่งด่วนของวิทยาลัยชุมชน ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม/บริการวิชาการ คือการนำแผนกลยุทธ์มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งในการติดตามผลลัพธ์จากผู้ผ่านการฝึกอบรมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ควรมีการสำรวจความต้องการของชุมชน ควรออกแบบและพัฒนาหลักสูตรด้านวิชาการและวิชาชีพให้มีเนื้อหาที่ทันสมัยตามความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน ควรเน้นฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมปฏิบัติงานได้จริงและเสริมรายได้ สร้างอาชีพให้กับชุมชนเขตพื้นที่ รวมทั้งควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพที่หลากหลาย

ดังนั้น จากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพของผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมในสาขาต่างๆ ที่วิทยาลัยชุมชนสตูล เปิดหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งผลการศึกษาที่ได้รับครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการดำเนินงาน การจัดบริการฝึกอบรมอาชีพของวิทยาลัยชุมชนสตูล การพัฒนา การบริหารที่ตรงกับพื้นฐานความต้องการของผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ที่ลงทะเบียนหลักสูตรฝึกอบรมของวิทยาลัยชุมชนสตูล ประจำปีงบประมาณ 2564 จำนวน 421 คน (วิทยาลัยชุมชนสตูล, 2564)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมกับวิทยาลัยชุมชนสตูล ทำการศึกษาด้านปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัจจัยภายใน ที่มีผลส่วนบุคคล ได้แก่ ความสนใจในหลักสูตรที่เข้าฝึกอบรม ความต้องการที่จะพัฒนาความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน ความต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต ความต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ และต้องการควบคุมการเข้ารับการฝึกอบรม

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความหลากหลายของสาขาอาชีพที่วิทยาลัยชุมชนสตูลเปิดฝึกอาชีพ การเข้าฝึกอาชีพโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยในการฝึกอาชีพ สถานที่จัดให้มีการฝึกอาชีพ การประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยชุมชนสตูล รวมถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและสังคมรอบข้าง และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอาชีพ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของวิทยาลัยชุมชนสตูล ได้แก่ หลักสูตร/เนื้อหาในการฝึกอบรม วิทยาการ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม ความเหมาะสมด้านสถานที่และสื่อทัศนูปกรณ์ ความสะดวกในการให้บริการ ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยชุมชนสตูล

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้ค่า IOC เท่ากับระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.87

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาลงรหัสข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมกับวิทยาลัยชุมชนสตูล ทำการศึกษาด้านปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเสนอเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล และตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล โดยในแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ (n = 421)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	84	19.95
หญิง	337	80.05
อายุ		
15 – 25 ปี	52	12.35
26 – 35 ปี	81	19.23
36 – 45 ปี	90	21.37
46 – 55 ปี	103	24.46
56 ปีขึ้นไป	95	22.56
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	8	1.90
ประถมศึกษา	138	32.77
มัธยมศึกษาตอนต้น	38	9.02
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	100	23.75
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	40	9.50
ปริญญาตรี	95	22.56
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.47
อาชีพ		
ว่างงาน	88	20.90
เกษตรกร	171	40.62
รับราชการ	21	4.99
พนักงานของรัฐ	20	4.75
ธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย)	56	13.30
รับจ้าง	65	15.44
รายได้		
ว่างงาน	3	0.71

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1,000 – 5,000	55	13.06
5,001 – 10,000	147	34.91
10,001 ขึ้นไป	207	49.16

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มประชากรทั้งหมดมี 421 คน เพศหญิง จำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 80.05 เพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 80.05 มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 24.46 การศึกษา เป็นประถมศึกษา จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 32.77 มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62 และมีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.91 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ

ปัจจัยภายใน	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. มีความสนใจในหลักสูตรที่เข้าฝึกอบรม	4.10	0.80	มาก
2. มีความต้องการพัฒนาความรู้เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน	3.87	0.75	มาก
3. ต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต	2.77	0.64	ปานกลาง
4. ต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้	4.56	0.63	มากที่สุด
5. ต้องการควบคุมชีวิตจากการเข้ารับการฝึกอบรม	2.63	0.79	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.59	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพของวิทยาลัยชุมชนสตูล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมากที่สุดคือ ต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ ระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.63$)

ปัจจัยที่ถือว่ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมากที่สุด คือ มีความสนใจในหลักสูตรที่เข้าฝึกอบรม และมีความต้องการพัฒนาความรู้เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน ระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.80$) และ ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.75$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่ถือว่ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพปานกลาง คือ ต้องการฝึกอาชีพเพื่อนำไปสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตและต้องการควบคุมชีวิตจากการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 2.77$, $\sigma = 0.64$) และ ($\mu = 2.63$, $\sigma = 0.79$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ

ปัจจัยภายนอก	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. การเข้ารับการฝึกอบรม ที่มีค่าใช้จ่ายน้อยมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	4.46	0.54	มากที่สุด
2. สถานที่ที่วิทยาลัยชุมชนจัดฝึกอบรมมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	4.30	0.78	มาก
3. การประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยชุมชนมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	3.37	0.64	ปานกลาง
4. กลุ่มเพื่อนและชุมชนรอบข้างมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	4.51	0.54	มากที่สุด
5. สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	3.75	0.80	มาก
เฉลี่ยรวม	4.08	0.68	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพของวิทยาลัยชุมชนสตูล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมากที่สุดคือ กลุ่มเพื่อนและชุมชนรอบข้าง ระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.54$) และรองลงมาคือ การเข้ารับการฝึกอบรมที่มีค่าใช้จ่ายน้อย ระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.54$)

ปัจจัยที่ถือว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมากที่สุด คือ สถานที่ที่วิทยาลัยชุมชนจัดฝึกอบรม และสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.78$) และ ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.80$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่ถือว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพปานกลาง คือ การประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยชุมชน ระดับของปัจจัยอยู่ที่ ($\mu = 2.77$, $\sigma = 0.58$)

ตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่มีต่อการบริการของวิทยาลัยชุมชนสตูล

รายการ	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตร/เนื้อหา	3.76	0.70	มาก
2. วิทยากรและวิธีการถ่ายทอดความรู้	3.81	0.59	มาก
3. จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.74	0.60	มาก
4. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	3.78	0.70	มาก
5. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม	3.75	0.65	มาก
6. ความเหมาะสมด้านสถานที่และสื่อสันทนาการ	3.66	0.64	มาก
7. ความสะดวกในการให้บริการ ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	3.72	0.63	มาก
8. การให้บริการของเจ้าหน้าที่	3.77	0.65	มาก
เฉลี่ยรวม	3.75	0.58	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่มีต่อการบริการของวิทยาลัยชุมชนสตูล พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) วิทยาการและวิธีการถ่ายทอดความรู้ ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.59$) 2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.70$) และ 3) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.65$) ตามลำดับ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานของ วิทยาลัยชุมชนสตูล ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามด้านต่างๆ โดยเรียงตามลำดับ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านหลักสูตร จากการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรที่วิทยาลัยชุมชนสตูล ให้บริการฝึกอบรมอาชีพอยู่ในปัจจุบันนั้นมีความเหมาะสม หรือดีอยู่แล้ว เนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการฝึกอบรมอาชีพของผู้เข้ารับการฝึก ผู้เข้ารับการฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง (ความถี่ = 30) ลำดับที่ 2 ด้านความเหมาะสม/การถ่ายทอดความรู้ของวิทยาการ จากการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในวิทยาการ โดยแสดงความคิดเห็นว่า วิทยาการมีความตั้งใจความทุ่มเทในการสอน และดำเนินการฝึกอบรมได้ดี ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกเกิดความเข้าใจในการเรียนได้ดี และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า วิทยาการควรหาความรู้ใหม่ ๆ มาสอนเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา (ความถี่ = 25) ลำดับที่ 3 ด้านสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกอบรมอาชีพ จากการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าการให้บริการของวิทยาลัยชุมชนสตูล ด้านสถานที่เหมาะสม สะดวกเพราะใกล้กับบ้าน แต่มีบางส่วนมีความต้องการให้เพิ่มวัสดุฝึก เพราะที่มีอยู่มีอยู่อย่างจำกัด (ความถี่ = 18) และลำดับที่ 4 ด้านการจัดระยะเวลาการฝึกอบรมอาชีพ จากการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าระยะเวลาในการฝึกอบรมอาชีพของวิทยาลัยชุมชนสตูล มีความเหมาะสม กล่าวคือ เป็นระยะเวลาที่ไม่สั้นหรือยาวเกินไป ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถฝึกอบรมได้ (ความถี่ = 17)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาโดยภาพรวม ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา สามารถดำเนินการวิเคราะห์ และอภิปรายผลของการศึกษาได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพกับวิทยาลัยชุมชนสตูล ผลสรุปจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกมากที่สุด ใน ส่วนของปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยความต้องการฝึกอบรมอาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ ซึ่งจากผลการศึกษาข้อมูล ทัวไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ไม่ค่อยสูงมากนัก กล่าวคือ มี ระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นระดับประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษา มีอาชีพเป็นเกษตรกร และร้อยละ 34.91 มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท ทำให้มีความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมากที่สุดคือ กลุ่มเพื่อนและชุมชนรอบข้าง และรองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายน้อย สถานที่ที่วิทยาลัยชุมชนจัดฝึกอบรม สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรียานุช ตีพรมกุล (2556) ที่วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฝึกมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยความต้องการฝึกอบรมอาชีพเพื่อนำไปสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต และผลการศึกษาข้อมูลทัวไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นระดับประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งหากบุคคลเหล่านี้ตัดสินใจเข้าทำงานในตลาดแรงงานย่อมได้รับค่าตอบแทนที่ไม่ค่อยสูง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับที่สูงกว่า อย่างเช่นในระดับปริญญาตรีขึ้นไป อีกทั้ง ผลจากการศึกษายังพบว่า โดยส่วนใหญ่ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง และอีกร้อยละ 47.6 มีรายได้ 4,007 – 7,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ค่อนข้างต่ำสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินทร์ พิมจันนา (2560) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจสมัครเข้าอบรมหลักสูตรพิเศษ ศูนย์ฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กรณีศึกษาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจสมัครเข้าอบรม คือ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและหัวข้อที่จัด สถานที่ที่ใช้ในการจัดอบรมจะต้องเป็นสถานที่ที่สามารถเดินทางได้สะดวกใกล้ที่พัก และมีการประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มเป้าหมาย

ด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชนสตูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านสถานที่และสื่อโสตทัศนูปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวกร เลิศพิบูลย์กิจ (2555) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลต่อความพึงพอใจในการฝึกอบรม หลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบุรี พบว่าผู้รับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของศูนย์ฯ ในด้านต่างๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือวิทยากร ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการฝึกอบรม ด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านเวลาในการฝึกอบรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ จินตัม (2558) ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมฝึกในหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 4 ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกในหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 4 ราชบุรี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้เข้าร่วมฝึกมีระดับความพึงพอใจในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ด้านเวลาในการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจในการฝึกอบรมฝีมือแรงงานด้านกิจกรรมฝึกอบรม อยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้าลิน เทียมแก้ว (2561) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรกคือด้านบุคลากรผู้ให้บริการ รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านทรัพยากรสารสนเทศ

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพของวิทยาลัยชุมชนสตูล ในภาพรวมปัจจัยภายในที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.74$) และปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอบรมอาชีพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.68$)

2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพมีความพึงพอใจต่อการบริการของวิทยาลัยชุมชนสตูล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.58$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) วิทยากรและวิธีการถ่ายทอดความรู้ ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.59$) 2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.70$) และ 3) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.65$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. การฝึกอบรมและวิทยากร ควรมีการปรับเนื้อหาการอบรมให้มีความเหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการสอบถามความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อและเนื้อหาในการฝึกอบรม
2. ควรมีการปรับปรุงด้านการจัดการฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้นโดยการทำสิ่งที่ดำเนินการอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น
3. วิทยาลัยชุมชนสตูล ควรมีการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์เพื่อสำรวจความต้องการในการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาอาชีพ เบื้องต้นก่อนที่จะพัฒนาหลักสูตร

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาเปรียบเทียบการฝึกอบรมอาชีพของหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดฝึกอบรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กวิณทร์ พิมจันนา. (2560). ปัจจัยสำคัญปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจสมัครเข้าอบรมหลักสูตรพิเศษ ศูนย์ฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กรณีศึกษาของคณาจารย์บริหาร ส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 7(1), 379-392.
- จิราภรณ์ จินตัม. (2558). ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมฝึกในหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 4 ราชบุรี. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 4(2), 115-121.
- น้ำลีน เทียมแก้ว. (2561). การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของส. นักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปริญญช ติพรหมกุล. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าฝึกอาชีพ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. วิทยานิพนธ์หลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. (2559). ประสิทธิภาพของการฝึกอาชีพระยะสั้น สำหรับประชาชนของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 17(2), 26-37.
- วิทยาลัยชุมชนสตูล. (2563). รายงานโครงการ/กิจกรรม วิทยาลัยชุมชนสตูล ประจำเดือน ธันวาคม 2563. สตูล : วิทยาลัยชุมชน สตูล.
- วิทยาลัยชุมชนสตูล. (2564). รายงานผลการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาชีพ/บริการทางวิชาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สตูล : วิทยาลัยชุมชนสตูล.
- ศิวกร เลิศพิบูลย์กิจ. (2555). พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีผลต่อความพึงพอใจในการฝึกอบรมหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงาน ของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สถาบันวิทยาลัยชุมชน. (2561). สรุปรายงานผลการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาชีพ/บริการทางวิชาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of a Instructional Packages about Multiplication
by Play-Way Method for Grade 2

นุรฟูฟา มะเกะ* พุมพนิต คงแสง และนัสรีเยห์ อาบู

Nurfadla Make* Phumpanit Kongsang and Nasriyah Arbu

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: 406218011@yru.ac.th

(Received: December 1, 2022; Revised: December 31, 2022; Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลระแงะ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.44 / 82.57
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.74, S.D. = 0.44)

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น

Abstract

The purpose of this research were to 1) develop a Instructional Packages about Multiplication by Play-Way Method for Grade 2 that has the efficiency criteria at 70/70 2) compare the academic learning achievement of students in Grade 2 before and after by using Instructional Packages about Multiplication 3) investigate students' satisfaction in learning management using the Instructional packages about multiplication by play-way method. The samples of this study included 28 students in grade 2/3 at Rangae Kindergarten, Narathiwat Province in the 2022 academic year; this group was chosen using a specific selection method (purposive sampling). The instruments used in this study were 1) Instructional Packages about Multiplication by Play-Way Method 2) learning achievement tests and 3) a questionnaire on satisfaction. The statistics used for data analysis were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and Paired t-test.

The finding were as follows :

1. The learning management a instructional packages about multiplication by play-way method that had the efficiency criteria (E1/E2) at 80.44 / 82.57
2. The students post-treatment scores were higher than their pre-treatment scores at the 0.05 level of significance;
3. The satisfaction of students who learned with a instructional packages about multiplication by play-way method was found to be at a high level, an average and standard deviation ($\bar{X}$ = 2.74, S.D. = 0.44)

Keywords : Instructional packages, teaching of play-way method

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถในการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการศึกษาจึงควรจัดให้มีแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องกำหนด เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ปัทมญา วงศ์บุญ, 2550) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในการจัดหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก

คณิตศาสตร์เป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดไว้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี มีความสามารถในการแก้ปัญหา เชื่อมโยง ให้เหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ เห็นคุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญของคณิตศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ถึงแม้คณิตศาสตร์จะมีความสำคัญแต่การจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาคณิตศาสตร์ ในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่า รูปธรรม จึงยากต่อการมองเห็นภาพ (ฤชามน ขนาคะตีสกร, 2559) จึงทำให้นักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังจะเห็น จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ ในภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเนื้อหาที่นักเรียนมีปัญหาากพอสมควร คือ เรื่อง การคูณ โดยนักเรียนไม่มีความหมายของการคูณ ไม่รู้วิธีการหาผลคูณอย่างง่าย เช่น การคูณของหนึ่งกับศูนย์ การคูณจำนวนหนึ่งหลักกับจำนวนหนึ่งหลัก และมีนักเรียนบางส่วนไม่สามารถหาวิธีการคำนวณได้แม้จะมีสูตรคูณแต่นักเรียนใช้สูตรคูณไม่เป็นเท่าที่ควร ในเรื่องการคูณจำนวนหนึ่งหลักกับ 10 20 30 40 50 60...90 นักเรียนพยายามหาคำตอบจากสูตรคูณซึ่งแต่ละแม่สูตรคูณจะคูณด้วยตัวเลขสูงสุด คือ 12 เมื่อหาคำตอบจากแม่สูตรคูณไม่ได้ นักเรียนจะไม่สามารถคำนวณหาคำตอบเองได้ เนื่องจากขาดเทคนิคที่จำเป็นในการคำนวณ จึงทำให้นักเรียนไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์โดยคิดว่าเป็นเรื่องยาก เพื่อในการคิดหาคำตอบ ไม่สนุกและไม่น่าเรียนรู้ รวมถึงการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์ Covid-19 ในปีการศึกษาที่ผ่านมาจึงมีผลทำให้นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์

ดังนั้นครูผู้สอนควรช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาคณิตศาสตร์ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นรูปธรรมเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น ซึ่งวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากกิจกรรมการเล่นทำให้นักเรียนมีความเพลิดเพลิน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้อง นอกจากนี้การเล่นยังมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญาทำให้เด็กสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ จากสิ่งเร้าได้และขณะที่เด็กตอบสนองต่อสิ่งเร้าเขาจะสามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เข้ามาในสมอง ทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความคิดรวบยอด ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับตัวเองมากขึ้น (เต็มสิริ เนาวรังสี, 2554) และการเล่นทำให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้ฝึกความสามารถในการรับรู้และเสริมสร้างความคิดหลายๆ ด้าน เช่น ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา รู้จักคิดหาเหตุผลแก้ปัญหาต่างๆ ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกการสังเกต จดจำ และรู้จักปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตั้งไว้ (วันดี นิลพิมาย, 2551) นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบเรียนปนเล่น เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และเสนอประสบการณ์ให้กับนักเรียน โดยนักเรียนได้เลือกสิ่งที่จะเล่นและเรียนรู้อย่างอิสระ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นการเล่นและการเรียนจึงสามารถนำผลการเรียนรู้มาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทเรียนได้เป็นอย่างดี (วิจารณ์ พานิช, 2555)

จากการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระแงง อำเภอระแงง จังหวัดนราธิวาส มีทักษะเรื่อง การคูณ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ 70/70
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ อำเภอรแงะ จังหวัดนราธิวาส สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ห้อง รวม 90 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 28 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) เนื่องจากเป็นห้องที่อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของผู้วิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น
ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การคูณ 2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้
3. เนื้อหาที่ใช้การศึกษา
เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เรื่อง การคูณ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น จำนวน 6 แผน ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และผลการประเมินของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.44)
2. ชุดการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น ซึ่งมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการประเมินคุณภาพชุดการจัดการเรียนรู้เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.21) จากนั้นนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลอง (Try-out) กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ดังนี้ 1) ทดลองใช้กับนักเรียนรายบุคคล (Individual Tryout) คณะความสามารถ จำนวน 3 คน จากการทดลองได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 71.25/73.53 การทดลอง พบว่า นักเรียนใช้เวลาในการทำชุดกิจกรรมนานกว่าที่กำหนดและขนาดของตัวอักษรเล็กเกินไป ผู้วิจัยจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข 2) ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small Group) คณะความสามารถ จำนวน 9 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 74.98/76.00 การทดลอง พบว่า รูปภาพประกอบยังไม่ค่อยชัดเจนและมีความกำกวมซึ่งยากต่อการหาคำตอบ ผู้วิจัยจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข 3) ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ (Big Tryout) จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.04/78.81 จากการทดลอง พบว่า นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น ที่ผ่านการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น แบบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาคณิตศาสตร์ การวัดประเมินผลและการวิจัย จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of item objective Congruence: IOC) และความถูกต้องทางภาษา พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) พบว่ามีค่าตั้งแต่ 0.50-0.79 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.25-0.54 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร Kuder-Rechardson 20 (KR-20) มีค่าเท่ากับ 0.87

4. แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับของ Likert ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า โดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.44)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลสรุปการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 70/70

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

นักเรียน (คน)	คะแนนแบบฝึกทักษะ (ระหว่างเรียน)			คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน)		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ (E_1)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ (E_2)
28	80	66.55	80.44	20	16.00	82.57
$E_1 / E_2 = 80.44 / 82.57$						

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ร้อยละ 80.44 และมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้หลังเรียนร้อยละ 82.57 แสดงว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มทดลอง	จำนวน (N)	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	Paired t-test	Sig
ทดสอบก่อนเรียน	28	20	7.54	2.99	15.76	.000
ทดสอบหลังเรียน	28	20	16.00	3.52		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 7.64 คะแนน และค่าเฉลี่ยหลังเรียน 16.00 คะแนน โดยผลการเรียนหลังเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ข้อที่	คำถาม	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1	การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นมีความน่าสนใจ	2.75	0.44	มาก
2	นักเรียนมีความสนุกสนานกับบรรยากาศการเรียน	2.89	0.31	มาก
3	นักเรียนชอบเล่นเกมในเนื้อหาที่เรียน	2.68	0.55	มาก
4	กิจกรรมการเล่นช่วยให้เด็กนักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	2.79	0.42	มาก
5	นักเรียนเข้าใจเนื้อหาการคูณมากยิ่งขึ้น	2.89	0.31	มาก
6	นักเรียนมีความชอบในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น	2.64	0.49	มาก
7	นักเรียนชื่นชอบในวิชาคณิตศาสตร์	2.54	0.51	มาก
8	กิจกรรมการเรียนช่วยให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกและมั่นใจในตัวเองมากขึ้น	2.79	0.42	มาก
9	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี	2.79	0.42	มาก
10	นักเรียนได้นำความรู้เรื่อง การคูณ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	2.64	0.49	มาก
เฉลี่ยรวม		2.74	0.44	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.74$ และ $S.D. = 0.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนอนุบาลระแงะ สามารถอภิปรายผลการศึกษได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนอนุบาลระแงะ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ $80.44 / 82.57$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากได้ผ่านการทดลองกับกลุ่มทดลองก่อนที่จะนำไปใช้จริง เริ่มตั้งแต่การทดลองกับรายบุคคล (จำนวน 3 คน) กลุ่มเล็ก (จำนวน 9 คน) และกลุ่มใหญ่ (จำนวน 30 คน) แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข จึงได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศตะวัน เจริญผิว (2554) การศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมโดยวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ $81.60/82.40$ เปรียบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นคือ นักเรียนมีผลงานจากการจัดประสบการณ์โดยการใชชุดกิจกรรม ไคเก ไบกิจกรรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถูกต้อง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนอนุบาลระแงะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่คงทน มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียน จึงกล่าวได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับสภาพความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริงอีกด้วย ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสอนที่ให้แก่เด็กได้เล่นได้ทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียน ตามหลักจิตวิทยาหรือหลักธรรมชาตินั้นย่อมชอบการเล่น การแสดงชอบกิจกรรมอยู่แล้ว การจัดบทเรียนให้มีกิจกรรมการเล่นย่อมจะทำให้เด็กสนุกสนานและอยากเรียนมากขึ้น อีกทั้งเทคนิคเรียนปนเล่นยังเป็วิธีการที่ช่วยให้นักเรียนสนองต่อความสนใจใคร่รู้ของตนเองและสร้างประสบการณ์ในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเพียเจต์ที่กล่าวว่า "คนเราสร้างความรู้จากการมีส่วนร่วมในลักษณะต้นตัว นั่นคือ คนเราสร้างความรู้ ความเชื่อจากประสบการณ์ที่ได้รับ" และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศตะวัน เจริญผิว (2554) ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมโดยวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นเพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน ปีการศึกษา 2553 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมโดยวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น เพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนอนุบาลระแงะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามหลักการสร้างชุดการจัดการเรียนรู้ที่ดี ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านรูปแบบและด้านการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับบลูม (Bloom, 1976, pp. 72-74) มีความเห็นว่าถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ตนต้องการ ก็จะสามารถได้แน่นอนว่านักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมทางด้านจิตใจ ได้ชัดเจน จากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาภาคบังคับกับวิชาเลือกหรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน เช่น เกม ดนตรี การขับรถยนต์ หรืออะไรบางอย่างที่นักเรียนอาสาสมัครและตัดสินใจ โดยเสรีในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความพึงพอใจและมีความสนใจเมื่อเริ่มเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้รวดเร็วและประสบความสำเร็จสูง จึงสรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นอยู่ในระดับมากที่สุด

เป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้างความพึงพอใจหรือเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น เพราะถ้าผู้เรียนมีความความพึงพอใจที่จะเรียนรู้แล้วก็จะทำให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.44 / 82.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การคูณ โดยใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระแงะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$ และ S.D. = 0.44)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น ควรคำนึงถึงเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม กล่าวคือการจัดกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด
2. เกมที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่นอย่างทั่วถึง
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น ครูต้องศึกษาบทเรียนล่วงหน้าและเตรียมหาสื่ออุปกรณ์ เกมต่างๆ ให้พร้อมก่อนสอน
4. ครูผู้สอนต้องเข้าใจในวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นไปใช้กับเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เพราะสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัยนี้ที่ชอบเล่นสนุกสนานและไม่ชอบอยู่นิ่ง
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และฝึกกระบวนการเป็นกลุ่ม ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *ความสำคัญของการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกศตะวัน เจริญผิว. (2554). *การพัฒนาชุดกิจกรรมโดยวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). *ทักษะและเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.
- เต็มสิริ เนาวรังสี. (2544). *ครูปฐมวัยกับศิลปะเด็ก*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิลันญา วงศ์บุญ. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิสนุ พงศ์ศรี. (2553). *เทคนิควิธีการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ฤชามน ชนาเมธิตกร (2559). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และเจตคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของ Polya ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา
- วันดี นิลพิมาย. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถในการบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และแนวตั้งไม่เกิน 20 และความพึงพอใจในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนแบบเรียนปนเล่นกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York : McGraw-Hill.

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Result of Learning Management by Using Pantun towards Analytical Thinking
Skill on al-Akhlaq Subject for Primary School Students, Year 5

อัมรัน มะเซ็ง* มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา และอับดุลรอแมะ สุหลง

Amran Maseng*, Muhammadsuhaimi Haengyama and Abdulramae Sulong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: amran.maseng2409@gmail.com

(Received: November 28, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศาสนศึกษา อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ที่เรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ อัลอัคลาก 3) แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสาระอัลอัคลากโดยใช้ปันตุน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (Paired sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.29/83.92 ซึ่งมีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ผลการเรียนรู้หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.11)

คำสำคัญ : ปันตุน, ทักษะการคิดวิเคราะห์, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

Abstract

The objective of this research was to study the result of learning management by using Pantun towards analytical thinking skill on al-akhlaq subject. The subject selection and allocation were 25 primary school students of year 5 at Sasana Suksa School, Saiburi District, Pattani Province studying in the first semester of the academic year 2021, obtained by purposive sampling. The employed research tools were 1) learning management plan by using Pantun 2) learning achievement test on al-akhlaq subject 3) assessment form of analytical thinking skill on al-akhlaq subject 4) assessment of learners' satisfaction on al-akhlaq subject by using Pantun. The statistics used were mean, standard deviation and Paired sample t-test. The research findings showed that 1) the efficiency of the learning management plan by using Pantun towards analytical thinking skill on al-akhlaq subject for primary school students of year 5 was efficient at 80.29/83.92, which was higher than the specified criteria 80/80. 2) the learning achievement according to the learning management plan by using Pantun after learning was significantly higher than before at the 0.05 level 3) the students' analytical thinking skill according to the learning management plan using Pantun after learning were significantly higher than before at the .05 level, and the students' satisfaction with the learning management by Pantun was at a high level ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.11).

Keywords : Pantun, Analytical thinking skill, Primary school students

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศเพราะเป็นการพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืนให้กับคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการศึกษาให้กับ เด็กในระดับการศึกษาปฐมวัย และเด็กวัยประถมศึกษา เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลังที่จะเริ่มงานมีความคิดริเริ่มในการทำงานสิ่งใหม่ๆ การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะต่าง ๆ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อเจริญงอกงามของบุคคลในสังคมอีกด้วย การเรียนรู้เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามตัวชี้วัดของรายวิชา และมีทักษะการคิด คือ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (หลักสูตรอิสลามศึกษา, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548)

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมเป็นการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ ซึ่งเป็นการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาส่วนดี ส่วนบกพร่อง หรือ จุดเด่นจุดด้อยของเรื่องนั้น ๆ แล้ว เสนอแนะสิ่งที่ดีสิ่งที่เหมาะสมนั้นอย่างยุติธรรมและสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะของการนำไปปรับแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วย ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ระบุว่า การคิดวิเคราะห์ ถือว่าเป็นพื้นฐานของการคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์จะสามารถพิจารณาไตร่ตรองแก้ปัญหาอย่างแม่นยำมีความละเอียดในการจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างชำนาญ โดยการหาหลักฐานที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือข้อมูลที่นำเชื่อถือมาสนับสนุนหรือยืนยัน เพื่อพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อหรือสรุป เป็นการระบุเรื่องหรือปัญหา การจำแนกแยกแยะ การเปรียบเทียบ

ข้อมูลอื่น ๆ และตรวจสอบข้อมูลอย่างชำนาญหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความถูกต้องและแม่นยำเพียงพอแก่การตัดสินใจ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

สำหรับโรงเรียนศาสนศึกษาได้มุ่งหมายที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ ตามที่หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้อัลลอคลาก ยังไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน พบว่า จากการสอนสาระการเรียนรู้อัลลอคลากนั้นผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์น้อยมากนั้นแสดงให้เห็นถึงความบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อัลลอคลาก ในระดับประถมศึกษา จึงเป็นปัญหามากสำหรับครูผู้สอน ที่จะเลือกวิธีการสอนอย่างไรที่จะสามารถทำให้นักเรียนที่มีความสามารถทางการรับรู้แตกต่างกัน ให้มีความเข้าใจในเนื้อหาที่ศึกษาได้ถูกต้องตรงกัน แต่จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านมาครูผู้สอน ยังคงเลือกวิธีการสอนแบบยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง จะเน้นการสอนแบบบรรยาย โดยใช้หนังสือเรียนประกอบในการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และยังขาดเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่กระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระการเรียนรู้อัลลอคลากจากง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก จึงทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงจำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์ในสาระการเรียนรู้อัลลอคลากให้ดีขึ้น เพื่อที่ผู้เรียนสามารถพิจารณาไตร่ตรองแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม หากปล่อยปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นโดยไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข จะส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลามได้ (มารีนา สาแมง, อัมรัน มะแซง, 11 ตุลาคม 2564) ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น ซึ่งวิธีการสอนมีหลากหลายรูปแบบที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง การจัดการเรียนรู้ระดมสมอง และการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่หลากหลายอาทิเช่น พัทธดนย์ มหาไยธี และศิริพงษ์ เพียศิริ (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย 22.65 คิดเป็นร้อยละ 75.50 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 14.87 คิดเป็นร้อยละ 74.35 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ นูฮา มาแนง (2560) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สาระภาษามลายู เรื่องการอ่านสรุปความเรื่องสั้น โดยใช้เทคนิคหมวกการคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนสามารถตีวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.05/84.71 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้บันได เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันได จะเป็นวิธีการสอนที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบมากขึ้น โดยการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนและสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศาสนศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 119 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศาสนศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นห้องเรียนที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้วิจัย

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุสาระการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความพึงพอใจ

1.3 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ มารยาทการขับชียานพาหนะ และความกตัญญูทดทเวท

1.4 ระยะเวลาที่ในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุ รายวิชาอัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน ตรวจสอบคุณภาพของแผนฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้อง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนฯ พิจารณาค่า E1/E2 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพ เทากับ 80.29/83.92 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้ได้ ผลจากการทดลองพบว่า เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนเหมาะสมกับนักเรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามกระบวนการที่อธิบายไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้ มีบางส่วนที่ต้องแก้ไขปรับปรุง คือเรื่องการบริหารเวลาเพราะบางกิจกรรมต้องใช้เวลามากกว่าที่ควร อีกทั้งนักเรียนบางคนยังไม่มีทักษะด้านการฟังมากพอ ทำให้ไม่มีสมาธิในการฟังปณฺตนุต่าง ๆ จึงไม่สามารถที่จะคิดตามที่ได้อธิบายไว้ ต้องมีการตั้งสมาธิเรียกสติก่อนที่จะทำการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้อง สามารถนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาอัลลอคลาค จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ข้อสอบที่ดีควรมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจ

จำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลพบว่าข้อสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.90 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30 - 0.60 แสดงว่าข้อสอบมีค่าความยากง่ายค่อนข้างง่ายถึงปานกลางและมีค่าอำนาจจำแนกพอใช้

2.3 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 สามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต สารการเรียนรู้อัลลอคลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาคุณค่าความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 30 ข้อแล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต ทั้ง 5 แผนตามลำดับ โดยทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแผนต่าง ๆ ก่อน เมื่อเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบระหว่างเรียนอีกครั้งเป็นแบบวัดชุดเดิม แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต แล้วทำการทดสอบหลังเรียน (post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม แล้วนำมาตรวจและบันทึกคะแนน

3.4 ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนสาระการเรียนรู้อัลลอคลาโดยใช้ปณฺฑิต ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.5 นำคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและสถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิตที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน E_1 และคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน E_2 แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

4.2 เปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4.3 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4.4 วิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้ปณฺฑิตที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่	E1		E2		E1 /E2	เกณฑ์ 80/80
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ		
1	598	79.73	611	81.47	79.73/81.47	ผ่านเกณฑ์
2	608	81.07	628	83.73	81.07/83.73	ผ่านเกณฑ์
3	604	80.53	633	84.40	80.53/84.40	ผ่านเกณฑ์
4	599	79.87	629	83.87	79.87/83.87	ผ่านเกณฑ์
5	602	80.27	646	86.13	80.27/86.13	ผ่านเกณฑ์
รวม	3011	80.29	3147	83.92	80.29/83.92	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร้อยละ 80.29 และมีประสิทธิภาพหลังเรียนร้อยละ 83.92 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลัง ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
หลังเรียน	25	30	24.68	4.66	8.817**	.000
ก่อนเรียน	25	30	16.00	1.65		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ป็นตน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
หลังเรียน	25	50	48.88	1.129	15.793**	.000
ก่อนเรียน	25	50	43.40	1.118		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาก

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด
2	บรรยากาศในห้องเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.00	0.00	มาก
3	นักเรียนชอบเรียนรายวิชาอัลอัลลากที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน	4.52	0.51	มากที่สุด
4	การจัดการเรียนการสอนฝึกทักษะการคิดของนักเรียนมากขึ้น	3.76	0.44	มาก
5	การจัดการเรียนการสอนฝึกให้นักเรียนมั่นใจในความคิดของตัวเองกล้าที่จะแสดงความคิดของตัวเองมากขึ้น	4.68	0.75	มากที่สุด
6	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น	4.60	0.65	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
8	การจัดการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.44	0.51	มาก
9	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตัวเองได้มากขึ้น	2.52	1.00	ปานกลาง
10	สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.00	0.00	มาก
โดยรวม		4.21	0.11	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน และประเด็นที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตัวเองได้มากขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้อัลอัลคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้อัลอัลคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 80.29 /83.92 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและครบทุกองค์ประกอบของแผน แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลอัลคลากโดยใช้ป็นต้น มีทั้งหมด 5 แผน โดยแต่ละแผนมีองค์ประกอบ ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรินทร์ สัมมาศาล และคณะ (2552) ได้นำเสนอองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาที่จะทำการเรียนการสอน ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ ศึกษาองค์ประกอบและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังศึกษาเกี่ยวกับป็นต้น (กลอน) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาโดยผ่านวิธีการป็นต้น (กลอน) สอดคล้องกับงานวิจัยของนาซุฮา เจ๊ะมะ (2561) ได้ทำการศึกษการพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษาบาลีเรื่องมารยาทที่ดีในอิสลาม โดยใช้ป็นต้น (กลอน) ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.69 / 84.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนสาระการเรียนรู้วิชาภาษาบาลี โดยใช้ป็นต้น มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านวิชาภาษาบาลี เรื่องมารยาทที่ดีในอิสลาม โดยใช้ป็นต้นของนักเรียนอิสลามศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ป็นต้น (กลอน) สาระการเรียนรู้วิชาภาษาบาลี เรื่อง มารยาทที่ดีในอิสลามอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้อัลอัลคลาก ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างความเข้าใจและฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่างกับความรู้ใหม่และกระบวนการ เพื่อใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาซัน และนิตินหยง (2562) ได้ทำการศึกษการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้อัลอัลคลาก โดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง ความเมตตา และความกตัญญูตเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนสาระการเรียนรู้อัลอัลคลาก โดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง ความเมตตา และความกตัญญูตเวที มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/86.41 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้อัลอัลคลาก โดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง ความเมตตา และความกตัญญูตเวที หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น สาระการเรียนรู้อัลอัลคลาก พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และยังสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นจึงทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจากการทำแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริรัตน์ พะจุไทย (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H รายวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้มีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ.05 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานและมีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน และประเด็นที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตัวเองได้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.29 /83.92 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น พบว่า มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นพบว่าพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 1.1 ประโยชน์ต่อผู้สอน ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น ได้สร้างตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ อัลอัลลาคต่อไป
- 1.2 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 1.3 ผู้สอนควรพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะและความชำนาญ เพราะระยะแรกนักเรียนอาจเกิดความสับสนในการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องมีความพยายามในการสอนแนะนำนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
- 1.4 ผู้สอนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นไปใช้ในการสอนให้แพร่หลาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่มีประสิทธิภาพ โดยเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหาในการเรียนรู้เรื่องอื่นในระดับชั้นอื่น ๆ หรือรายวิชาอื่น ๆ
- 2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการสอนระหว่างการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นกับการสอนอื่น ๆ เช่น แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน การสอนแบบโครงการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- _____. (2555). *หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร.
- นาซูฮา เจ๊ะมะ. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษามลายูเรื่องมารยาทที่ดีในอิสลาม โดยใช้บันตุน (กลอน) สำหรับนักเรียนอิสลามตอนต้นชั้นปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นูฮา มาเนง. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สาระภาษามลายู เรื่องการอ่านสรุปความเรื่องสั้น โดยใช้เทคนิคหมวกการคิด 6 ใบสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พัทธนัย มหาไยธี และ ศิริพงษ์ เพียศิริ. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก*. บทความวิจัยคณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สุริรัตน์ พะจุไทย. (2558). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : ภาพการพิมพ์.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ฮาซัน และนิตินหยง. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้อัลอัคลากโดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องความเมตตาและความกตัญญูทดแทนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

พลังครู พลังแผ่นดิน

**FACULTY OF EDUCATION
YALA RAJABHAT UNIVERSITY**

**133 THETSABAN 3 ROAD, TAMBOL SATENG, AMPHOE MUEANG,
YALA PROVINCE 95000 THAILAND TELEPHONE +66 0 7329 9626 , +66 0 7329 9627**